

JAARSTUKKEN 2018

Rijks

INHOUDSOPGAVE

Introductie

1.	Leeswijzer	3
2.	Voorwoord	4

Bestuursverslag

1.	Organisatieprofiel	5
2.	Jaarverslag bestuur	8
3.	Missie en visie	13
4.	Leerlingen en onderwijs	16
5.	Personeel	22
6.	Huisvesting	25
7.	Financieel	27
8.	Maatschappij	41
9.	Continuïteitsparagraaf	48
10.	Slot	69

Jaarrekening

1.	Algemeen	72
2.	Waarderingsgrondslagen	74
3.	Balans per 31 december 2018	80
4.	Staat van baten en lasten over 2018	82
5.	Kasstroomoverzicht over 2018	83
6.	Toelichting op de balans	84
7.	Toelichting op de staat van baten en lasten	98
8.	WNT	110

Overige gegevens

1.	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	117
----	---	-----

Bijlagen

1.	Gegevens over de rechtspersoon	123
2.	Aansluiting rijksbijdrage met het jaaroverzicht van DUO	124
3.	Overzicht hoofd en nevenfuncties bestuur	125
4.	Overzicht kengetallen	126

INTRODUCTIE

Om tot goede jaarstukken te komen is het van belang te benoemen voor wie we deze verantwoording maken. Het eerste hetgeen daarbij naar boven komt, is natuurlijk het ministerie van OC&W. Wij zijn verplicht deze stukken voor 1 juli aan hun te doen toekomen en voldoen in dit stuk ook aan hun inrichtingsvereisten. Maar we willen meer met dit boekwerk bereiken.

Hieronder volgt een opsomming voor wie wij dit stuk maken:

- Directie
- Personeel
- Bestuur
- Ouders
- Gemeente
- Bank
- Partners (in de regio)

Om het voor alle bovengenoemde 'stakeholders' prettig leesbaar te maken, hebben we een leeswijzer gemaakt. Hierin wordt per onderdeel van dit boekwerk een korte beschrijving gemaakt van hetgeen daarin wordt besproken.

Wij proberen verder in deze jaarstukken vaktaal zoveel als mogelijk te vermijden (af en toe komen we hier wegens richtlijnen echter niet onderuit) en hechten er hierbij aan zo transparant mogelijk te zijn. We publiceren onze jaarstukken op www.rsgrijs.nl en attenderen de belanghebbenden hierop.

Leeswijzer

Bestuursverslag

In dit deel worden achtereenvolgens de belangrijkste kenmerken van onze school beschreven. Tevens brengt het schoolbestuur verslag uit van hetgeen zich dit jaar in de diverse geledingen van de school heeft afgespeeld en legt zij verantwoording af op welke wijze de code voor goed bestuur inhoud krijgt. Daarnaast wordt stil gestaan bij de missie en visie van de school en de kritische succesfactoren die wij als school hebben vastgesteld alsook de daaraan gekoppelde haalbare en meetbare resultaten.

Vervolgens wordt ingezoomd op de ontwikkeling van het aantal leerlingen, hun schoolprestaties en de diverse keuzeprogramma's die 't Rijks biedt om je talent te ontdekken en te ontwikkelen. In de paragraaf personeel wordt ingegaan op de formatie die we uitgeven, de in- en uitstroom van personeel en ons verzuim. Daarna wordt er stilgestaan bij onze gebouwsituatie, de huisvestingswerkzaamheden die we hebben (laten) verrichten, de ICT ontwikkelingen binnen school en de investeringen die er hebben plaatsgevonden.

Vervolgens maken we een analyse van ons financiële resultaat, bespreken we onze financiële kengetallen, vertellen we iets over de manier waarop we aanbesteden en hoe ons treasurybeleid (beheersing van de financiële positie van de school) wordt vormgegeven.

In de paragraaf maatschappij vertellen we over de inrichting van ons onderwijs en hoe wij daarbij onze leerlingen in staat stellen te kunnen participeren in de huidige en toekomstige samenleving, de manier waarop de school omgaat met verduurzaming, onze samenwerkingsvormen, de manier waarop wij als school de actiepunten (lees prestatiebox) van het Ministerie vormgeven, onze communicatie richting ouders, de samenwerking met de (P)MR en de wijze waarop wij onze bestuurders belonen.

In de continuïteitsparagraaf wordt ingegaan op de verwachtingen voor de komende 5 jaar qua leerlingentaantallen, formatie, financiële resultaten en kengetallen. Daarnaast vertellen we hier iets over onze risico's en de maatregelen die we nemen om deze te beperken, de planning & control cyclus en de kwaliteit van ons onderwijs. Tot slot lichten we onze toekomstplannen toe.

Jaarrekening

Deze omvat de financiële verantwoording over 2018; de balans, de zogenaamde staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht.

Met de balans, inclusief de toelichting, proberen we u inzicht te geven in het vermogen van de school, de tegoeden op de bank, de leningen van de school, de overige schulden en tegoeden van de school aan het eind van het kalenderjaar.

Met de staat van baten en lasten met de daarbij behorende toelichting, geven we u inzicht hoe het resultaat over 2018 tot stand is gekomen. Hier kunt u terugvinden wat de bijdragen van het Ministerie zijn, van de gemeente en de overige opbrengsten. Tevens vindt u hierbij terug hoeveel salariskosten we per jaar kwijt zijn, een specificatie van de overige personele kosten, hoeveel wij afschrijven op onze gebouwen en inventaris, waaruit de huisvestingskosten bestaan, de overige kosten en tenslotte de rentebaten en -lasten.

Het kasstroomoverzicht behelst de werkelijke uitgaven en inkomsten. Deze legt uit hoe het verschil tussen de banktegoeden aan het begin en eind van het jaar tot stand komt.

Controleverklaring

De jaarrekening is onderworpen aan een accountantscontrole en leidt tot een oordeel van de onafhankelijk accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Bijlagen

De bijlagen vertellen u achtereenvolgens iets over:

- de algemene gegevens van de school,
- de baten van de school en hoe deze aansluiten op het overzicht dat het Ministerie jaarlijkse verstrekt
- de door het Ministerie gepubliceerde kengetallen van de school en hoe zich deze verhouden tot landelijke cijfers

Weergave van bedragen

De bedragen worden aangegeven in hele euro's. In sommige financiële tabellen worden ze afgerond op duizendtallen, hiervan wordt in dat geval bovenin expliciet melding gedaan.

VOORWOORD

*"Docenten kunnen leerlingen niet motiveren,
ze kunnen wel proberen uit te zoeken wat ze motiveert."*

(Ruth Crohn.)

Bovengenoemde uitspraak is misschien wel de belangrijkste reden om als scholengemeenschap op zoek te gaan naar nieuwe wegen om ons onderwijs vorm te geven. In de afgelopen jaren hebben we als school veel succes gehad door de implementatie van additioneel onderwijs. Dit onderwijs leverde ons een vergroot belangstellingspercentage op in stad en regio. Van 2002 tot 2019 groeide dit aandeel van 20 % naar ruim 33 %. De laatste jaren stabiliseert dit percentage. We zien ook dat de andere scholen in onze regio proberen dit na te doen. Voor de leerlingen uit groep 8 maakt het niet uit of we de eerste waren. Ze zijn op zoek naar de beste school.

Het succes van het additionele onderwijs komt voort uit de wijze waarop het onderwijs vorm krijgt. De nadruk ligt niet op louter kennis. Met name vaardigheden en competenties hebben een belangrijke plaats. Leerlingen werken aan opdrachten uit de echte wereld. Er is ruimte voor groepswork. Je leert jezelf kennen en krijgt feedback. Je wordt gecoacht op je werk. Jouw ontwikkeling staat centraal. Je bouwt een persoonlijk portfolio op. Je leert van elkaar; van de leraar en van de buitenwereld. Je mag zelf keuzes maken. Dit motiveert en inspireert. We willen graag dat leerlingen gaan ontdekken, onderzoeken en ondernemen. We stellen de ontwikkeling van de leerling centraal en werken aan zijn toekomst.

'een kind dat niet mag meedoen aan de wereld van de volwassene zal aan die wereld ook geen boodschap hebben; er geen verantwoordelijkheid voor leren voelen. Zo'n kind leert alleen maar zorg om zichzelf te hebben en te denken 'this is my life'. Alsof dat leven niet met duizenden draadjes aan andere levens is verbonden.'

(Lea Dasberg)

4

Binnen ons aanvullend onderwijs slagen wij er prima in om leerlingen deel te laten nemen aan de wereld van de volwassene. We dagen de leerlingen uit om te ontdekken, te onderzoeken en te ondernemen. Zij leren en werken ervaringsgericht. Het gevolg is dat de leerlingen naast kennis ook doelgericht vaardigheden, competenties en attitudes aanleren. Zij zijn bovendien gemotiveerd en voelen zich betrokken in hun leerproces. We mogen daar met recht trots op zijn. We waren hier als school uniek in. Inmiddels zijn we dat niet meer. Het is tijd voor de volgende stap.

Voor iedere leerling is het van belang dat hij zelf sturing kan geven aan zijn leerproces. Stimuleren van de wilfactor, keuze hebben, een plan maken en leren te reflecteren zijn essentieel om jezelf te verhouden tot de mondiale samenleving, het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt. Vandaar dat we onszelf de vraag hebben gesteld: Waarom doen we dit niet in alle vakken? Waarom zouden de leerlingen alleen bij Technasium, sport, kunst, technologie, wetenschap en tweetalig onderwijs op deze manier kunnen worden uitgedaagd? Waarom zouden we de groep die dit meekrijgt zo klein houden? Wanneer alle vakken meedoen kunnen alle leerlingen naast kennis ook vaardigheden, competenties en attitudes aanleren. Daarvoor hoeven we het vakonderwijs niet perse los te laten zoals Onderwijs 2032 en Curriculum.nu ons doen geloven. Precies hier kunnen wij het verschil maken als school en opnieuw het voortouw nemen in de ontwikkeling van het onderwijs in onze regio.

*"We can teach the way we were taught
or we can teach the way people learn."*

(Jeanette de Bree)

Leon de Rond, rector/bestuurder

BESTUURSVERSLAG 2018

1. ORGANISATIEPROFIEL

RSG 't Rijks is een openbare school met de afdelingen VMBO(t) (=mavo), havo, atheneum en gymnasium. Haar kernactiviteit bestaat uit het verzorgen van voortgezet onderwijs in de regio. Daarnaast biedt RSG 't Rijks extra onderwijsmogelijkheden aan de leerlingen in de vorm van:

- Topsport Talentschool voor de regio Zeeland en West-Brabant (topsportfaciliteiten)
- vooropleiding conservatorium voor kunst, muziek en dans
- cultuurklassen
- technasium
- sportklassen
- tweetalig onderwijs
- IB (International Baccalaureate)
- internationalisering
- mavo + (leerlingen doen examen in 8 vakken)
- wetenschapsklas
- bèta-challengeproject

Juridische structuur

RSG 't Rijks is feitelijk gevestigd op Burg. Stulemeijerlaan 24, 4611 EG te Bergen op Zoom en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 20122559.

Het bevoegd gezag van de school berust sinds 1 januari 2006 bij de Stichting RSG 't Rijks, een openbare stichting die de rechtsopvolger is van de Bestuurscommissie van RSG 't Rijks. Door de stichtingsvorm is de school in grote mate onafhankelijk van het gemeentebestuur van Bergen op Zoom, wat de slagvaardigheid, flexibiliteit en bestuurbaarheid ten goede komt.

Het spreekt voor zich dat de begroting en de jaarrekening van RSG 't Rijks aan het gemeentebestuur van Bergen op Zoom worden aangeboden.

Het Stichtingsbestuur van RSG 't Rijks heeft in 2008 gekozen voor het one tier model. Het bestuur bestaat uit toezicht houdende leden en een uitvoerend bestuurder, de rector, aan wie de dagelijkse leiding van de school is gedelegeerd.

Dit jaarverslag is tevens het verslag van de interne toezichthouder.

Organisatiestructuur

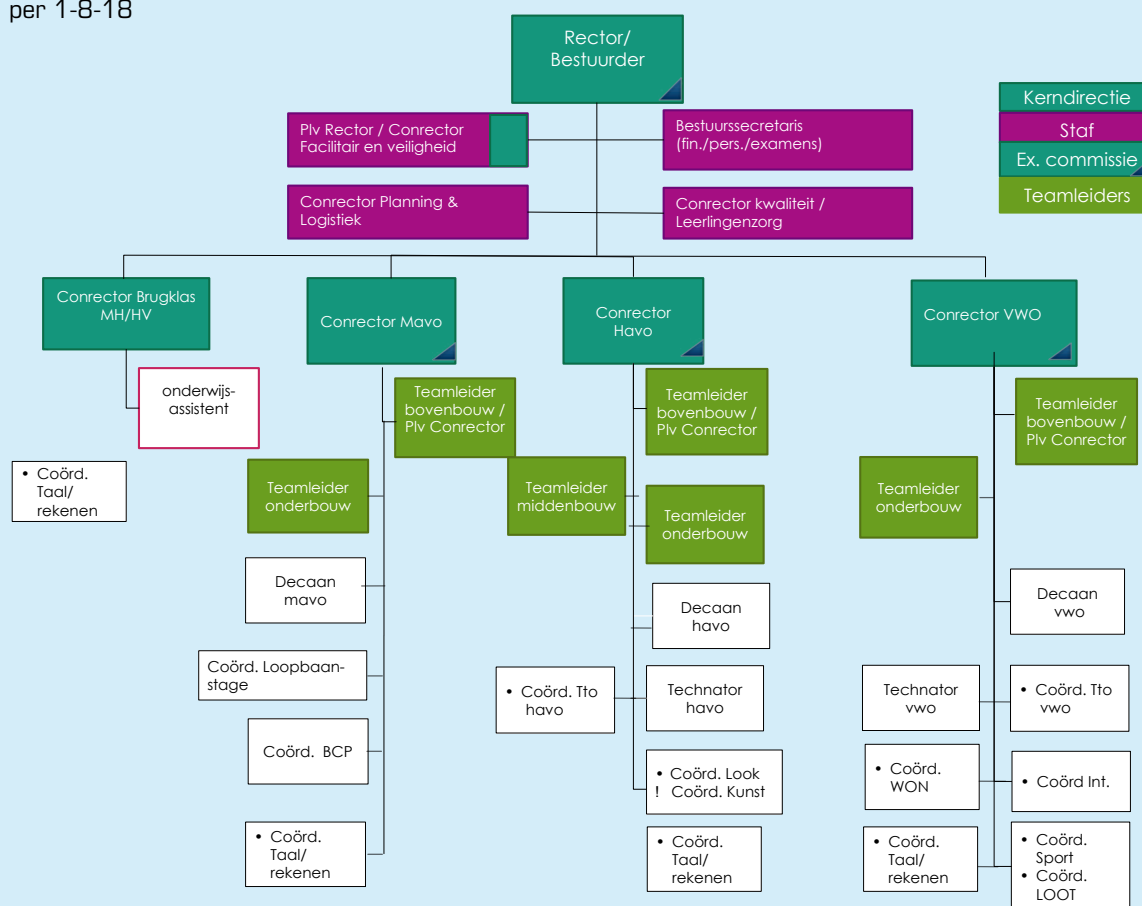
De organisatie is vanaf 2015 overgegaan van een 'platte' structuur naar een verticale structuur. Hierbij is er een onderscheid gemaakt tussen brugklas, mavo, havo en vwo. Hierdoor wordt het mogelijk om het onderwijs, het gevraagde niveau en de begeleiding van de leerlingen meer af te stemmen op de behoeften van de betrokken afdelingen. De doorlopende leerlijn krijgt zo meer kans.

RSG 't Rijks heeft vanaf 2002 tot 2015 een groei doorgemaakt, waardoor de organisatie aangepast moest worden en de huisvesting van de school ook fors uitgebreid moest worden.

Door deze groei is destijds tevens veel nieuw, vaak jong, personeel aangetrokken, waardoor er nu een goede mix is van ervaren leerkrachten en jong talent.

Hieronder zie het organogram van de school.

Organogram 't Rijks
per 1-8-18

2. JAARVERSLAG BESTUUR

Met dit jaarverslag van de Stichting RSG 't Rijks informeren wij de betrokkenen over de onderwerpen die ons in het jaar 2018 hebben bezig gehouden. Het is tevens een belangrijk verantwoordingsdocument naar diverse gebruikers, in het bijzonder het Ministerie van OC&W.

Financiën

Zoals we hadden ingecalculeerd is 2018 in financieel opzicht geen positief jaar te noemen. We zijn op een negatief resultaat van € 351.500 uitgekomen. Dit negatieve resultaat was ingecalculeerd, maar viel uiteindelijk wel iets hoger uit dan we eerder hadden ingeschat. De komende jaren trekken we uit om dit resultaat weer terug te brengen naar een evenwicht tussen de baten en lasten.

De belangrijkste oorzaak voor het negatieve resultaat is "het sinds 2015 niet doorvoeren van een transitie in de onderwijstijd op het moment dat dit nodig was voor de bekostiging van de cao 2015".

De verticale berekening van de onderwijstijd over de leerjaren en de ruimere toerekening van activiteiten tot de onderwijstijd, maakt het mogelijk om minder verplichte contacttijd per leerling in elk leerjaar in te plannen. De besparingen die hieruit voortvloeien, maken de verkorting van de salarisschalen en de nieuwe functiemix mogelijk. RSG 't Rijks heeft dit niet doorgevoerd vanwege een herziening van de lijn/staf organisatie. Wanneer we gelijktijdig de contacttijd zouden verminderen, zou de continuïteit van het primaire proces onder druk komen staan. De extra kosten die dit met zich meebrengt laten we drukken op onze reserve. Dit is een bewuste keuze.

Inmiddels is de herziening van de lijn/staf organisatie afgerond en zijn we aan de slag met de transitie in de onderwijstijd. De verwachting is dat we in 2019 weer zwarte cijfers zullen schrijven.

8

Financiële risico's worden met behulp van een risicoanalyse zo goed als mogelijk ingeschat, gecontroleerd en daar waar nodig bestemd via de reserves.

Onderwijs

Het jaar 2018 stond in het teken van het formuleren en uitvoeren van een eigen jaarplan op elke onderwijsafdeling (brugklas, mavo, havo, vwo) op basis van het nieuwe schoolplan 2016-2020. Op 't Rijks willen we resultaatgericht en klantgericht werken. Dit vergroot de regelmogelijkheden en autonomie van de medewerkers. Dit vinden we belangrijk omdat we kinderen op maat willen bedienen in een goed geregelde school. De onderwijsinspectie is tevreden over de resultaten op onderwijskundig gebied. De opbrengstenkaart over 2018 laat een bovengemiddeld beeld zien. Graag willen we ons onderwijs toekomstbestendig maken. Vandaar dat we in 2018 ons hebben voorbereid op de vernieuwing van ons curriculum en de lespraktijk. Dit moet in 2019 zijn beslag krijgen. Trots zijn we op de ontwikkelingskansen die we leerlingen geven. Leerlingen worden niet alleen gedetermineerd op basis van test/advies primair onderwijs maar ook op basis van hun prestaties in leerjaar 1 en 2. Een aanzienlijk deel van onze leerlingen (ca. 25%) haalt het diploma op een hoger niveau dan was voorspeld in groep acht. Doordat op onze school de doelstellingen op het gebied van kennis en vaardigheden op orde zijn, besteden we steeds meer aandacht aan competenties en attitudevorming. Naast de algemene persoonlijkheidsvorming besteden we aandacht aan de attitude die wordt verwacht op de universiteit, het hoger beroepsonderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. We werken aan methodes om dit meetbaar te maken, zodat we ook op dit gebied klantgericht en resultaatgericht werken.

Personeel

Het verder professionaliseren van de leerkrachten was een belangrijk speerpunt. Zowel met het oog op de verbetering van de opbrengsten als met het oog op het onderwijs van de toekomst. Er worden steeds meer eisen gesteld aan de leerkrachten. Scholing en ontwikkeling zijn noodzakelijk om aan deze eisen het hoofd te bieden. Daarom is er geïnvesteerd in de eigen Rijksacademie. Opvallend is het deelnamepercentage aan de scholingsactiviteiten. Alle docenten (100% dus!) nemen deel aan de cursussen die door de Rijksacademie worden aangeboden. Dit heeft onze doelstelling (80-90%) meer dan overtroffen. De trainingen en scholingen hebben betrekking op diverse aspecten van het werk van elke docent, te weten passend onderwijs,

didactiek, pedagogiek, mentoraat, loopbaanleren, projectonderwijs, vakinhoudelijke en educatieve informatietechnologie. We opereren vanuit de kracht van elke docent, geven hen keuzeruimte en geloven in de passie van het vakmanschap. Dit geeft een mooi resultaat. De schoolleiding ziet dat terug in de leeropbrengsten en de lesbezoeken in de klas. Door het werken in teams rondom de afdelingen hebben we de eerste stappen gezet op het gebied van coaching, intervisie en leren van elkaar. Voor het bestuur telt dit evenzeer als de verwachte resultaten van de onderwijsinspectie. De professionalisering van de docenten is sterk gekoppeld aan de ontwikkeling van de onderwijsafdelingen. In de brugklas ligt de nadruk op determineren en inspelen op verschillen tussen leerlingen. In de mavo ligt de nadruk op loopbaanleren en de ontdekkingstocht van de leerlingen naar hun talenten en kwaliteiten. Op de havo ligt de nadruk op ondernemend leren en de daarop aangepaste pedagogiek en didactiek. De training in de 7habbits van Covey vindt gretig aftrek. Op het vwo ligt de nadruk op onderzoekend leren en leren onderzoeken. Docenten krijgen de Eureka-training van de universiteit van Utrecht en de Cliltraining van de universiteit van Nijmegen.

Organisatie

De organisatie is geprofessionaliseerd doordat resultaatgericht werken centraal staat bij de aansturing. De verantwoordelijkheid van elke leidinggevende en het daarbij behorende team is vastgelegd in een RASCI overzicht. Verantwoordelijkheid is daarbij gedefinieerd als een meetbaar resultaat. Dit werk heeft geleid tot een bijstelling van het organogram. De verticalisering van de afdelingen mavo, havo, vwo zijn inmiddels een feit. Aan het hoofd van elke afdeling staat een eindverantwoordelijke conrector. Inmiddels zijn de teamleiders niet meer weg te denken uit de school. Zij leggen zich toe op de verbinding van leerlingen, docenten en ouders. De conrector is integraal verantwoordelijk voor personeel, onderwijs en formatie van de afdeling. Ook voor docenten, mentoren en de medewerkers van de ondersteunende diensten wordt gewerkt aan het vastleggen van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Dit is bepalend voor het vermogen om resultaatgericht te kunnen werken.

Het onderwijs ondersteunend personeel is omgedoopt tot 'ondersteunende diensten'. Na een grondige analyse van de werkprocessen door een extern facilitair deskundige is er een nieuwe werkwijze ontstaan in de vorm van projecten. Hierdoor is de onderlinge afstemming tussen de diensten sterk verbeterd en het werkplezier toegenomen. Met het nieuwe begrip 'ondersteunende diensten' laten de diensten zien 'klantgericht en resultaatgericht' te willen werken.

Goed bestuur

Het bestuur van de stichting RSG 't Rijks is lid van de VO-raad en onderschrijft daarmee de code 'goed bestuur'. In de code goed bestuur zijn de basisprincipes vastgelegd die een appèl doen op de professionaliteit van bestuurders en schoolleiders in het voortgezet onderwijs. De principes zeggen iets over de waarden die aan het gedrag en de cultuur ten grondslag liggen. Van belang is 'van waaruit betrokken bestuurders handelen; wederzijds respect, transparantie, dialoog, gezamenlijkheid en verantwoording willen en durven afleggen'.

De code is uitdrukkelijk niet alleen bedoeld voor bestuurders en schoolleiders, maar ook voor belanghebbenden binnen de school, zoals de leerlingen, de ouders en de medewerkers; maar ook voor belanghebbenden buiten de school zoals ambtenaren en bestuurders van de gemeenten uit het wervingsgebied van de collega scholen. 'Goed bestuur' betekent het verkrijgen en behouden van vertrouwen van ouders, de gemeenschap, de overheid en de politiek, zowel lokaal als landelijk.

De stichting voldoet aan de bepalingen en volgt de code goed bestuur.

De wijze waarop de interne en horizontale verantwoording wordt gedaan, staat hieronder. De behaalde resultaten op organisatie en schoolniveau ten aanzien van strategisch beleid, gestelde doelen en leerresultaten zijn beschreven in het vervolg van dit jaarverslag.

One tier model

Op grond van de statuten van de stichting RSG 't Rijks bestaat het schoolbestuur uit toezichthoudende bestuurders en een uitvoerend bestuurder. De verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de toezichthoudende bestuurders zijn strikt gescheiden van de uitvoerende bestuurder.

De toezichthoudende bestuurders zijn belast met het houden van toezicht. Het doel van het toezicht is:

- a. Toetsen en bevorderen dat de uitvoerend bestuurder het doel van de stichting effectief, doelmatig en efficiënt realiseert.
- b. Realiseren van maatschappelijke doelen, die door de stichting zijn vastgesteld dan we door de overheid in wet en regelgeving zijn vastgelegd en voorgeschreven.

Concrete bevoegdheden bestaan uit het vaststellen van de statuten, waaronder het managementstatuut, het goedkeuren van het meerjarig strategisch en financieel beleid, de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag. De toezichthoudende leden dienen de grondslag van de stichting en de integriteitscode te onderschrijven. Zij dienen zich bewust te zijn van hun voorbeeldfunctie ten behoeve van de hele stichting.

Voor de functie van rector/bestuurder is een profiel opgesteld. Ook voor de voorzitter en de leden van het bestuur is een functieprofiel vastgesteld. Jaarlijks evalueren we of profiel en werkelijkheid met elkaar overeenkomen. Dit leggen we vast in het evaluatieverslag.

De voorzitter van het bestuur ziet er op toe dat alle nevenfuncties worden vastgelegd. De criteria liggen vast in het statuut van de stichting RSG 't Rijks.

Tijdens de vergaderingen van de stichting RSG 't Rijks en de uitoefening van hun taken, richten alle bestuurders zich naar het belang van de instelling en de samenleving. Integer handelen staat centraal voor elke bestuurder van de stichting. Dit wordt jaarlijks geëvalueerd en vastgelegd. Tijdens het functioneringsgesprek met de rector/bestuurder, staat het gedrag van de rector/bestuurder centraal. Daarin wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de rector/bestuurder het evenwicht bewaakt tussen openheid en vertrouwen.

Samenstelling van het schoolbestuur

Het stichtingsbestuur van RSG 't Rijks is ook in 2018 gebaseerd op het one tier model, een bestuursmodel, waarbij het bestuur strategisch meedenkt, beslissingen op hoofdlijnen neemt en voor de schoolleiding ook een klankbordrol vervult. De rector, dhr. drs. L.C.M. de Rond MA, is tevens uitvoerend bestuurder. Hij staat aan het hoofd van de school en legt verantwoording af aan de toezichthoudende bestuursleden. Sinds begin 2018 heeft het bestuur een nieuwe voorzitter, de heer Van Oorschot. Vanuit zijn professionele achtergrond is hij bekend met het onderwijs. Bovendien heeft hij veel bestuurlijke ervaring.

De toezichthoudende bestuursleden functioneren onafhankelijk van de rector/bestuurder, hun namen zijn;

De heer C.P.M. van Oorschot (onafhankelijk voorzitter)

De heer N.G.M. Hooyschuur (op voordracht van de ouders)

Mevrouw Y.J.M.M. Kammeijer-Luyks (onafhankelijk lid)

De heer M.J.M. Franken (op voordracht van de ouders)

Mevrouw I.S.M. Pekelaer (op voordracht van de ouders)

De heer L.G.M. van der Beek (op voordracht van de gemeente Woensdrecht)

De heer P.W.J. Hoek (op voordracht van de gemeente Tholen)

Mevrouw H.A.M. van Oorschot (op voordracht van de gemeente Bergen op Zoom)

De heer C.J.M. van Geel (op voordracht van de gemeente Steenbergen)

Zij zorgen verder voor:

- het goedkeuren van begroting, meerjarenbegroting en het jaarverslag.
- toezicht op rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemming van de middelen.
- het aanwijzen van een accountant

Nevenfuncties

Alle al dan niet betaalde hoofd- en nevenfuncties van onze bestuurders vindt u in de bijlage op bladzijde 123.

Beloning

Deze bestuurders zijn vrijwilligers en verrichten hun werkzaamheden op basis van een vrijwilligersvergoeding. Deze vrijwilligersvergoeding ligt niet boven de € 1.500 en behoeft vanuit nieuwe regelgeving niet te worden gepubliceerd bij de vermelding WNT (wet normering topinkomens) op bladzijde 111.

Stafdienst

De Stichting RSG 't Rijks beschikt over een professionele stafdienst die wordt aangestuurd door de bestuurssecretaris. Deze stafdienst ondersteunt het schoolbestuur. In deze stafdienst zitten specialisten op het gebied van financiën, onderwijs, personeel en beheer. Voor elk van de specialisten alsook voor de bestuurssecretaris is een functieprofiel beschikbaar.

Vergaderingen

Het bestuur van de stichting RSG 't Rijks vergadert zes keer per jaar. Tijdens deze vergaderingen komen alle aspecten van de instelling aan de orde. Centraal staat steeds de voortgang op tien terreinen. Strategisch beleid; onderwijskundig beleid; personeelsbeleid; beheer; financiën; communicatie; planning & organisatie; overlegvormen; afdelingen; evenementen. Op elke portefeuille wordt mondeling en schriftelijk verantwoording afgelegd door de bestuurder. De documenten en de verslagen worden bewaard in het bestuursarchief. Sinds 2018 wordt er gewerkt met een agendacommissie. Deze bestaat uit de voorzitter, de vice voorzitter, de rector/bestuurder en de bestuurssecretaris. Deze commissie komt maandelijks bijeen. Zij volgt de ontwikkelingen binnen en buiten de school en dient als sparringpartner voor de rector/bestuurder. Ook de voorbereiding voor de bestuursvergadering vindt plaats in deze commissie.

Horizontale en verticale verantwoording

De toezichthouders volgen de processen kwalitatief en kwantitatief. Zij gebruiken daarvoor diverse instrumenten en informatiebronnen. Zoals de vastgestelde prestatie-indicatoren in het schoolplan en de diepte-interviews met stakeholders. De toezichthoudende bestuurders voeren een keer per jaar gesprekken

met het college van de gemeentes Bergen op Zoom, Steenbergen, Tholen en Woensdrecht, de ouderraad en de medezeggenschapsraad en de onderwijsinspectie. Van deze gesprekken wordt een gespreksverslag gemaakt en bewaard.

Eénmaal per jaar wordt er voor het voltallige bestuur en schoolleiding een themabijeenkomst georganiseerd.

Het 'one-tier model' blijkt zeer effectief te zijn. De toezichthoudende bestuurders zijn betrokken en goed geïnformeerd, zonder dat zij daarbij op de stoel van de rector/bestuurder gaan zitten.

Bestuursevaluatie

Eens per jaar evalueren de toezichthouders hun eigen functioneren. Hiervan wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt vastgesteld en in het bestuursarchief bewaard.

De verschillende toezichthouders functioneren op deelterreinen onafhankelijk en kritisch. Zij doen dit in het directe werkoverleg met de verantwoordelijke portefeuillehouders in de school, te weten beheer, financiën, onderwijs, personeel. Zij maken dit kenbaar tijdens de bestuursvergaderingen. Ook hier worden verslagen van gemaakt en bewaard in het bestuursarchief.

Rooster van aftreden

Er is een rooster van aftreden vastgesteld. Daardoor is van tevoren duidelijk hoe lang de zittingstermijn is en hoe wordt gehandeld om de ontstane vacature weer in te vullen.

Klokkenluidersregeling

De stichting RSG 't Rijks heeft de klokkenluidersregeling naar voorbeeld van de VO-raad overgenomen en vastgesteld. Er is een onafhankelijke externe klachtencommissie ingesteld om mogelijke klachten en/of integriteitskwesties te onderzoeken.

Naleving en jaarlijkse evaluatie van bovenstaande punten leidt tot de conclusie dat voor 't Rijks doet gelden: Code Goed Onderwijsbestuur.

Beleid inzake beheersing van de uitkering na ontslag

RSG 't Rijks houdt zich aan de wettelijke regelingen bij ontslag. Ze tracht het risico voor ontslag van zittende medewerkers zo klein mogelijk te houden. Mocht ontslag onvermijdelijk zijn, dan is het doel om dit met de inzet van zo weinig mogelijk middelen vorm te geven.

3. MISSIE EN VISIE

In 2016 is er een vernieuwd schoolplan opgesteld.

Hieronder vindt u de keuzes en speerpunten terug die hierbij zijn gemaakt.

Missie

't Rijks staat voor: **'In ons onderwijs leggen wij het accent op ieders talent. Wij creëren kansen voor elke leerling en elke professional om boven zichzelf uit te stijgen, zodat zij met plezier leren en werken in een goede school'.**

Visie

Kinderen en collega's leren doordat ze mogen dromen en uitgedaagd worden om boven zichzelf uit te stijgen en het vertrouwen krijgen nieuwe dingen te durven doen. Ons onderwijsaanbod biedt elke leerling en elke professional de kans om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. We geven dit onderwijs vorm samen met onze maatschappelijke partners, in een omgeving die zich kenmerkt door regelmaat en ritme. Zo zorgen wij ervoor dat er met plezier kan worden geleerd en gewerkt aan ieders talent in een goed geregelde school.

Succesfactoren

In ons schoolplan hebben we 8 succesfactoren genoemd:

1. Onze school is een lerende organisatie.
2. Ons onderwijs biedt al onze leerlingen de kans om boven zichzelf uit te stijgen.
3. We organiseren toekomst bestendig: koppeling van onderwijs- en personeelsontwikkeling.
4. We hebben de verhoudingen in verantwoording en toezicht duidelijk belegd.
5. We zijn een actieve partner in de regio.
6. Met LOB zetten wij in op brede vorming voor alle leerlingen.
7. De school beschikt over eigentijdse voorzieningen in ICT, gepersonaliseerd leermateriaal.
8. We behouden ons marktaandeel van instroom uit het PO in de regio.

14

Concreet wordt dat zichtbaar in de onderwijs- en leeropbrengsten van onze leerlingen, in het gedrag van onze professionals en in de manier waarop externe partners ons ervaren. We benoemen onze streefdoelen in meetbare criteria. In de periode tot en met 2019 zullen wij de realisatie daarvan twee keer per jaar monitoren. We sturen onze doelstellingen en/of interventies bij als de klant (de leerling), de professional en/of de maatschappelijke partners daarom vragen, mits dit past binnen de 8 geformuleerde succesfactoren. Onderstaand benoemen we onze streefdoelen, de cijfers tussen () geven de relatie met de succesfactoren weer. Tevens hebben we een tussentijdse evaluatie gedaan:

Rood wil zeggen: doelstelling (nog) niet behaald

Lichtgroen wil zeggen: doelstelling niet behaald, maar verbetering is waarneembaar

Donkergroen wil zeggen: doelstelling behaald

Niet ingekeurd: wordt momenteel (nog) niet gemonitord of nog niet de juiste tools gevonden om het adequaat te monitoren.

Het spreekt voor zich dat we er naar streven alle doelstellingen op donkergroen te krijgen.

Onderwijs

1. 80% van de docenten past diverse leerstijlen toe in de lessen (2,6)
2. de minimale tevredenheid van leerlingen t.a.v. de doelstellingen voor contacttijd en differentiatie is een 6 op een 10-puntsschaal (2)
3. 90% van de leerlingen herkent en ervaart dat rekening gehouden wordt met de diverse leerstijlen in de les (2,6)
4. 80% van de docenten geeft de leerling feedback (2)
5. 90% van de contacttijd vindt plaats conform het rooster (2)

Professionals

1. 80% van de professionals toont een lerende houding, door te reflecteren en feedback te organiseren (1,3).
2. 100% van de schoolleiding laat een lerende houding zien, door reflecteren en feedback te organiseren (1,3).
3. 100% van onze professionals beschikt over een bekwaamheidsdossier (of POP) met daarin aantoonbare competenties en punten om te werken aan verbetering (1,3).
4. 100% van de nieuwe docenten wordt begeleid volgens de voorgeschreven procedures (3).
5. 90% van de teams is gelijk van samenstelling in opeenvolgende cursusjaren (4).
6. 80% van de docenten benoemt de meetbare streefresultaten voor de leerlingen (4).
- 7a. 100% van de docenten zet effectief digitale leermiddelen in zijn onderwijspraktijk in en ontwikkelt zich daarin aantoonbaar (7,3,2).
- 7b. 80% van de geobserveerde lessen laat ten minste één vorm van differentiatie zien (2).
8. 80% van de docenten is in staat in de les en in de toetsvormen te differentiëren (2).
9. 100 % van de professionals is aantoonbaar op de hoogte van de kernwaarden op het terrein van LOB en vertoont het daarbij behorende gedrag (6).
10. 5% van de professionals is actief betrokken bij dialoogtafels van de drie O's (7).

Maatschappij

1. Externe partners uit de keten van onderwijs en het regionale bedrijfsleven nemen actief deel aan onze feedback panels en/of audits (5).
2. Externe partners uit de keten van onderwijs en het bedrijfsleven hebben een aantoonbaar aandeel in de aanpak van LOB en burgerschapsvorming op 't Rijks (6).
3. 't Rijks is voortrekker of heeft minimaal een voorbeeldfunctie in landelijke projecten van onderwijsinnovatie in relatie tot haar additionele onderwijsprogramma's: BCP, Technasium, WON, TTO en Kunst & Cultuur (5).
4. 't Rijks is een actieve gesprekspartner aan de dialoogtafels van de drie O's (5).

Eindresultaten

1. 93 % van de leerlingen van 't Rijks slaagt voor het eindexamen (2).
2. 't Rijks is excellente school op alle niveaus (mavo, havo, vwo) en voldoet aan de minimale normen die de inspectie daaraan stelt (2).
3. 100% van de geslaagde examenleerlingen voldoet aan de minimumeisen op het gebied van burgerschapsvorming (2,6).
4. 95% van de leerlingen voldoet aan de streefresultaten behorende bij het niveau aan het einde van het schooljaar (2,4).
5. 100% van de geslaagde examenleerlingen voldoet aan de eisen die gesteld worden t.a.v. de 21st century skills (2,6, 7).
6. 80% van de leerlingen beschikt over een digitaal portfolio waaruit blijkt dat zij hebben kunnen werken aan het ontdekken en het ontwikkelen van hun individuele talent (2,6).
7. kunnen werken aan het ontdekken en het ontwikkelen van hun individuele talent (2,6). Het percentage VSV van 't Rijks blijft kleiner dan of gelijk aan 0,03.
8. Het percentage leerlingen dat vanaf leerjaar 3 de studie volgt conform het advies voldoet aan de norm van de inspectie (groen) (2).
9. De doorstroom vanaf het diploma vanaf leerjaar 3 (m/h/v) voldoet aan de inspectienorm (groen) (2).
10. Het CE-cijfer voldoet aan de norm van de inspectie (groen) (2).
11. 99% van de leerlingen slaagt voor de rekentoets (2).
12. 95% van de personeelsleden werkt naar tevredenheid op 't Rijks (1,3).
13. 30 % van de leerlingen uit groep 8 uit het wervingsgebied van 't Rijks stroomt door naar 't Rijks (8).

4. LEERLINGEN EN ONDERWIJS

Denken, durven, doen

De school werkt met het concept: leren door denken, durven en doen.

Denken staat uiteraard voor het leer- en denkwerk, durven voor de ontwikkeling van het zelfvertrouwen en de persoonlijkheid en doen staat voor het in de praktijk brengen van kennis en vaardigheden. Zo wordt er steeds meer met vakoverschrijdende projecten gewerkt, die de leerlingen zelfstandig moeten uitvoeren. Taalontwikkeling is een van de speerpunten: niet alleen in de lessen Nederlands, maar ook bij aardrijkskunde, geschiedenis en wiskunde. Er wordt dan in samenhang aan taal gewerkt. De universiteiten van Amsterdam en Utrecht werken aan een effectmeting van het denken-durven-doen concept. Dit concept komt dus uit de wetenschap, de school past het in de praktijk toe en nu wordt het weer teruggekoppeld naar de wetenschap.

Excellente school

In februari 2017 ontving 't Rijks het predicaat excellente school 2016-2018. Het is een erkenning van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor het feit dat de school leerlingen optimale kansen biedt om hun talent te ontwikkelen. Het brede onderwijsaanbod, het doorstroombeleid, maar het Bèta Challenge Programma van de mavo+ afdeling hebben daar een belangrijke bijdrage aan geleverd. De school zal ook de komende jaren zijn uiterste beste doen om dit predicaat te behouden en verder uit te bouwen.

Een grote school klein houden

Ieder kind is anders, daar wordt meer en meer op ingespeeld.

De afgelopen vier jaar is de school aan de slag gegaan met het volgen van de studievoordigheden van onze leerlingen.

We meten zaken als concentratie, samenwerking, leesvaardigheid, planning, samenvatten etc. Na een aantal jaren kun je zien hoe het kind zich ontwikkelt; dat heeft voor ons een grotere voorspellende waarde dan cijfers en we kunnen eventueel op tijd bijsturen. Kinderen vallen niet uit omdat ze niet intelligent genoeg zijn, maar omdat

er zo vaak andere dingen in hun leven gebeuren. Daar wil de school alert op zijn. Hier speelt de school op in. De openheid van de school en de korte lijnen zijn cruciaal, zo houden we een grote school klein.

Openbare school

RSG 't Rijks is een openbare school. We zijn een ontmoetingsschool voor leerlingen en leraren van diverse godsdiensten, wereldbeschouwingen en politieke overtuigingen. Deze verscheidenheid beschouwen we als een belangrijk voordeel: zij brengt begrip en waardering voor iedere levensovertuiging en –visie met zich mee. Respect en verdraagzaamheid ten opzichte van elkaar en elkaars mening vloeien hieruit voort. In dit kader is er bij de docenten een grote bereidheid om van visies en overtuigingen kennis te nemen en de leerling daarover, waar nodig, te informeren. Voor en tegen komt aan de orde en in discussies met de leerlingen kunnen de docenten hun persoonlijke mening laten blijken, waarbij het opdringen van de eigen opvatting door een leraar als de enige goede, onjuist is. Door de leerlingen vroegtijdig vertrouwd te maken met diverse meningen en opvattingen, krijgen ze begrip voor anderen en andersdenkenden. Zo worden de jongeren het beste voorbereid op de maatschappij.

Aantal leerlingen

Sinds januari 2006 vindt de bekostiging van VO-scholen plaats op basis van kalenderjaren, waarbij het aantal leerlingen op 1 oktober daaraan voorafgaand bepalend is.

Het aantal leerlingen (meetellend voor de bekostiging) van de afgelopen jaren was:

schooljaar	aantal leerlingen	aantal leerlingen in de brugklas	aantal leerlingen in de examenklassen
2009-2010	2.517	512	477 *
2010-2011	2.642	588	545 *
2011-2012	2.675	579	492 *
2012-2013	2.674	532	510 *
2013-2014	2.711	561	523 *
2014-2015	2.742	515	576 *
2015-2016	2.668	461	638 *
2016-2017	2.550	435	587 *
2017-2018	2.539	468	570 *
2018-2019	2.514	456	589 *
2019-2020 **	2.411	387	543 *

* exclusief VAVO-leerlingen

** voorspelling o.b.v. van nieuwe aanmelding (zo'n 20 leerlingen lager dan het aantal uit de meerjarenbegroting, zie continuïteitspraggraaf)

De cijfers geven duidelijk aan dat er eerst sprake is geweest van een groei van het aantal leerlingen (periode tot 2015). Hierna is het leerlingenaantal aan het dalen, de uitstroom is immers groter dan de instroom. Krimp in de regio is hiervan de oorzaak.

Bij de aantallen leerlingen in de examenklassen moet men bedenken dat circa 24% van onze mavoleerlingen doorstroomt naar de havo en van de havisten circa 10% doorstroomt naar het vwo. Samen met de niet slagende leerlingen betekent dat rond de 75% van de jaarlijkse examenleerlingen ook daadwerkelijk uitstroomt.

Het aantal leerlingen dat in deze regio het basisonderwijs verlaat, blijft de komende jaren laag. Wel is het groep 8 leerlingen in schooljaar 2018-2019 éénmalig laag (zo'n 150 leerlingen lager dan het voorgaande en komende jaar). Het percentage groep 8-leerlingen dat voor RSG 't Rijks kiest was de laatste jaren aan het stijgen naar rond de 33,5%. De bepalende factoren hierbij zijn: de aantrekkelijkheid van RSG 't Rijks

als onderwijsinstituut, ons onderwijsaanbod, de geboden kwaliteit, de activiteiten van de collega-scholen, enzovoorts. Door de nieuwe aanmelding voor schooljaar 2019-2020 (377 leerlingen) daalt ons marktaandeel, maar dit blijft met zo'n 32% hoog!

Door de schoolopbouw kan de school, met alle onderwijskundige mogelijkheden, het huidige programma zonder al te grote aanpassingen uit blijven voeren bij een leerlingenpopulatie van zo'n 2.200-2.500 leerlingen. Extra ruimte huren buiten de school is voorlopig dus noodzakelijk, maar kan gezien de verwachte leerlingendaling verder worden gereduceerd.

Omdat het aantal leerlingen normatief is voor de bekostiging, is dit een heel essentieel onderdeel van de financiële huishouding van een school. Landelijke demografische factoren spelen een rol: aantal kinderen, leeftijdsopbouw, groeikernen.

Regionale factoren spelen ook een belangrijke rol zoals: werkgelegenheid, aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat, voldoende recreatie, sport- en cultuurvoorzieningen, aanbod van vervolgonderwijs. De leerlingen van 't Rijks komen globaal genomen uit de gemeenten Bergen op Zoom, Steenberghe, Woensdrecht, Tholen en van enkele scholen uit Wouwe en Wouwse Plantage (gemeente Roosendaal).

Door het onderwijsaanbod met een grote diversiteit is 't Rijks een aantrekkelijke school voor de schoolverlaters anno 2019.

Schoolprestaties

De leeropbrengsten van een school worden voortdurend gemeten over een reeks van drie schooljaren. De onderwijsinspectie spreekt jaarlijks een oordeel uit over de prestaties van de leerlingen.

De onderwijsinspectie

Vanaf 2016 is de inspectie met een nieuw onderwijsresultatenmodel gaan werken.

Het nieuwe model heeft als doel bij te dragen aan de zelfsturing van scholen. Er gaat hierbij gewerkt worden met absolute normen, die voor een bepaalde periode worden vastgelegd.

Iedere school krijgt jaarlijks een beoordeling van de onderwijsinspectie. Deze is gebaseerd op een aantal gegevens die telkens over een periode van drie jaar gemiddeld worden. De gegevens waar de inspectie mee werkt zijn: onderwijspositie t.o.v. advies po, onderbouw snelheid, bovenbouwsucces, examencijfer.

De school heeft er hard aan gewerkt om deze cijfers te verbeteren (o.a. door invoering opbrengstgericht werken). Dit zie je terug in de resultaten.

Voor alle afdelingen geldt het oordeel: voldoende. In alle van de vier onderdelen van onze drie afdelingen zitten we boven de landelijke norm! Ook de onderbouwsnelheid, die in schooljaar 2016-2017 onder de norm lag, ligt in 2017-2018 ruim boven de norm!

Vensters VO

Via Vensters VO wordt alle cijfermatige informatie over en in samenwerking met scholen in één systeem verzameld en brengt het in beeld hoe scholen presteren op 21 belangrijke indicatoren (examencijfers, onderwijstijd, tevredenheid, personeel, veiligheid etc.).

Waar mogelijk worden resultaten vergeleken met het landelijk gemiddelde. Vensters helpt scholen zo inzicht te krijgen in hun eigen resultaten en hierover op goede wijze verantwoording af te leggen aan bijvoorbeeld leerlingen en ouders. Ook kunnen ze gericht aan de slag met de verbetering van hun onderwijs. 98% van alle scholen heeft zich inmiddels bij Vensters aangesloten en 94% stelt haar gegevens beschikbaar via www.scholenopdekaart.nl. De resultaten van scholen kunnen zo gemakkelijk onderling vergeleken worden.

Doel van het project is samen te vatten met de volgende kernwoorden:

Transparantie | Dialoog | Kwaliteit

School op de kaart

De website scholenopdekaart.nl is voornamelijk bedoeld voor ouders en kinderen van groep 8. Op een makkelijke wijze zijn middelbare scholen in de regio te vergelijken op maar liefst 16 gebieden.

Vertrouwenscontactpersoon

De school heeft twee vertrouwenscontactpersonen.

Bij hen kunnen leerlingen terecht die zich onheus bejegend voelen. Hiervan kan een melding worden gemaakt bij de vertrouwenscontactinspecteur.

De VCP begeleidt de leerling, adviseert in gesprekken en onderneemt adequate stappen.

Ook het OP en de OD komen met hun vragen bij de VCP terecht. Zij worden na een eerste gesprek verwezen naar de schoolmaatschappelijk werkster.

Ontwikkelingen van de extra onderwijsmogelijkheden op 't Rijks

Sportklas

De sportklassen op 't Rijks zijn bedoeld voor de leerlingen die erg graag sporten. Sport is hun passie.

Doordat de leerling die kiest voor de sportklas niet alleen op sportief niveau dient te presteren, maar ook op andere gebieden, neemt de motivatie van de leerling om hieraan te werken toe. De persoonlijke en mentale ontwikkeling van de leerling staan centraal. Het behalen van het overgangsbewijs en tenslotte het diploma is een voorwaarde vooraf.

Topsport Talentschool

We zijn zeer trots om als school topsporters te mogen begeleiden. Kwaliteit ten aanzien van de begeleiding en facilitering staat hoog in het vaandel op RSG 't Rijks. Dat is iets wat we vast willen houden. Naast de goede begeleiding van topsporttalenten staat de kwaliteit van onderwijs voorop. Er zijn door de topsporters dit jaar prachtige resultaten behaald, zowel op sportief als op educatief gebied. De sporters zullen na hun sportcarrière een maatschappelijke functie moeten kunnen uitoefenen; hierbij is het dus zaak om de balans tussen sporten en leren te vinden. Dat verschilt van sporter tot sporter. Maatwerk leveren is onze kracht.

Onze ambitie blijft het aantal topsporters verder uit te breiden, alsmede het opbouwen van relaties. In de regio Noord-Brabant en Zeeland zijn goede samenwerkingen ontstaan met diverse bedrijven en verenigingen. Tevens is het onze ambitie om ons nog beter te profileren als topsporttalentschool in de regio. Ook intern zullen we ons moeten blijven profileren, zodat iedereen in school met begrip en flexibiliteit blijft omgaan met talenten.

De kunstklas

De kunstklassen op 't Rijks zijn bedoeld voor de leerlingen die erg graag bezig zijn met kunst- en cultuur. Kunst is hun passie. Doordat de leerling die kiest voor de kunstklas niet alleen op het vlak van kunst- en cultuur dient te presteren, maar ook op andere gebieden, neemt de motivatie van de leerling om hieraan te werken toe. De persoonlijke en mentale ontwikkeling van de leerling staan centraal. Het behalen van het overgangsbewijs en tenslotte het diploma is een voorwaarde vooraf.

De vooropleiding voor de Kunsten

De vooropleiding voor de Kunsten is bedoeld om de leerling met een specifiek kunstatent voor te bereiden op een vervolgopleiding in het hoger beroepsonderwijs of het academisch onderwijs. Het is de bedoeling dat het talent van deze leerling tijdig tot bloei komt. Om dit te realiseren werkt 't Rijks nauw samen met deze instellingen. De leerlingen volgen lesdagen op het conservatorium van Antwerpen, Fontys Hogeschool in Tilburg en St. Joos in Breda. Docenten van de diverse academies begeleiden onze toptalenten en werken mee aan de totstandkoming van het curriculum.

Het Technasium

Het Technasium is er voor havo- of vwo-leerlingen met een inventieve en creatieve instelling die belangstelling hebben voor de technische wereld om hen heen, leerlingen die willen weten hoe het zit en of het beter of anders kan. Het hart van het Technasium is het vak O&O, Onderzoeken en Ontwerpen. In 2017 is dit predikaat weer verlengd!

De school participeert in werkgroepen binnen het netwerk ZWNL. Daarnaast zoeken we naar mogelijkheden om ons team verder te professionaliseren. Daarbij maken we gebruik van de deskundigheid en expertise van ons Technasiumteam en het scholingsaanbod van het Expertisecentrum van Stichting Technasium.

Tweetalig gymnasium, atheneum en havo

De afdeling tweetalig onderwijs is bedoeld om leerlingen gedegen voor te bereiden op de globalisering in de wereld. Door de onderdompeling in de Engelse taal leren de leerlingen deze taal spreken, schrijven en lezen als hun tweede moedertaal. Tevens werken de leerlingen aan hun persoonlijke ontwikkeling op het gebied van netwerken, plannen, organiseren, problemen oplossen, anticiperen en communiceren. De intellectuele ontwikkeling van leerlingen gaat hand in hand met hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Feedback en reflectie vormen een essentieel onderdeel van deze opleiding. In 2016 is bovendien de opleiding tweetalig havo van start gegaan.

Projecten

'I hear and I forget,
 I see and I remember,
 I do and I understand'

(Confucius, 551 BC - 479 BC)

Wij brengen onze leerlingen in contact met de 'buitenwereld' door velerlei projecten en activiteiten. Wij achten het van groot belang dat ons onderwijs zich niet beperkt tot het leren binnen vier schoolmuren. Het leren dient daarnaast niet alleen gebaseerd te zijn op wat uit boeken komt, wij geloven in ervaringsleren: het aan de slag gaan met de materie middels onderzoek in verschillende contexten. Wij zien dit als de absolute meerwaarde van het projectmatig werken. Wij willen ook vaardigheden, waarden en normen overdragen. De 21st century skills spelen bij elk project dan ook een belangrijke rol. Ontplooiing van het individu en het leren samenwerken met anderen worden belangrijk geacht. Deze competenties zijn alle terug te leiden naar het werken met projecten.

20

Werken in projectvorm heeft als doel dat leerlingen bepaalde competenties ontwikkelen. Het projectonderwijs sluit aan bij het competentiegericht onderwijs. De vervolgoopleidingen vereisen veel zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de leerlingen, dit wordt middels projecten aangeleerd. Bovendien is bij projectonderwijs sprake van een hoog leerrendement, omdat leerlingen leerstof en vaardigheden concreet toepassen.

Buiten de projecten die in de lessituatie bij verschillende vakken voorkomen, bieden we een breed scala aan projecten die stevig zijn verankerd in het curriculum. De projecten in de eerste twee leerjaren almsede de kunstprojecten zijn daar een goed voorbeeld van. Ook het Bèta Challenge programma is niet meer uit onze school weg te denken, evenals het Technasium. Tenslotte vinden elk jaar projecten plaats in het kader van beroepsoriëntatie en in het kader van burgerschapsvorming. De positie van al deze vormen van projectonderwijs zijn binnen onze school het afgelopen jaar versterkt.

Internationalisering

Internationalisering is een van de speerpunten in de schoolvisie van 't Rijks. In het beleidsplan Internationalisering staat om die reden de ambitie geformuleerd om alle leerlingen van 't Rijks in de loop van hun schoolloopbaan tenminste eenmaal deel te laten nemen aan een internationale activiteit. Hieraan wordt op verschillende manieren vorm gegeven. Door middel van uitwisselingen, buitenlandse studiereizen, deelname aan internationale projecten, ICT projecten, bedrijfsbezoeken, job shadowing, workshops etc.

De wetenschapsklas

In de wetenschapsklas wordt bijzonder veel aandacht besteed aan de W van het vwo. Door de nieuwsgierige en onderzoekende houding van de leerling te stimuleren wordt de leerling beter voorbereid op de universiteit. Het onderzoekend leren en het leren onderzoeken staan centraal in deze klassen. Inmiddels is de belangstelling van de leerling voor dit type onderwijs gewekt.

Er is gewerkt aan het verstevigen van het programma, het uitbreiden van het docententeam en de scholing van de docenten door de universiteit van Utrecht. De olievlekwerking naar het reguliere vwo heeft beleidsmatig meer aandacht gekregen. De transitie naar de bovenbouw is succesvol verlopen.

Mavo +

Mavo+ is bedoeld voor de mavoleerlingen die na het behalen van het diploma nog elke studierichting in het havo/vwo of middelbaar beroepsonderwijs willen kunnen kiezen. Als de leerling het mavoniveau aankan, heeft hij de mogelijkheid om vanaf de brugklas te kiezen voor mavo+. In een rustig tempo wordt toegewerkt naar het mavodiploma en de leerling kan daarna met mavo+ gemakkelijk doorstromen naar havo. Omdat elke leerling in acht vakken examen doet, kan na het behalen van het diploma nog voor elk havo-profiel gekozen worden. Dit hangt natuurlijk wel af van de samenstelling van het vakkenpakket. De leerling stapt dan over van mavo 4 naar havo 4. Natuurlijk kan hij ook naar het middelbaar beroepsonderwijs gaan, waar elke beroepsrichting gekozen kan worden. 't Rijks is hierin uniek.

Bèta Challenge

Bèta Challenge is een leerroute op de mavo+ afdeling. Het hart van het Bèta Challenge programma is het vak technologie en toepassing. Bij dit vak gaan leerlingen twee keer per week aan de slag met projectopdrachten op het gebied van techniek en/of zorg & welzijn. Projectopdrachten kunnen afkomstig zijn van een opdrachtgever uit het bedrijfsleven. Opdrachten kunnen ook in wedstrijd verband worden gegeven zoals bijvoorbeeld de First Lego League, een project waarbij 't Rijks van het begin af aan is betrokken. Bij elke projectopdracht wordt samengewerkt met een mbo-school uit de regio. Bèta Challenge besteedt veel aandacht aan beroepskeuzes.

Bèta Challenge is er voor mavo-leerlingen die al bijna zeker weten dat zij later naar het mbo willen. Men leert binnen het vak technologie en toepassing omgaan met computers. Zo maken de leerlingen 3D-tekeningen, programmeren en laten machines het werk doen: 3D printen, laser snijden of andere robotica.

Leerlingbegeleiding en -zorg

Op het gebied van leerlingbegeleiding en -zorg worden verschillende zaken ondernomen.

Deze zijn nodig om vorm te kunnen geven aan passend onderwijs. Jaarlijks worden vanuit het beleidsplan zkengetallen verzameld voor een vergelijking met de nulmeting. Daarnaast worden de doelstellingen uit het beleidsplan geëvalueerd en aanbevelingen gedaan voor verbeteringen.

Op de werkvloer wordt onderscheid gemaakt in een aantal niveaus van begeleiding en zorg:

- Basisbegeleiding: begeleiding in de klas voor alle leerlingen. De mentor/vakdocent is de spil in de begeleiding van de leerlingen.
- Basisplusbegeleiding: alle activiteiten die, boven op de basisaanpak van alle leerlingen, nodig zijn om de leerlingen met succes hun schoolloopbaan te laten volgen.
- Breedtezorg: deze wordt ingeschakeld als de begeleiding niet toereikend is. Het betreft zorg binnen de school door externe zorgprofessionals.
- Dieptezorg: zorg in gespecialiseerde voorzieningen buiten de school.

Binnen de verschillende niveaus van begeleiding en zorg is gebruik gemaakt van de volgende vormen van leerlingbegeleiding en -zorg, we noemen er enkele:

- Remedial Teaching inclusief dyslexie- en dyscalculiecoaching
- Faalangstreductie- en sociale vaardigheids- en weerbaarheidstraining
- Rouwbegeleiding
- Motorische Remedial Teaching
- Time-Outklas
- Verlengde Schooldag
- Meer- en hoogbegaafdheid
- School en echtscheiding
- Zorgstagiaires voor ondersteuning bij het plannen en organiseren
- Week tegen het Pesten en updaten van het sociale veiligheidsplan

5. PERSONEEL

Algemeen

De Kadernota geeft aan wat de schoolvisie is ten aanzien van personeel en onderwijskundige ontwikkelingen. Het eigen personeelsbeleid krijgt o.a. gestalte in :

- scholingsplan
- LC/LD functies (loopbaanbeleid o.p.)
- seniorenbeleid
- personeelsontwikkelingsplannen
- carrièreperspectief onderwijsondersteunend personeel
- aanpak werkdruk en werkbeleving

De landelijke CAO-VO geeft de financiële regels aan met betrekking tot het personeel in onderwijsinstellingen. De scholen kunnen en moeten binnen dit kader eigen beleid gestalte geven voor de "couleur locale".

Funciemix

De school en de MR hebben de volgende streefpercentages schriftelijk vastgelegd in een maatwerkdokument.

LB: 52,0%

LC: 19,2%

LD: 28,8%

Op basis van de uitgegeven formatie op 1 oktober 2018 komen de berekeningen als volgt uit:

LB: 50,3%

LC: 20,9%

LD: 28,8%

De percentages voor 2018 liggen dus voor LC boven de maatwerkafspraken.

Vanwege de verwachte krimp van ons aantal leerlingen zullen we deze percentages goed moeten monitoren en ervoor zorgdragen dat we niet te ver uit de pas lopen met de afgesproken percentages, die in het maatwerkdokument zijn vastgelegd. In de personeelsreserve is hiervoor een buffer gevormd.

Schoolleiding

In 2018 zijn er een wijzigingen doorgevoerd in de portefeuilles van de conrectoren. Bovendien is de heer Sauter is per 15 november met pensioen gegaan, hij is niet vervangen. Er is een hiërarchische structuur, met een verticale afdelingsstructuur.

Dhr. L.C.M. de Rond	rector en bestuurder
Dhr. D. Widdershoven	plaatsvervangend rector en conrector met de portefeuille facilitair beheer en organisatie
Dhr. J. Schetters	conrector met de portefeuilles planning & logistiek en ict
Dhr. L van de Wiel	conrector vwo met de portefeuilles tto en internationalisering
Mw. D. Reijpert	conrector mavo met de portefeuilles loopbaan- en studiebegeleiding en Bèta Challenge Programma
Mw. I. de Rijke	conrector havo met de portefeuille taal- en rekenbeleid
Mw. M. Crougths	conrector met de portefeuilles zorg en kwaliteit
Dhr. H. Boudewijn	conrector brugklas met de portefeuille public relations
Mw. M. van der Kaaden	conrector met de portefeuilles sport, technasium, topsporttalent en reizen

Onderwijsgevenden

Voor een school vormt het onderwijsgevende deel van het personeel de grootste en belangrijkste groep. Het gaat immers om onderwijs!

Al vele jaren geven we bruto meer formatie uit aan de categorie OP dan we ontvangen.

Daardoor is er ruimte voor coördinatie faciliteiten en hebben we nieuwe initiatieven een kans kunnen geven.

Daarbij moeten we wel steeds bedenken dat de ratio (verhouding aantal leerlingen ten opzichte van het aantal fte's) 1 op 20 is.

Taakbeleid, functiemix en carrièreperspectief zijn belangrijke pijlers van het schoolbeleid.

Het beschikbaar aantal fte's (basis lumpsum berekening) bedraagt over kalenderjaar 2018 131,5; het aantal netto uitgegeven fte's bedraagt zo'n 135,1 fte (lessen + lesvervangende taken).

Door het stapsgewijs verhogen van de pensioenleeftijd voor personeelsleden ligt het in de lijn der verwachting dat de leeftijd waarop men stopt met werken opschuift naar een leeftijd van boven de 65 jaar. Dat betekent dat men gedurende een langere periode gebruik maakt van de seniorenregeling. Maar met de nieuw gevormde landelijke CAO-regeling, waarin de seniorenregeling stapsgewijs wordt afgeslankt, wordt dit ondervangen.

Ondersteunende diensten

De ondersteunende diensten zijn vrij divers qua samenstelling: roosterkamer, administratie, TOA's, conciërges, leerlingbegeleiders, personeel van lokaal 13, toezichthouders, ict-mensen, technisch onderhoudspersoneel.

Zij vormen een onmisbare schakel in de organisatie.

Het is en blijft jammer dat er landelijk geen beleid is om deze categorie medewerkers extra loopbaanperspectief te geven. RSG 't Rijks heeft wel zelf beleid gevormd op dit gebied. Het beschikbare aantal fte's voor 2018 is 24,3; het aantal uitgegeven fte's bedraagt 36,4 fte.

Dit verschil is te verklaren door:

- Extra inzet van personeel voor veiligheid en toezicht
- Het volgen van leerlingen bij afwezigheid en ziekte
- Inzet van afdelingsassistenten
- Diverse OD-leden maken gebruik van de seniorenregeling
- Veel onderhoud in eigen beheer, hetgeen een besparing oplevert op de onderhoudskosten
- Financiële administratie en steeds groter deel personele administratie in eigen beheer
- Inzet zorg, we krijgen hiervoor ook inkomsten vanuit samenwerkingsverband

Bezuinigingen

Door de gehanteerde nullijn van het Ministerie en de steeds verder oplopende personeelskosten als gevolg van de jaarlijkse periodieken, de functiemix en de inkorting van de schalen bij de docenten zijn er financiële tekorten ontstaan.

Om die financiële tekorten zo veel als mogelijk tegen te gaan zijn er de afgelopen jaren de volgende maatregelen genomen:

- in schooljaar 2013-2014 is er fors bezuinigd, vooral op de lessentabel, hierdoor is er effectief zo'n 7 fte bezuinigd.
- in schooljaar 2014-2015 is opnieuw 2 fte bezuinigd.
- in de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 hebben er geen extra bezuinigingen plaatsgevonden.

Vanaf schooljaar 2017-2018 en 2018-2019 hebben we de volgende zaken afgesproken:

- jaarlijks stijgende loonkosten a.g.v. schaaltrades worden opgevangen door goedkopere instroom dan uitstroom
- bezuiniging in taken, directie en OD doen we zodra de mogelijkheden zich hiervoor mogelijkheden voordoen

Extra doelstelling voor schooljaar 2019-2020: 8% lessenvermindering in de lessentabel.

In- en uitstroom

In 2018 zijn er 34 personeelsleden aangenomen en 33 personeelsleden zijn vertrokken of met pensioen gegaan.

Verzuim

De verzuimpercentages van de laatste acht jaren zijn als volgt:

2011	5,16	2015	4,25
2012	5,82	2016	4,28
2013	4,75	2017	5,07
2014	5,61	2018	6,27

Na goede verzuimcijfers in 2015 en 2016, nu een forse stijging boven onze doelstelling (4,5%). Hierbij moet worden vermeld dat de stijging vrijwel geheel wordt veroorzaakt door lang, niet werkgerelateerd verzuim. Tevens heeft de landelijke griepgolf van begin 2018 een kleine weerslag op deze cijfers.

Hieronder de uitsplitsing van de cijfers van de laatste 4 jaren.

	2015	2016	2017	2018
kort	1,21	1,31	1,28	1,32
middel	1,13	0,71	0,95	0,71
lang	1,48	1,97	2,42	3,25
langer dan een jaar	0,43	0,29	0,42	1,03
	4,25	4,28	5,07	6,32

6. HUISVESTING

Gebouwen en terreinen

RSG 't Rijks beschikt over een goed, degelijk en eigentijds gebouwencomplex.

Na jaren van weinig bouwactiviteiten vraagt de nieuwe tijd nu weer om een moderniseringsslag. Momenteel heeft de school ongeveer 20.000 m² aan gebouwen, die onderhouden moeten worden. Kijkend naar de toekomst moet geconstateerd worden dat het moderne onderwijs andere eisen aan onderwijsruimtes stelt dan vroeger het geval was. Er hoeft hierbij slechts gedacht te worden aan binnenklimaat, infrastructuur, energieverbruik enz.

We maken daarbij de volgende keuzes:

- 1) Het digitale netwerk en de digitale leeromgeving wordt overal in school toegankelijk en verrijkt met doeltreffende digitale leermiddelen, zodat fysiek leren en digitaal leren hand in hand gaan.
- 2) De vakvleugels worden herkenbaarder gemaakt in de gangen. Ze worden transparanter. In elke vleugel komen flexibele leer- werkplekken voor leerlingen en collega's. We realiseren in het huidige gebouw op een duurzame manier de lesruimtes van de toekomst.
- 3) De Stafafdeling wordt ondergebracht in de monumentale conciërgewoning en de 19e eeuwse gymzaal (lokaal 13). Daartoe wordt dit gebouwendeel duurzaam verbouwd. Planning, Roosters, Informatie en Communicatie blijft in het hoofdgebouw.
- 4) De HBS uit 1882 wordt duurzaam verbouwd en gerestaureerd waar nodig. Het is vooralsnog de bedoeling dat de binasvakken hierin een plaats krijgen. Daarnaast realiseren we op zolder nieuwe lesruimtes.

We versterken de gebouwenpositie van onze school door met de gemeente afspraken te maken over het gebruik van het CKB gebouw aan de rijtuigweg en de sportzalen op ons terrein en in de gemeente Bergen op Zoom.

We hebben een huurcontract met de Karmel. Dit lost het probleem van een gebrek aan gymzalen in onze school op, hierdoor hoeven ook minder examenmodules LO buiten school plaats te vinden. Daarnaast huren we vanaf 2016 ruimtes de Blokstallen 3 voor de vooropleiding.

Verder hebben we de volgende zaken in 2018 aangepakt:

- Lokaal 245 is ingericht als computerlokaal, met nieuwe pc's, meubilair, bedrading en airco
- In het kader van duurzaamheid zijn er nieuwe energiezuinige pompen geplaatst voor onze stadsverwarming
- Op diverse plaatsen in school is de vloerbedekking vervangen door linoleum.
- De administratie is gemoderniseerd, het oude plafond en de verlichting is vervangen.
- Led verlichting in de lokalen zijn verder uitgebreid
- Aanschaf van nieuwe dakventilatoren
- Nieuwe alarminstallatie hoofdgebouw en rijtuigweg

Voor deze zaken is geld nodig. De doordecentralisatie overeenkomst met de gemeente Bergen op Zoom en de exploitatiegelden vanuit het OCW zijn hiervoor bepalend.

ICT

De inzet van ICT neemt in het dagelijks leven een steeds belangrijkere plaats in. Het spreekt voor zich dat dat ook geldt voor het gebruik van ICT in het onderwijs.

Hoewel pilots met iPad-klassen niet succesvol bleken, zien we toch dat het gebruik van ICT in lessituaties toeneemt. Daarom is ervoor gekozen een aantal lokalen te voorzien van extra PC's/laptops voor leerlingen. Daarnaast zullen we in 2018 nog een extra computerlokaal inrichten. Ook laten docenten de leerlingen steeds vaker hun mobiele telefoon gebruiken voor educatieve doeleinden. Dit is een eerste kleine stap richting BYOD (bring your own device).

26

Er komt steeds meer digitale content beschikbaar. Uitgeverijen ontwikkelen adaptieve software bij hun methodes, waarmee het leveren van maatwerk vereenvoudigd wordt. Steeds meer vakgroepen maken gebruik van deze digitale leermiddelen.

Naast de leermiddelen die bij de methodes aangeboden worden, neemt ook de hoeveelheid vrij toegankelijke digitale leermiddelen toe. Dit geeft de docent de mogelijkheid leermiddelen te arrangeren.

We zullen op 't Rijks leermiddelenbeleid moeten ontwikkelen. We gaan dat in schooljaar 2019-2020 doen. Daarbij zal vast moeten komen te staan aan welke eisen leermiddelen voor onze school moeten voldoen. Het gaat daarbij om eisen op didactisch, financieel en organisatorisch terrein.

Ook bij de secundaire processen wordt ICT steeds effectiever ingezet.

Zo hebben we een portaal waarop informatie gedeeld wordt, worden ouders digitaal geïnformeerd over schoolse zaken en vinden facturering en betaling van schoolkosten plaats in een online omgeving. Inschrijfprocessen voor ouderavonden, reizen, activiteiten etc. vinden digitaal plaats. Maar ook kunnen ouders hun kind digitaal ziek melden en krijgen zij hierover automatisch terugkoppeling.

Investerings

Tot en met het jaar 2011 is er flink geïnvesteerd in gebouwen. Vanaf 2012 hebben er geen waardevermeerderende investeringen van het gebouw meer plaatsgevonden. Om het totaal aan investeringen destijds te kunnen financieren, zijn leningen afgesloten bij de Rabobank van € 5.500.000,- tegen 3,74% rente (met daar bovenop nog de liquiditeitsopslagen). Deze zijn nu afgelost tot een lening van een kleine € 2.000.000.

Dit jaar is er geïnvesteerd in inventaris voor in totaal zo'n € 364.000.

Deze belangrijkste investeringen zijn:

- nieuwe wifi	€ 105.000
- nieuwe firewall	€ 26.000
- laptops/desktops/chromebooks	€ 44.000
- touchscreens	€ 47.000
- installaties (alarm)	€ 51.000

7. FINANCIËEL

Leerlingengegevens

Het leerlingenaantal op 1 oktober van het voorgaande jaar is bepalend voor het gehele kalenderjaar. Dit betekent dus dat het leerlingenaantal op 1 oktober 2016 (2.550 – 25 gezakte vavo-leerlingen * 0,5 = 2.537,5) bepalend is voor de bekostiging van het kalenderjaar 2017.

	1 oktober '16	1 oktober '17	1 oktober '18
totaal aantal leerlingen:	2.550	2.539	2.514

de verdeling			
brugklas	435	468	456
2e klas (M, H, V)	484	458	498
totaal klas 1 en 2	919	926	954
3e klas (M, H, V)	522	489	469
4e klas (M, H, V)	656	619	581
5e klas (H, V)	334	346	403
6e klas (V)	119	112	107
totaal klas 3 t/m 6	1.631	1.566	1.560

VAVO-leerlingen TG *	25	14	12
----------------------	----	----	----

* dit zijn leerlingen die vorig jaar zijn gezakt, zij zijn meegenomen in het totaal aantal leerlingen, maar tellen in de bekostiging maar voor de helft mee

Prognose oktober 2019: 2.411 leerlingen (op basis van nieuwe aanmelding van maart 2019)

De diverse vergoedingen per leerling voor de exploitatie, het schoonmaken en de instandhouding van de gebouwen waren:

	exploitatie		schoonmaken		instandhouding gebouwen	
leerjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017
klas 1 en 2	€ 463,73	€ 456,47	€ 205,06	€ 201,85	€ 154,98	€ 152,55
klas 3 t/m 6	€ 386,88	€ 380,82	€ 169,48	€ 166,83	€ 125,30	€ 123,34

De bedragen van 2018 zijn iets hoger dan in 2017. Het Ministerie vergoedt een inflatiecorrectie van 1,59%. Voor leerlingen die de beroepsroute techniek volgen (in 2017/2018 waren dit 52 leerlingen) krijgen we voor schoonmaak en exploitatie een iets hogere vergoeding. Deze extra vergoeding stopt in 2019. Het bedrag per leerling voor gratis leermiddelen (lees: boeken leerlingen) is in 2018 € 316,33, dit was in 2017 € 311,39.

Resultatenanalyse

Staat van baten en lasten over 2018

	2018	begroot 2018	2017
3 BATEN			
3.1 Rijksbijdragen OCW	17.859.687	17.288.000	17.293.140
3.2 Overige overheidsbijdragen	1.058.491	979.000	1.070.630
3.3 Overige baten	83.966	50.000	115.858
Totaal baten	19.002.144	18.317.000	18.479.628
4 LASTEN			
4.1 Personeelslasten	15.785.831	15.004.000	15.252.307
4.2 Afschrijvingen	673.079	657.000	648.542
4.3 Huisvestingslasten	1.113.622	1.099.000	1.115.143
4.4 Overige lasten	1.777.072	1.629.000	1.687.088
Totaal lasten	19.349.604	18.389.000	18.703.080
Saldo baten en lasten	-347.460	-72.000	-223.452
5 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
5.1 Rentebaten	108.581	7.000	6.984
5.2 Rentelasten	112.652	110.000	120.105
Saldo financiële baten en lasten	-4.071	-103.000	-113.121
Resultaat gewone bedrijfsvoering	-351.531	-175.000	-336.573
6 BUITENGEWONE BEDRIJFSVOERING			
Buitengewone baten	0	0	0
Buitengewone lasten	0	0	0
Resultaat gewone bedrijfsvoering	0	0	0
Netto resultaat	-351.531	-175.000	-336.573

Zoals u in bovenstaand overzicht ziet, is 2018 met een negatief resultaat afgesloten; € 351.531; het resultaat over 2017 was € 336.573 negatief. Dit resultaat is dus lager dan in 2018, zo'n € 15.000 en zo'n € 175.000 lager dan begroot.

In het kort volgt hierbij de analyse van de verschillen t.o.v. 2017.

Bij deze analyse hebben we gebruik gemaakt van interne verdeling tussen personele en materiële baten en lasten. Dit maakt de analyse ons inziens sterker.

Personeel

(som van personele baten en lasten, op grond van interne toerekening):

Grootste oorzaken:

- minder inkomsten via Samenwerkingsverband (zorggelden)	-/- € 57.000
- meer inkomsten prestatiebox, VSV	€ 82.000
- meer inkomsten lerarenbeurs	€ 40.000
- meer storting/onttrekking personele voorzieningen (langdurig zieken)	-/- € 60.000
- meer bijkomende personeelskosten (arbodienst en scholing)	-/- € 50.000
- meer vervangingskosten	-/- € 13.000
Totaal personeel	-/- € 58.000

Materieel

(inclusief financiële baten en lasten (som van materiële baten en lasten, op grond van interne toerekening):

Gemeentelijke bijdrage:	+ € 90.000	
indexatie van de MEV met 8,56%	+ € 57.000	
lager gefixeerd aantal leerlingen (bijstelling door dalend aantal leerlingen)	- € 71.000	
éénmalige vergoeding renteswap Rabo	+ € 104.000	
Boeken	-/- € 21.000	=> duurder boekenpakket
OCW	- € 26.000	:
	€ 30.000	=> meer inkomsten OCW (indexatie 1,59%)
	€ 7.000	=> meer overige materiële subsidies
	-/- € 9.000	=> meer administratie en beheer (voornamelijk externe deskundigheidsadvies)
	-/- € 36.000	=> meer inventaris, apparatuur en leermiddelen (licentiekosten, leermiddelen secties en kopieerkosten)
	€ 5.000	=> overige lasten
	€ 2.000	=> totale huisvestingslasten zo goed als gelijk gebleven
	-/- € 25.000	=> meer afschrijvingskosten (nieuw wifi+firewall)
Totaal materieel	+ € 43.000	
Totaal	-/- € 15.000	

De vergelijking met de begroting:

Het begrote resultaat voor 2018 was -/- € 175.000, het werkelijke resultaat ligt dus zo'n € 176.000 lager.

Hieronder de verklaring:

Hogere rijksbijdrage + € 583.000

A. Hogere personele lumpsum dan begroot + € 512.000

Er was gerekend met 2.527 leerlingen en de volgende GPL:

Directie	€ 100.343	Directie	€ 103.835
OD	€ 46.865	OD	€ 48.495
O.P.	€ 84.551	O.P.	€ 87.493

Deze liggen dus 3,5% hoger dan begroot;

- 1,37% salarisverhoging (2,35% vanaf juni)
- 1 % éénmalige salarisverhoging
- 0,72% ophoging pensioenen
- 0,22% sociale lasten
- 0,19% functiemix

In totaal is dit zo'n € 480.000. Dit heeft geen gevolgen, voor het totale resultaat, met deze percentages stijgen ook de kosten.

Werkelijk: 2.532 leerlingen, dit zijn dus 5 leerlingen meer dan begroot => Dit scheelt zo'n € 32.000.

B. Hogere exploitatiebijdrage dan begroot + € 46.000

Dit komt door de inflatiecorrectie van 1,59% (€ 43.000) en de eerder genoemde 5 leerlingen meer dan begroot.

C. Overige Rijksbijdragen + € 25.000

Lagere bijdrage Samenwerkingsverband (wijziging in de wijze waarop de budgetten worden verdeeld, waardoor er voor VO'scholen minder budget beschikbaar is)	-/- € 53.000
Hogere collectieve inhouding uitkeringskosten	-/- € 5.000
Rijksbijdragen boeken	+ € 13.000
Hogere subsidies lerarenbeurs	+ € 43.000
Projectsubsidie POVO	+ € 27.000

Gemeentelijke bijdrage (door indexatie MEV bouwkosten met 8,56%) + € 80.000

Overige baten (Europees Platform => wordt niet begroot) + € 23.000

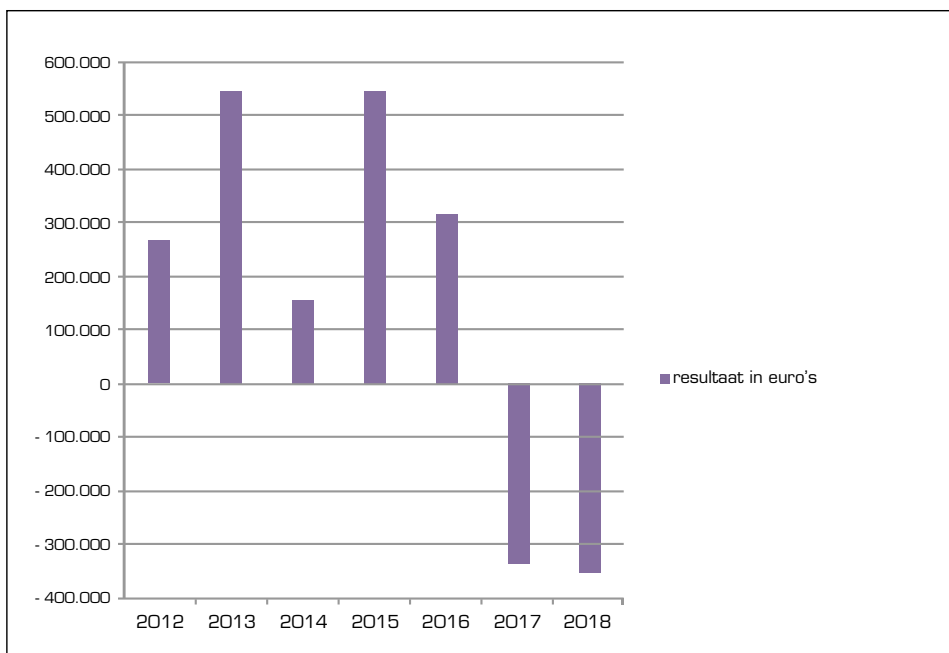
Personele lasten: -/- € 781.000

- meer salariskosten (3,5% CAO, sociale lasten en pensioen, zie ook hogere inkomsten)	-/- € 480.000
- onze doelstelling gelijkblijvende gemiddelde salariskosten per fte niet geheel gehaald	-/- € 18.000
- extra teamleider	-/- € 16.000
- meer scholing	-/- € 9.000
- hogere saldo storting/onttrekking/vrijval personele voorzieningen (vorming voorziening langdurig zieken)	-/- € 122.000
- meer vervangingskosten (1,8% hoger verzuim dan onze doelstelling van 4,5%)	-/- € 137.000
- meer kosten bedrijfsgezondheidsdienst (hoger verzuim)	-/- € 38.000
- minder personeel niet in loondienst (minder inzet via uitzendbureau)	+ € 49.000
- meer reis- en verblijfkosten	-/- € 4.000
- diverse kleine oorzaken	-/- € 6.000

Afschrijvingen (duurdere Wifi)	-/- € 18.000
Kosten huisvesting:	-/- € 14.000
Minder energiekosten (lager verbruik)	+ € 16.000 *
Meer onderhoudskosten (meer onderhoud eigen beheer)	- € 21.000
Meer schoonmaaklasten (indexatie)	- € 15.000 *
Diverse andere huisvestingslasten	- € 12.000
Lagere storting onderhoudsvoorziening (wijziging plannen)	+ € 18.000 *
Overige lasten:	- € 148.000
projecten	
(projecten worden niet begroot, zie ook extra inkomsten)	- € 52.000
kosten lesmateriaal (duurder boekenpakket)	- € 39.000
externe deskundigheid (ondersteuning nieuw curriculum)	- € 12.000
bijdrage netwerken (we participeren in steeds meer netwerken)	- € 12.000 *
ICT licenties (indexatie)	- € 5.000 *
Kosten bestuur (actualiseren documenten + advertentiekosten nieuwe voorzitter)	- € 19.000
Overig	- € 9.000
*de kosten met een * hebben een structureel karakter	
Financiële baten en lasten	+ € 99.000
door éénmalige renteswapvergoeding Rabobank	
Totaal	- € 176.000

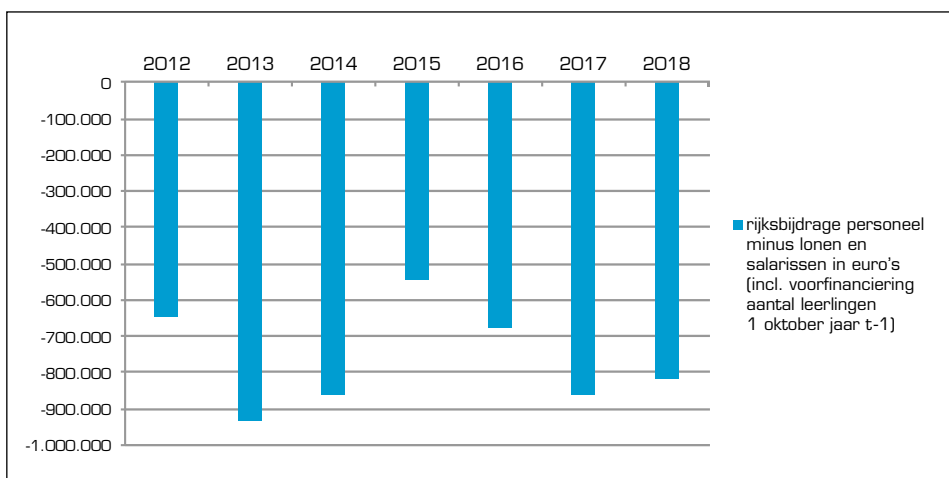
Resultaten laatste 6 jaren

Rijksbijdrage personele lumpsum minus de lonen en salarissen over de laatste zes jaren.

Hierbij is de correctie van de voorfinanciering (doordat de school op basis van het aantal leerlingen van jaar t-1 een heel kalender wordt bekostigd) meegenomen.

32

De over 2013 éénmalige extra lumpsumontvangsten zijn niet meegenomen.

De stijgende trend vanaf 2013 is vanaf 2016 weer negatief omgeslagen, zij het dat het in 2018 licht verbetert. Het is de bedoeling hier in de toekomst met de herziening van de lessentabel een verdere verbetering in komt. Bovendien nemen gelden vanuit de prestatiebox toe, waaruit ook een deel van de salariskosten worden bekostigd.

Financiële ratio's

De school heeft al jaren een goede financiële positie.

Uit de kengetallen blijkt de gezonde financiële basis van de school:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kengetallen:						
solvabiliteit 1	0,43	0,44	0,46	0,48	0,47	0,46
solvabiliteit 2	0,66	0,69	0,70	0,72	0,73	0,74
liquiditeit	1,27	1,53	1,82	2,00	2,08	2,12
rentabiliteit	2,94	0,85	2,86	1,69	-1,82	-1,84
kapitalisatiefactor	0,27	0,28	0,33	0,35	0,35	0,34
weerstandsvermogen	0,38	0,38	0,41	0,43	0,40	0,37
financieringsfunctie	0,13	0,12	0,12	0,12	0,13	0,12
transactiefunctie	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,12
financiële buffer	0,00	0,03	0,08	0,10	0,09	0,09
netto werkkapitaal	0,04	0,06	0,11	0,13	0,14	0,13
huisvestingsratio			0,08	0,08	0,08	0,07
personele kosten/ rijksbijdrage	0,84	0,87	0,84	0,86	0,88	0,88
personele kosten/ totale baten	0,78	0,80	0,78	0,81	0,83	0,83

De solvabiliteit 1 geeft aan in hoeverre de instelling kan voldoen aan haar langlopende verplichtingen (eigen vermogen, exclusief voorzieningen/totaal vermogen). Deze is door het negatieve resultaat van 2018 lichtjes gedaald. De solvabiliteit 2 geeft hetzelfde aan, alleen is nu de post voorzieningen meegenomen in de berekening (eigen vermogen, inclusief voorziening/totaal vermogen). Door de stijging van onze personele voorzieningen (voornamelijk door reserveren PB uren + langdurig zieken) stijgt deze.

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de instelling kan voldoen aan haar verplichtingen op korte termijn (vlottende activa/kortlopende schulden). Ook bij dit kengetal zet de stijgende trend, ondanks het negatieve resultaat in 2018, door. Deze bevindt zich nu zelfs boven de 2. Wel moet hierbij aangetekend worden, dat wij, in tegenstelling tot vele andere scholen, de vordering van 7,5% op de lumpsum van het Ministerie OCW, als kortlopende vordering hebben staan. Zonder deze vordering zou de liquiditeit op 1,5 uitkomen. Wanneer de liquiditeit beneden de 1 komt, kan dit een gevaar opleveren. De schulden zijn dan immers groter dan de vorderingen plus de liquiditeiten.

De rentabiliteit geeft het verschil weer tussen baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Door de hogere kosten van voornamelijk personeel als gevolg van de verkorte salarislijnen, de functiemix en stijgende werkgeverslasten, is het positieve exploitatieresultaat de laatste jaren gedaald. Hierdoor heeft dit kengetal een dalende trend. Door een éénmalige bate van de belastingdienst in 2011, een éénmalige extra lumpsumbijdrage door het Ministerie (2013), extra doordecentralisatiegelden in 2015 en éénmalig minder kosten van de boeken in 2016 werd deze trend steeds doorbroken, maar deze lijn is nu in 2017 en 2018 wel duidelijk zichtbaar geworden. Het is de verwachting dat door interne maatregelen deze lijn nu weer een opwaartse lijn zal inzetten.

De kapitalisatiefactor dient als signaleringsgrens: $KF = \text{kapitaal} - \text{boekwaarde gebouwen en terreinen} / \text{totale baten}$. Voor grote onderwijsinstellingen adviseert de commissie een KF tussen de 0,2 en 0,35. Wij voldoen hieraan, al bevinden we ons wel aan de bovengrens.

De Inspectie van het Onderwijs heeft vervolgens het financieel beoordelingskader verder ontwikkeld. Hierbij wordt de kapitalisatiefactor in 3 functies verdeeld:

Financieringsfunctie:	$\text{financieringsbehoefte} * \text{cumulatieve aanschafwaarde van overige materiële vaste activa} / \text{totale baten}$
Transactiefunctie:	$\text{kortlopende schulden} / \text{totale baten}$
Financiële buffer:	$\text{kapitalisatiefactor} - \text{transactiefunctie} - \text{financieringsfunctie}$

Een belangrijk inzicht vormt hierbij de hoogte van de financiële buffer. Deze geeft een nog betere indicatie van middelen die nog niet zijn ingezet voor het onderwijsproces.

Hierbij geldt een bovengrens van 0,05. Hieruit blijkt dat onze school geen middelen heeft achtergehouden die aan het onderwijs hadden moet worden besteed.

Voor onze school komt dit kengetal door de éénmalige extra lumpsumbijdrage uit 2013 en het positieve resultaat uit 2014, 2015 en 2016 boven de bovengrens uit op 0,10. Door het negatieve resultaat van 2017 en 2018 stabiliseert deze nu op 0,09, maar bevindt deze zich nog steeds ruim boven de bovengrens. De verwachting is dat door investeringen in ons gebouw in de toekomst dit kengetal eerst zal gaan dalen naar zo'n 0,07, waarna deze weer gaat stijgen tot 0,10 in 2023. Wanneer dit kengetal laag is, kan dit duiden op een slechte liquiditeit en geen mogelijkheden om financiële tegenvallers als gevolg van leerlingenfluctuaties of arbeidsconflicten op te kunnen vangen.

Het weerstandsvermogen ("vrij" besteedbare reserves/ totale exploitatielasten), geeft aan in hoeverre de school in staat is algemene bedrijfsrisico's op te vangen. In de "overlevingsstrategie" van VO-scholen is de aanwezigheid van een toereikend weerstandsvermogen een absolute must.

Tot het weerstandsvermogen ziet de school het totaal van de algemene reserve en haar bestemmingsreserves. In noodsituaties kunnen immers de bestemmingsreserves anders worden aangewend. In een school met een gemiddeld risicoprofiel is in ieder geval een weerstandsvermogen van 10% noodzakelijk. De risicoanalyse van de school geeft een gemiddeld risicoprofiel aan (zie continuïteitsparagraaf).

35

Het aanwenden van een deel van de reserves voor onderwijs, personeel en gebouwen is derhalve, financieel gezien, verantwoord. Het kengetal is weliswaar gedaald naar 37%, maar is nog steeds hoog.

De werkkapitaalratio zegt iets over het kapitaal wat beschikbaar is om de dagelijkse uitgaven te kunnen doen. Deze is voor onze school prima.

De huisvestingsratio geeft aan hoeveel huisvestingslasten (inclusief afschrijving op gebouwen) we hebben ten opzichte van de de totale lasten. Deze laat een stabiel verloop zien.

Tenslotte geeft de inspectie grenzen aan waarbinnen het aandeel van de personele lasten van een school moet blijven. Dit om aan te geven of de school een 'gezonde' bedrijfsvoering heeft. We blijven hierbij keurig onder de vastgestelde waarden.

De school heeft de volgende wensen ten aanzien van de kengetallen. Hierbij zijn ook analyses uit de notitie toekomstgericht financieel sturen (opgesteld door de VO-raad) geraadpleegd.

	Signaalgrens	Wens school
Solvabiliteit	> 20 %	> 20%
Liquiditeit	$0,5 < = > 1,5$ %	$0,75 < = > 1,5$
Rentabiliteit	$0 < = > 5$ %	5 jarig gemiddelde $\Rightarrow 1,5$ %
Weerstandsvermogen	$10 < = > 40$ %	$30 < = > 40$ %
Kapitalisatiefactor	$20 < = > 35$ %	$20 < = > 35$ %
Personele lasten/ Rijksbijdragen	< 95%	< 95%
Personele lasten/totale baten	< 90%	< 90%

Europees aanbesteden

De school is van dien omvang dat het aangaan van een nieuw schoonmaakcontract onder de regelgeving valt, waarbij Europees aanbesteden verplicht is.

In 2014 is er een nieuwe Europese aanbesteding opgezet door het DCO, een koepelorganisatie van diverse Zeeuwse onderwijsinstellingen die tot doel heeft gunstige voorwaarden te scheppen door kwantiteit en deskundigheid te bundelen.

In de aanbestedingsteams hebben we zelf zitting. Hierdoor vergroten we onze kennis.

Uit deze procedure is (net als in 2010) CSU als beste naar voren gekomen. Zij voeren al vanaf 1 januari 2010 de schoonmaakwerkzaamheden uit binnen de school.

Anno 2018 zijn we nog steeds heel tevreden met dit contract.

Vanaf 2009 zijn de gratis schoolboeken doorgevoerd. Voor alle ouders is dit een aanzienlijke kostenverlaging. Voor de scholen geldt dat, gezien de omvang van de contracten, veelal een Europese aanbesteding moet plaatsvinden.

In 2015 heeft via het DCO een nieuwe Europese aanbesteding plaatsgevonden. Deze trad in mei 2015 in werking. In 2016 heeft de school een andere optie uit contract bij de hand genomen en hebben we de boekenlevering extern bij Van Dijk uitbesteed en zijn we de boeken gaan huren in plaats van aanschaffen. Deze constructie is duurder, maar is mede gedaan, omdat de school, vanwege de verwachte krimp, bang was om met grote incurante voorraden boeken te blijven zitten.

Voor onze energiekosten (gas en elektriciteit) zijn we aangesloten bij het project Energie voor Scholen. Doel van dit project is onze energiekosten tegen een zo goed mogelijke prijs Europees aan te besteden.

Treasury

Het Ministerie van Onderwijs heeft op 6 juni 2016 de regeling "Beleggen, lenen en derivaten OCW 2016" gepubliceerd, kenmerk FWJZ/800938 (6670).

Deze regeling vervangt de eerder op 16 september 2009 gepubliceerde regeling "Beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2010". Deze nieuwe regeling is het uitgangspunt voor ons treasurystatuut. De oude regeling uit 2009 blijft van toepassing op beleggingen, leningen en derivaten die voor 1 juli 2016 zijn vastgesteld.

De nieuwe regeling heeft als uitgangspunt:

het financieel beleid en beheer van de instellingen is dienstbaar aan het realiseren van de publieke doelstellingen en is daartoe op transparante wijze gericht op financiële continuïteit.

Uitgangspunt bij de bekostiging is dat de toegekende rijksmiddelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed. Het komt in de praktijk daarbij voor dat de ontvangen bekostiging (of liever gezegd delen daarvan) voor korte of middellange termijn niet direct hoeft te worden ingezet (denk bijvoorbeeld aan onderhoudsgelden). Deze middelen vindt men in de jaarrekening terug bij de rubriek voorzieningen, bestemmingsreserves en nog te besteden subsidies (overlopende passiva).

Teneinde op de tijdelijke overtollige liquiditeit enig rendement te kunnen boeken, zetten scholen deze gelden om in beleggingsproducten. Deze regelgeving schrijft hierbij voor dat dit

-
- risicomijdend geschiedt
 - conform intern opgestelde regels m.b.t. administratieve organisatie en interne controle
 - bij daartoe aangewezen financiële instellingen en rechtspersonen
-

Onder risicomijdend beleggen wordt verstaan: iedere belegging waarbij de hoofdsom gegarandeerd is door een financiële instelling, dan wel een belegging in vastrentende waarden uitgegeven door een financiële instelling.

Met deze regeling sluit de minister uit dat scholen publieke middelen (rijksbijdragen) in enige vorm risicovol beleggen of belenen, waardoor een behoorlijke exploitatie en zelfs het voortbestaan van de instelling vervolgens niet meer gewaarborgd zouden kunnen zijn.

De regeling spreekt over publieke middelen en overige middelen enerzijds en niet-publieke middelen anderzijds. De niet-publieke middelen van de school betreffen voor de school alleen de ouderbijdragen. Deze verlopen via de stichting Fondsen en zijn duidelijk van de schooladministratie gescheiden. Genoemde voorschriften maken deel uit van de jaarlijkse accountantscontrole.

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Bij het aantrekken respectievelijk uitzetten van alle benodigde danwel overtollige middelen wordt gehandeld overeenkomstig de in deze regeling gestelde verplichtingen.

De algemene doelstellingen van het treasurybeleid luiden:

- het zorgdragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities (beschikbaarheid)
- het minimaliseren van de kosten van leningen (kostenminimalisatie)
- het optimaliseren van het rendement van de overtollige liquide middelen binnen de kaders van het treasurystatuut (rentemaximalisatie)
- het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen van de instellingen zijn verbonden (risicominimalisatie)
- het schoolbestuur treedt niet als bankier op

Per 31 december 2018 heeft de school bij de Rabobank rekening courant saldi van in totaal € 322.180 en drie spaarrekeningen met een totaalsaldo van € 2.772.740.

Begin 2016 heeft de school een extra spaarrekening geopend met een hoger rentepercentage. Hier is wel een extra restrictie aan verbonden, jaarlijks mag hiervan maximaal 25% boetevrij worden opgenomen.

Daarnaast heeft de school een lening bij de Rabobank lopen van € 3.500.000. Deze is per 31 december 2018 nog € 1.968.772 groot. De looptijd hiervan beslaat nog de periode tot en met oktober 2030.

Het rentepercentage bedraagt bij deze lening (met behulp van een renteswap) 3,74 % voor de periode 2010-2020. Op de lening zit een liquiditeitsopslag, deze bedraagt 1,5%.

Zolang het markrentepercentage dermate laag blijft, levert het de school nadeel op om de lening vervroegde af te lossen. Dit in verband met de lagere marktwaarde van de renteswap. Begin 2020 loopt deze swap af en ontstaat een nieuwe situatie.

Administratieve organisatie

Van alle relevante treasury-activiteiten wordt verslag uitgebracht aan het bestuur.

De uitvoering van de treasurytaak vindt plaats binnen de instelling.

Alleen de rector/bestuurder is bevoegd om in het kader van de uitvoering van het treasurybeleid overeenkomsten te sluiten.

De bevoegdheid om overeenkomsten van geldleningen te tekenen is door het bestuur gemandateerd tot een bedrag van € 1.000.000,- aan de rector/bestuurder. Boven dit bedrag zal vooraf schriftelijk goedkeuring van de toezichthoudende bestuurders moeten plaatsvinden.

Van besluiten tot het aangaan van vaste geldleningen wordt zo spoedig mogelijk mededeling gedaan aan het schoolbestuur.

Verplichtingen bij beleggen en belenen

Het betreft hier regels voor het beleggen en belenen van publieke middelen en voor overige middelen, voor zover deze in de administratie niet zijn afgescheiden van de publieke middelen en voor zover het bestuur hiervoor geen aparte richtlijnen heeft vastgesteld.

De onderstaande verplichtingen gelden alleen voor nieuwe beleggingen en gesloten leningen vanaf 1-7-2016.

Algemene verplichtingen

a.	Derivaten, leningen en beleggingen worden alleen aangetrokken dan wel uitgezet bij financiële ondernemingen als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht, (zie artikel 4, lid 1 OCW-regeling):
- gevestigd zijn in een lidstaat *
- minstens een singel A-rating hebben, afgegeven door tenminste twee van de vier ratingbureaus Moody's, Standard and Poor's, Fitch en DBRS.
b.	Beleggingen, beleningen en derivaten met publieke middelen worden alleen aangetrokken in euro's.
c.	't Rijks heeft zich bij de Rabobank laten registreren als niet-professionele belegger.

* lidstaat: staat die lid is van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte

Beleggingen

a.	De middelen van 't Rijks die tijdelijk overtollig zijn, kunnen in een belegging worden uitgezet.
b.	De periode van het beleggen door 't Rijks is eindig en de belegging wordt op een vooraf vastgestelde einddatum terugontvangen.
c.	De hoofdsom van de beleggingen wordt door de financiële onderneming, bedoeld in artikel 4, gegarandeerd. In geval van koerswijzigingen op de beleggingen kan hier, met instemming van de intern toezichthouder, van worden afgeweken.
d.	't Rijks mag beleggen in staatsobligaties van lidstaten, mits deze lidstaten voldoen aan de ratingeisen, genoemd in artikel 4 lid.
e.	't Rijks belegt niet in:
- achtergestelde spaarrekeningen en achtergestelde deposito's
- aandelen of vergelijkbare producten

Leningen

a.	Een instelling kan middels leningen additionele financiële middelen aantrekken.
b.	Instellingen geven geen leningen uit aan derden noch aan personeel, noch aan andere instellingen of organisaties, tenzij deze lening van toepassing is voor de uitvoering van de wettelijke taak van de instelling en binnen het van doel van de organisatie past.
c.	Bij het aangaan van de leningen gaat 't Rijks geen extra risico's aan die het voortbestaan van de instelling of het geven onderwijs kunnen bedreigen.
d.	't Rijks leent alleen bij financiële ondernemingen als bedoel in artikel 4.
e.	Bij het aantrekken van langlopende geldleningen worden offertes gevraagd bij minimaal 2 partijen.
f.	Leningen worden conform het treasurystatuut afgesloten en vooraf ter kennisname aan de interne toezichthouder gestuurd.

Financiële derivaten

a.	Een instelling maakt alleen gebruik van financiële derivaten voor het beperken van opwaartse renterisico's bij leningen.
b.	Een instelling hanteert uitsluitend rentecaps of payer swaps.
c.	Derivaten worden conform het treasurystatuut afgesloten en vooraf ter kennisname aan de interne toezichthouder voorgelegd.
d.	<p>'t Rijks neemt bij het afsluiten van een financieel derivaat de volgende contractuele voorwaarden in acht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er worden geen clausules opgenomen die op enigerlei wijze de uitvoering van het toezicht op de instelling belemmeren. - Er worden geen additionele eenzijdige opzegmogelijkheden of andere beperkende voorwaarden vanuit de financiële onderneming opgenomen. - Er worden geen derivaten met margin calls afgesloten. - Een derivaat wordt pas aangetrokken vanaf het moment dat de lening is afgesloten. - De nominale waarde van het derivaat is niet groter dan de onderliggende lening. - De looptijd van het derivaat is niet langer dan de onderliggende lening, met een maximum van 30 jaar. - Indien de looptijd van het derivaat langer is dan 15 jaar, wordt dit gemotiveerd in het treasurystatuut. - Bij het ontstaan van een niet-effectieve positie neem 't Rijks direct contact op met zowel de interne als externe toezichthouder.

39

Hedge accounting swaps

Inleiding

De bevoegdheid om een renteswap af te sluiten is door het bestuur gemandateerd tot een bedrag van € 1.000.000,- aan de RB.

Boven dit bedrag zal vooraf schriftelijk goedkeuring van de toezichthoudende bestuurders moeten plaatsvinden.

RSG 't Rijks heeft voor het afdekken van de renterisico's van de leningen een renteswap afgesloten die ervoor zorgt dat de variabele rente omgezet wordt in een vaste rente.

In geval van rentedaling ontstaan de volgende risico's:

Daalt de variabele rente onder de afgesproken vaste rente dan ontstaat een negatieve waarde. Als de school van de bijbehorende lening af wil, omdat hij bijvoorbeeld de lening wil aflossen betaalt hij een afkoopsom.

Een tweede risico zit in de renteopslagen (risico-opslag en liquiditeitsopslag). Deze blijven variabel en kunnen door de bank steeds gewijzigd worden.

Een derde risico kan ontstaan door overhedge. De lening overeenkomst en de renteswap zijn nauw met elkaar verbonden. Een meer dan evenredige hedge t.o.v. het aflossingsschema geeft een speculatieve positie. Overhedge kan ook ontstaan doordat vervroegd wordt afgelost en de swap niet wordt aangepast. Is er een hoger bedrag gehedged dan het lening-obligo, dan kan de negatieve waarde bij tussentijdse beëindiging een fors verlies opleveren.

RSG 't Rijks past hedge-accounting toe. Op welke wijze 't Rijks dit doet, wordt in de volgende paragrafen toegelicht.

Doel van de hedge

Voor de hedging activiteiten met interest rate swap past 't Rijks hedge accounting toe.

't Rijks maakt gebruik van het kostprijs-hedge accounting model, zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, Richtlijn 290 Financiële Instrumenten. Deze richtlijn voorziet in de mogelijkheid om hedging instrumenten te waarderen tegen de kostprijs.

Dit generieke document is opgesteld om te voldoen aan de vereisten die binnen Richtlijn 290 worden gegeven om hedge accounting te kunnen toepassen.

Hedge strategie, hedged item en hedging instrument

't Rijks maakt gebruik van swaps om de rente op lange termijn te fixeren. Doordat de te ontvangen kasstroom uit de swap wegvalt tegen de variabele rente op de onderliggende financiering, ontstaat per saldo een financiering met een vaste rente.

Type Hedge

't Rijks past kostprijs-hedge accounting toe op basis van individuele hedge relaties. De kostprijs van een renteswap is vaak nihil. De swap wordt niet gewaardeerd in de balans en de effecten van een eventuele hedge ineffectiviteit worden in voorkomend geval in de resultaten verwerkt. Het uit hoofde van de swap ontvangen of betaalde renteververschil wordt als rentelast verwerkt in de winst- en verliesrekening, naast de op de leningen betaalde variabele rente. Per saldo is de rentelast dan de vaste rente die voortvloeit uit de gecombineerde lening- en swapcontracten.

Hedge effectiviteit

Aan de hand van de kritische kenmerken (renteconventie, rentecoupondata, looptijd en variabele dalende nominale waarde) van de leningen en de derivaten wordt hedge effectiviteit verwacht.

Meting hedge effectiviteit

De hedge effectiviteit wordt in ieder geval één keer per jaar, te weten op 31 december, beoordeeld aan de hand van de kritische kenmerken van de leningen en de derivaten.

Een en ander vindt plaats aan de hand van de hedgetabel met daarin de noodzakelijke gegevens. Daarnaast worden de in- en uitgaande kasstromen van de swaps gerelateerd aan de rentebetalingen van de financiering.

8. MAATSCHAPPIJ

Burgerschapsvorming

't Rijks vormt leerlingen voor de samenleving van vandaag en morgen. Om als volwaardig burger te kunnen participeren in de hedendaagse en toekomstige samenleving is het van belang kennis te hebben van deze samenleving en vaardigheden te ontwikkelen om te participeren binnen deze samenleving. Leerlingen vormen tot burgers is echter een complexe opdracht, omdat de samenleving waarin deze burgers participeren een complex karakter kent. Het is daarom van belang dat leerlingen deze samenleving vanuit verschillende perspectieven kunnen belichten en, vanuit hun eigen referentiekader, als het ware door verschillende 'brillen' naar de sociale werkelijkheid kunnen kijken.

Er zijn immers allerlei perspectieven denkbaar om naar deze thema's te kijken en om uit te werken: sociaal-cultureel; sociaal-economisch; politiekjuridisch; historisch en geografisch. Deze verschillende perspectieven vormen een totaalbeeld van de complexe wereld om ons heen: dicht bij de deur, over – nationale en Europese – grenzen heen in verleden, heden en toekomst. Niet alleen deze perspectieven zijn verschillend, ook de wijzen en momenten waarop de leerlingen deze 'brillen leren opzetten' zijn uiteenlopend. Deze perspectieven komen op 't Rijks altijd al, haast natuurlijk, binnen diverse vakken aan bod. De perspectieven zijn ook terug te vinden in de wijze waarop diverse vakoverstijgende en/of schoolbrede projecten en excursies zijn opgezet. 't Rijks laat leerlingen echter niet alleen door diverse brillen naar de samenleving kijken, maar onze leerlingen maken deel uit van deze samenleving en moeten daaraan dus ook een actieve bijdrage (leren) leveren. Dit sluit aan bij de beoogde sociale integratie, waarin deelname aan de maatschappij en haar instituties en bekendheid met en betrokkenheid bij uitingen van de Nederlandse cultuur centraal staan. Het actief burgerschap en de sociale integratie krijgen bij ons zo op diverse manieren concreet vorm: in de lessen van diverse vakken, binnen het klaslokaal, maar ook buiten de muren van de school. Binnen de school is de samenleving terug te vinden. De diversiteit is enorm, zowel in sociaal-economisch als in cultureel opzicht. Dit is een belangrijk voordeel. De leerlingen leren van meet af aan met elkaar samen te werken en met elkaar om te gaan. De dagelijkse gang van zaken in school is er een van begrijpen, bespreken, luisteren en samen doen. We zetten actief in op het bevorderen van de maatschappelijke integratie. Een mooi voorbeeld hiervan vormt het Alzheimer project. In opdracht van stichting Alzheimer Nederland, heeft de Vooropleiding Beeldende Kunst van onze school een informatief boekje gemaakt over Alzheimer speciaal gericht op jongeren. Jongeren krijgen steeds vaker te maken met Alzheimerpatiënten in hun directe omgeving, denk hierbij bijvoorbeeld aan opa's, oma's en buurtgenoten. Vaak weten ze niet hoe ze in bepaalde situaties moeten handelen. Met dit boekje willen we graag aandacht voor het onderwerp creëren en tips geven over hoe om te gaan met deze patiënten.

41

Domeinen van burgerschap in het algemeen

Voor de invulling van burgerschap maakt de Stichting Leerplan Ontwikkeling onderscheid tussen een drietal domeinen van burgerschap, die elk weer in drie categorieën naar voren komen. Deze domeinen, democratie, participatie en identiteit zijn opgenomen in het lesprogramma.

Democratie

Zoals gezegd kent 't Rijks een vertaling van dit domein in de diverse vakinhouden (maatschappijvakken). Als praktische uitwerking heeft het Rijks een actieve leerlingenraad waarvoor jaarlijks nieuwe bestuursleden moeten worden gezocht en, waar van toepassing, worden daar verkiezingen voor georganiseerd. Datzelfde geldt voor de bemensing van de leerlinggeleding van de MR. Iedere klas heeft een klassenvertegenwoordiger, die ook zaken kan inbrengen bij de leerlingenraad of bij functionarissen. In de brugklas wordt gestart met anti-pestlessen en waar nodig worden die herhaald. In de lessen geschiedenis en maatschappijleer/-wetenschappen wordt bovendien expliciet aandacht besteed aan verkiezingen, zowel plaatselijk als anderszins, onder andere door de organisatie van een politiek forum. De school heeft zich ook aangemeld als stembureau om het voor leerlingen zichtbaar te maken wat er gebeurt. Last but not least: het Rijks doet jaarlijks mee aan de Lagerhuisdebatten met diverse teams. Op school worden voorronden gehouden. De tweetalige leerlingen doen jaarlijks mee aan de debatingcontest van de tto-scholen.

Participatie

De participatie kent verschillende elementen. Leerlingen nemen via de loopbaanstage, vakoverstijgende en vakgerelateerde projecten, acties voor goede doelen, organisatie van maatschappelijke debatten en omgevingsonderwijs actief deel aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken en komen in aanraking met de arbeidsmarkt. Op deze manier worden de leerlingen stap voor stap bewust van hun aandeel in de maatschappij. De school hanteert een groeimodel. In de brugklas maken de leerlingen door middel van projecten kennis met de diversiteit van het maatschappelijk veld (zorg, welzijn, sport, ondernemerschap, bedrijven, kerk, politiek, maatschappelijke dienstverlening e.a.). Zij bezoeken onder andere bedrijven en instellingen en maken kennis met beroepsbeoefenaars en vrijwilligers. In het tweede en derde leerjaar gaan de leerlingen daadwerkelijk op stage. In de leerjaren die volgen wordt er een breed loopbaanoriëntatieprogramma voor de leerlingen ingezet. Eens in de drie jaar organiseert de leerlingenvereniging een goede-doelen-actie voor de hele school. Elke klas wordt betrokken bij de organisatie en uitvoering. Alle leerlingen nemen actief deel in zijn of haar omgeving.

Ook krijgen de leerlingen de gelegenheid om hun mening over hun docenten te geven in enquêtes die betrokken worden bij functionerings- of beoordelingsgesprekken.

Bovendien wordt hen, net als hun ouders, regelmatig gevraagd naar hun mening in tevredenheidsonderzoeken. Een deel van onze leerlingen is als vrijwilliger actief bij onze informatieavonden voor basisschoolverlaters en in de organisatie of begeleiding van activiteiten voor leerlingen in het kader van de schoolfeesten en activiteitendagen. Ook steunt de school individuele acties van leerlingen voor een goed doel.

't Rijks hecht er waarde aan dat leerlingen hun zelfkennis vergroten en hun horizon verruimen, uitgaande van hun eigen waarden en identiteit. Leerlingen moeten in beeld krijgen waar hun talenten liggen en wat ze willen. Het is van belang dat ze zelf richting geven aan hun loopbaan; ze moeten zelf keuzes leren maken. Het verwerven van loopbaancompetenties is een aandachtsgebied in vrijwel alle onderwijsactiviteiten in onzeschool. Loopbaanleren – ofwel ervaringsleren – maakt op onze school een belangrijk deel uit van de loopbaanbegeleiding. Het geeft inzicht in wat leerlingen kunnen en willen door reflectie op (werk) ervaring. 't Rijks maakt hiermee de maatschappij en de wereld van arbeid inzichtelijk voor de leerling. Dat is de taak van decanen, stagebegeleider, mentoren en vakdocenten.

Identiteit

Tijdens de mentorlessen besteden we aandacht aan de begeleiding van leerlingen bij hun studie en studie-aanpak. Deze lessen zijn van groot belang om de leerling te helpen inzicht te krijgen in de eigen ik in relatie tot de omgeving. Vragen als wie ben ik? Wie wil ik zijn? Wie ben ik voor de ander en wie wil ik zijn voor de ander? komen vanuit verschillende perspectieven en in relatie tot verschillende maatschappelijke onderwerpen aan de orde.

De leerling wordt zich vanuit de traditie en vanuit zijn kijk op het leven bewust vanuit welke waarden hij leeft en welke antwoorden hij geeft op zijn levensvragen. Dit inzicht ontwikkelt zich doordat in de klas verschillende levensbeschouwelijke en culturele stromingen, standpunten en onderwerpen aan de orde komen. Belangrijk hierbij is de onderlinge dialoog. Door de vakgroepen geschiedenis (standplaatsgebondenheid en christelijke traditie), aardrijkskunde (cultureel en ruimtelijk perspectief), maatschappijleer (sociaal-cultureel en religieus perspectief), de moderne vreemde talen (bespreking en vergelijking van cultuur, gebruiken en gewoontes) en de klassieke talen (historisch besef en filosofie) worden deze inzichten verdiept door kennisoverdracht en dialoog.

Verduurzaming

Het afgelopen jaar zijn wij verder gegaan om RSG 't Rijks in het geheel te verduurzamen. Dit is een complex proces, want eerst moet worden vastgesteld wat precies met het begrip duurzaamheid wordt bedoeld. Letterlijk betekent duurzaam niets meer dan langdurig kunnen voortbestaan. Met de kennis van nu wordt het echter steeds duidelijker dat onze huidige manier van leven op lange termijn niet houdbaar is. Denk hierbij aan de berichtgeving over klimaatsverandering, ongelijkheid en de toenemende politieke spanningen. Als school zijn we een organisatie met als doel de toekomstige generatie voor te bereiden op het leven in de maatschappij. Dit doen we door middel van kennisoverdracht. Echter, kijken we naar de rol van kennis,

dan wordt deze gebruikt voor het creëren van het meest waarschijnlijke toekomstscenario, zodat wij als samenleving kunnen anticiperen op wat de toekomst zal brengen, zodat wij de huidige kwaliteit van leven kunnen waarborgen of zelfs in staat zijn deze te verbeteren. Kijken we naar het huidige onderwijssysteem, dan kunnen wij onszelf afvragen in welke mate dit in staat is te anticiperen op de kennis van nu. De samenleving vraagt namelijk om verduurzaming, maar in hoeverre is onze maatschappij in staat om op dit gebied een gegronde beslissing te nemen? Uit vele hoeken horen we dat het anders moet, maar het veranderen van gedrag en gedachtengoed is een uitermate complex en langzaam proces. Daarnaast willen we voorkomen een bepaald perspectief op te leggen, maar juist vrijheid bieden een gegronde keuze in het leven te durven maken.

Het aanbieden van een diversiteit aan denkbeelden en interactief leren zou de eerste stap kunnen zijn richting democratisch en duurzaam onderwijs. De afgelopen decennia heeft een verscheidenheid aan wetenschappers al een tal aan leerstrategieën ontwikkeld die dit idee ondersteunen, maar het implementeren van deze vernieuwende ideeën blijft tot dus ver lastig. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de organisatiestructuur van het Nederlands onderwijs, waarbij de Nederlandse overheid de eisen voor het curriculum bepaalt. Om het onderwijs uit haar homogene context te plaatsen, pleiten onderzoekers voor het vergroten van de mogelijkheden tot sociaal leren. Echter, het huidige onderwijs is zo ingericht dat het de mogelijkheden tot sociaal leren belemmert, denk hierbij aan de strikte scheiding in kennis, tijd en ruimte. Sociaal leren vraagt juist om een heterogene leeromgeving, rijk aan sociaalmateriële hulpmiddelen.

Willen we als organisatie actief inspelen op het thema duurzaamheid, dan is het belangrijk dit op duurzame wijze te initiëren. RSG 't Rijks wil daarom door middel van sociaal leren het thema duurzaamheid onder de aandacht brengen, om zo de transformatie naar duurzaam onderwijs geleidelijk te initiëren. Door het gebrek aan natuuronderwijs heeft deze onderzoeksvraag zich vertaald in de vraag hoe je door middel van sociaal leren een transitie richting duurzaam onderwijs kan bewerkstelligen. Problematisch in dit perspectief is de

huidige organisatie structuur, waar het normaal is om op voorhand visie te bepalen en aan vooraf gestelde doelstellingen te voldoen. RSG 't Rijks profileert zich zelf als een open schoolorganisatie die inspeelt op nieuwe onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen, en is om die reden gaan nadenken hoe het thema 'duurzaamheid' kleur te geven. Daarbij wordt het belangrijk geacht dat duurzaam ondernemen niet wordt opgelegd, maar door middel van kennisoverdracht leden binnen de organisatie te prikkelen het heft in eigen hand te nemen. Het hogere doel is om van een top-down organisatie te transformeren in een actief leer platform, zodat het mogelijk wordt om de lange termijn beter te kunnen inspelen op de behoefte die er op dat moment is en de democratische waarden te waarborgen. Momenteel loopt het onderwijs 15 jaar achter op de maatschappelijke behoeften van nu, wat leidt tot toenemende stress onder bevolking en onnodig hoge kosten. Het veranderen van beleid op duurzame wijze is echter ook een langzaam en ingewikkeld proces. Om te beginnen is het vanuit democratisch oogpunt van belang eerst draagvlak te creëren voor het verduurzamen van de organisatie. Daarom heeft RSG 't Rijks dit jaar de mogelijkheden tot sociaal leren laten onderzoeken. Daarbij wordt het belangrijk geacht dat dit proces tot sociaal leren vanuit het huidige curriculum wordt geïnitieerd, zodat het bestaande doelstellingen kan vervangen wanneer daar behoefte aan is. Op deze manier creëer je niet alleen draagvlak voor verandering maar ook meer keuzevrijheid in de manier van leren en organiseren. Als organisatie willen wij af van het idee op te leggen wat er moet gebeuren, maar juist actief in te spelen op de behoeften binnen de eigen organisatie. Daarbij is het van belang in gesprek te gaan met alle betrokkenen die de organisatie rijk is en alle behoeften, zorgen en vragen zichtbaar te maken. Vervolgens is het van belang om gezamenlijk op zoek te gaan naar duurzame oplossingen, zodat iedereen binnen de organisatie de kans krijgt gehoord te worden. Verdraagzaamheid is een belangrijk onderdeel binnen dit kader, want in een democratisch systeem worden verschillende opvattingen, meningen en ideeën gehoord. Rest ons wel de vraag, hoe organiseer je die verdeeldheid in behoeften en waar stel je een grens?

44

RSG 't Rijks een werkgroep van leerlingen die actief inspeelt op het thema duurzaamheid. Deze groep komt wekelijks samen, waarbij ze kennis maken met een vernieuwende onderwijsmethode en een grote verscheidenheid aan onderwerpen bespreken, met voorkeur aansluitend op de eigen interesse leerbehoefte. Er is bijvoorbeeld een schoolbrede enquête uitgezet over hoe we omgaan met ons dagelijks afval. Het is belangrijk om te blijven vernieuwen en leren een centrale plek te geven binnen de organisatie. Tijden veranderen op een steeds sneller tempo, sneller dan we kunnen overzien. Wel worden de gevolgen van de huidige samenleving steeds duidelijker, met negatieve gevolgen in het vooruitzicht. We kunnen nu hierop wachten of de opleggingen van hogerhand uitvoeren, maar we kunnen ook als gemeenschap de handen in elkaar slaan en actief gaan handelen! Als schoolbestuur zijn we daarom gestart met het oriënteren op wat al bestaat om van daaruit verder te ontwikkelen. Een voorbeeld hiervan is dat we een subsidie toegewezen hebben gekregen voor extern advies verduurzaming scholen. De bedoeling is hierbij dat een extern bureau, aan de hand van ons huidig MOP (meerjarenonderhoudsplan), gaat bekijken welke activiteiten daarin staan beschreven en hoe deze op een meer duurzame c.q. energiebesparende manier kunnen worden uitgevoerd.

Social return

Social return is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Onze school speelt daarop in door dit aspect in de kpi's (meetpunten van een prestatie) van de aanbesteding mee te nemen. Voorbeelden daarvan zijn opdrachten die we zijn aangegaan met CSU en Presikhaaf.

Samenwerking

RSG 't Rijks is een zogenaamde éénpitter; één bestuur, één school. De nodige expertise om een onderwijsinstelling goed te leiden, moet opgebouwd worden. Door deel te nemen aan diverse netwerken/samenwerkingsverbanden kunnen we onze deskundigheid vergroten c.q. delen.

Met trots vermelden we hieronder een opsomming van de netwerken waarin wij participeren:

Zeebra: netwerk van Zeeuwse scholen en Brabantse scholen met als doel elkaar te informeren over actuele thema's op het gebied van P&O, financiën en beheer.

Provinciaal reizigers overleg: namens de bij Zeebra aangesloten scholen is 't Rijks de vertegenwoordiger bij dit Provinciaal overleg.

Samenwerkingsverband VO Bergen op Zoom: inrichting van de zorg buiten de school, zodat er passend onderwijs aan de leerlingen gegeven kan worden.

VSV (Stuurgroep vroegtijdige schoolverlaters): bedoeld om het aantal VSV leerlingen terug te dringen via projecten en bewustwording.

DCO: samenwerking tussen onderwijsinstellingen in Zeeland en RSG 't Rijks om via gezamenlijke inkoop c.q. gebruik te maken van inkoop expertise voordeel te behalen.

Scholen voor ondernemend leren: de bedoeling hiervan is om de leerlingen uit te dagen om ondernemend en actief in het leven te staan. Initiatief, nieuwsgierigheid, creativiteit en uniciteit zijn daarbij de kernwoorden. We geven leerlingen meer eigenaarschap over hun eigen leertraject. Op basis van de persoonlijke leerdoelen en vaste onderwijsdoelen bepalen de leerlingen hun eigen leerroute. Ondernemende projecten, al dan niet zelfbedacht door leerlingen, verbeteren de betrokkenheid en motivatie.

Netwerk **financiën VOSabb:** bedoeld om kennis en ervaring op het gebied van financiën met elkaar te delen. Ook worden er actuele ontwikkelingen besproken.

Vereniging cultuurprofiel scholen: bedoeld om leerlingen te laten bouwen aan hun identiteit via kunst en cultuur, vanuit de overtuiging dat kunst en cultuur een onmisbare bijdrage leveren aan de ontwikkeling van jonge mensen en een belangrijke voorwaarde zijn voor succesvol leren.

Netwerk **BCP scholen:** dit heeft als doel een interessant, uitdagend onderwijsprogramma te bieden dat aansluit op diverse technologisch getinte vervolgoopleidingen in het mbo.

Netwerk Technasium Zuid-West Nederland en Stichting Technasium: samenwerking tussen de technasiumscholen in Zeeland en RSG 't Rijks. Dit met als doel de doorontwikkeling van het technasium.

Samenwerking met **CKB/De Maagd, Conservatorium Antwerpen, Fontys Hogeschool Tilburg** en **st. Joost Academie**. Dit alles om de kunst- en cultuurafdeling binnen de school te laten doorontwikkelen en om de cultuurtalenten hun talent te laten ontplooiën.

Samenwerking met **sportverenigingen en Olympisch Steunpunt**. Dit ter doorontwikkeling van de sportafdeling en ter ontplooiing van het talent van onze (top)sporttalenten.

Samenwerkingsverband **ROC's:** bedoeld als opvang van leerlingen die in het reguliere VO niet goed verder kunnen met hun schoolloopbaan (de zogenaamde VAVO leerlingen). Hiertoe is met ROC Kellebeek een samenwerkingscontract gesloten.

't Rijks werkt voor het wetenschapsonderwijs samen met **verschillende Nederlandse en Vlaamse universiteiten**, met de **stichting Wetenschap Oriëntatie Nederland** en de **Koninklijke Nederlandse Academie voor de Wetenschappen**. Samen maken zij een boeiend onderwijsprogramma voor nieuwsgierige en jonge onderzoekers.

Netwerk **Tweede Fase:** samenwerkingsverband van scholen in West-Nederland om elkaars expertise te gebruiken.

Samenwerking met **Europees Platform en netwerk tweetalig onderwijs**. Dit met het doel het tweetalig lyceum en internationalisering door te ontwikkelen.

Samenwerking met **diverse private- en overheidspartners**. Met name het huren en verhuren van ruimtes is hierbij een belangrijk punt. (verhuur van sportzalen aan diverse clubs in de regio en het huren van de Karmel en andere ruimtes)

Canvas-overleg: overleg tussen CKB, de Maagd, ROC- West Brabant, Markiezenhof, Facilitair Bedrijf, Gemeente en 't Rijks om op cultureel gebied projecten met elkaar te delen en om Bergen op Zoom in de ruimste zin van het woord te promoten.

De Veilige School: samen met de gemeente is 't Rijks een belangrijke partner in het project de veilige school. 't Rijks vervult daarin een voorbeeldfunctie.

Prestatiebox

In het actieplan beter presteren: opbrengstgericht en ambitieus, met als ondertitel 'het beste uit leerlingen halen' onderschrijft de minister van Onderwijs haar ambities tot 2018. De onderwijsraad en besturenbonden hebben dit actieplan onderschreven.

Het is uitgewerkt in het bestuursakkoord. Hierin zijn de volgende streefdoelen afgesproken:

1. Er wordt gerichte aandacht besteed aan de kernvakken Nederlands, Engels, Wiskunde/rekenen waardoor de leerprestaties van alle leerlingen op die vakken aantoonbaar verbeteren.
2. De leerprestaties van de 20% best presterende vwo-leerlingen stijgen aantoonbaar.
3. Scholen voldoen aan meer criteria voor opbrengstgericht werken, zodat ten minste 50% van de scholen in 2016 opbrengstgericht werkt.
4. Alle leraren zijn in staat het onderwijs af te stemmen op verschillen binnen de klas en opbrengstgericht te werken, en alle leraren en schoolleiders voldoen aan de geldende bekwaamheidseisen en werken systematisch aan hun bekwaamheidsonderhoud (professionalisering).
5. Alle scholen voeren een goed en effectief HRM-beleid.

De school onderschrijft deze prioriteiten en heeft hierbij keuzes gemaakt in de besteding van de gelden. Ze heeft hierbij streefdoelen/prestatieafspraken voor 2019 gemaakt binnen het nieuwe schoolplan. Zie hiervoor paragraaf 3, de missie en visie van de school.

In 2018 is een bedrag voor kwaliteit van het onderwijs beschikbaar gesteld van € 746.645,-.

Dit bedrag is besteed aan de volgende doeleinden, die ook terug te vinden zijn in de kadernota van de school.

- *uren van speciaal aangestelde docenten die rekenen en taal onderwijzen.*
Er wordt op dit moment aan een systeem gewerkt om de reken- en taalresultaten van de leerlingen systematisch te monitoren. Dit moet ertoe leiden dat de leerlingen allen slagen voor de reken- en taaltoets in de examenklas, die een voorwaarde zijn om hun diploma te kunnen behalen. Hiertoe zijn er bovendien werkgroepen gevormd en zijn er licenties aangeschaft.
- *Tto en internationalisering en wetenschap*
Gericht op het verbeteren van prestaties van excellente leerlingen.
- *Toptalent*
Gericht op het verbeteren van prestaties op topsportgebied en de talentontwikkeling van muziek, dans en beeldende vorming. Dit alles in combinatie met goede prestaties op school.
- *Wetenschapsonderwijs*
Hierbij maken leerlingen kennis met verschillende wetenschappen. De leerling weet dan hoe er op de universiteit geleerd wordt en wat je op de universiteit kunt studeren. 't Rijks werkt hiervoor samen met verschillende Nederlandse en Vlaamse universiteiten, met de stichting Wetenschap Oriëntatie Nederland en de Koninklijke Nederlandse Academie voor de Wetenschappen. Samen zorgen ze voor een boeiend onderwijsprogramma voor nieuwsgierige en jonge onderzoekers.
- *BCP, technasium, sport -en cultuurklassen:*
ontwikkelen talent van kinderen op gebied van techniek en cultuur.
- Scholing management en personeel: in het kader van de school als lerende organisatie.

Horizontale verantwoording

Het schoolbestuur heeft de code 'goed onderwijsbestuur' van de vo-raad ondertekend. Om tot een goede verantwoording te komen, werkt het schoolbestuur met 'vensters voor verantwoording'. Alle gegevens van de school die van belang zijn om de inzet van middelen en de leeropbrengsten te monitoren, zijn op deze site in te zien. Het is ook mogelijk om de school te vergelijken met andere scholen.

Leerlingen

De school heeft voor leerlingen diverse platformen waarbij ze kunnen meedenken over het gevoerde beleid, de keuzes die hierbij gemaakt worden en de toekomstplannen.

Allereerst hebben vijf leerlingen zitting in de MR. Zie hieronder voor hetgeen in de MR wordt besproken. Verder heeft de school een leerlingenraad. Deze bestaat uit leerlingen die zelfstandig en onafhankelijk praten over verschillende onderwerpen.

De schoolleiding ziet de leerlingenraad als een serieus orgaan van de school en luistert naar hun advies en de mening.

De volgende zaken worden hier onder andere besproken:

-
- Problemen tussen leerlingen en leraren.
 - Problemen met pesten.
 - Leerlingen met ideeën om zaken op school te verbeteren.
-

Daarnaast heeft de school klankbordgroepen in het leven geroepen waarbij actuele thema's aan bod komen. Hierin praten leerlingen mee over toetsbeleid, de gezonde keuken en vernieuwende ideeën over onderwijs.

Ouders

De school heeft diverse klankbordgroepen (met verschillende thema's) in het leven geroepen. Dit overleg tussen ouders en directie vindt structureel en geformaliseerd plaats. Hierbij wordt op verschillende terreinen gesproken over het gevoerde beleid, de gemaakte keuzes en de toekomstplannen van de school.

Daarnaast vormt de oudercommissie een klankbordgroep voor de ouders richting schoolleiding. Zij informeert de school over de wijze waarop zaken bij ouders en leerlingen overkomen en geeft bruikbare suggesties. Deze commissie vergadert zes keer per jaar. Verder zit een vertegenwoordiger van de oudercommissie in de Stichting Fondsen om daar de belangen van ouders en leerlingen te behartigen. Voor de gratis schoolboeken en vrijwillige ouderbijdrage is de oudercommissie natuurlijk ook een belangrijke gesprekspartner.

(P)MR

De school heeft een actieve en positief kritisch meedenkende (P)MR. Wekelijks wordt er vergaderd door de personeelsgeleding van de MR, de MR komt zes keer per jaar bij elkaar. Hoofdonderwerpen waarmee de (P)MR zich bezighoudt:

taakbeleid, functiemix, meerdaagse reizen, gedrag van leerlingen, scholing, begroting, jaarrekening en formatie.

Afhandeling van klachten

't Rijks heeft een klachtenregeling opgesteld voor leerlingen, ouders en medewerkers. Dit hangt samen met het streven naar sociale veiligheid op school. Deze regeling is vastgesteld in de medezeggenschapsraad.

Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

De bestuursleden van RSG 't Rijks zijn vrijwilligers en verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd of tegen een vrijwilligersvergoeding. Uitzondering hierop is rector/bestuurder, de heer De Rond. Zijn loonkosten zijn opgenomen in het overzicht WNT (zie bladzijde 111).

9. CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De continuïteitsparagraaf heeft als doel dat iedere belanghebbende of belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop het bestuur van deze school omgaat met de financiële gevolgen van ons gevoerde beleid. Bovendien wordt hiermee inzicht verkregen op het verwachte exploitatieresultaat in de komende jaren en de ontwikkeling van de vermogenspositie.

Omdat onze huisvestingsgelden zijn doorgedecentraliseerd vanuit de gemeente Bergen op Zoom geldt voor onze school een doorkijk naar vijf in plaats van drie jaren. De uit de meerjarenbegroting 2019-2023 voortgekomen uitkomsten zijn in deze continuïteitsparagraaf opgenomen. In de meerjarenraming ziet u overwegend positieve resultaten. De school heeft met beleidswijzigingen de negatieve resultaten uit de vorige meerjarenbegroting kunnen keren.

Gegevensset

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personele bezetting in fte's per 31 december							
Directietaken	17,2	15,9	15,2	15	15	15	15
Onderwijzend personeel	150,0	148,6	141,2	140,8	139	138,2	139
Overige medewerkers	35,4	35,6	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3
Totaal	202,6	200,1	189,7	189,1	187,3	186,5	187,3
Leerlingenaantallen	2.532***	2.508***	2.421	2.422	2.385	2.373	2.395

* vastgesteld in meerjarenbegroting 2019-2023 op 12 december 2018

** gebaseerd op het werkelijke aantal bekostigde leerlingen per 1 oktober 2017.

*** gebaseerd op het werkelijke aantal bekostigde leerlingen per 1 oktober 2018. In de meerjarenbegroting was uitgegaan van 2.505 leerlingen.

De personele bezetting zal omlaag moeten om de financiën van de school op termijn gezond te kunnen houden. Hiertoe is een doelstelling van 8% minder lessen afgesproken. Dit moet vorm gegeven worden met het nieuwe curriculum met bijbehorende aanpassingen van de lessentabel. Hierbij is meegenomen dat iedere fulltime docent van 25 naar 24 lessen voor de klas gaat. De gevolgen van de personele bezetting hiervan zie je hierboven.

Het dalende aantal leerlingen is gebaseerd op een gelijkblijvend marktaandeel van 33,5 % van het totaal aantal basisschoolverlaters (van de 55 basisscholen uit onze regio).

De verwachte dalende lijn van het aantal basisschoolverlaters ligt hieraan ten grondslag. We trachten de leerlingendaling te beperken door meer toestroom in latere leerjaren toe te laten vanuit andere scholen. Verder is het spannend wat het gevolg zal zijn van de fusie van de drie 'concurrerende' scholen in Bergen op Zoom (Moller, Roncalli en Juvenaat) op ons marktaandeel.

Marktaandeel brugklassers (55 basisscholen, opslagfactor 3%)

	0,335	0,335	0,335	0,335	0,335	0,335	0,335
Afdeling	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
B1hv	133	119	133	126	130	137	131
B1mavo	54	45	51	48	50	52	50
B1mh	169	147	164	156	161	169	161
B1ttoh	25	25	27	26	27	28	27
B1ttov	32	39	43	41	43	45	43
B1wet	43	33	36	35	36	38	36
H2	165	152	136	149	144	147	154
H2ttoh	23	22	22	24	23	24	25
H3	153	167	155	140	152	147	150
H3ttoh	21	20	19	19	21	20	21
H4	257	266	279	270	255	261	260
H5	279	241	246	256	249	236	240
M2	193	198	174	190	183	188	196
M3	198	202	206	184	197	192	196
M4	201	199	203	206	186	197	193
V2	42	33	30	33	32	32	34
V2ttov	46	31	36	40	39	40	42
V2wet	29	42	33	37	35	36	38
V3	23	43	36	33	36	34	35
V3ttov	51	45	31	34	38	37	38
V3wet	22	27	40	32	35	33	34
V4	120	90	105	99	92	100	97
V5	113	122	97	107	103	97	102
V6	103	103	111	89	97	94	88
Totaal	2495	2411	2412	2375	2363	2385	2391

Hieronder volgt de verwachte meerjarenbalansontwikkeling en meerjarenraming van baten en lasten. Ook deze cijfers zijn ontleend uit onze meerjarenbegroting 2019-2023. De cijfers over 2018 hebben we aangepast aan de cijfers uit deze jaarrekening. De balanscijfers 2019-2023, evenals de resultaten over 2019-2023 zijn conform de meerjarenbegroting 2019-2023.

Balansprognose 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Activa							
Materiële vaste activa	10.888.000	10.628.000	10.908.000	13.040.000	12.418.000	12.125.000	11.730.000
Vorderingen	1.857.000	1.791.000	2.634.000	1.761.000	1.754.000	1.735.000	1.735.000
Liquide middelen	3.108.000	3.095.000	2.019.000	2.304.000	2.890.000	2.508.000	2.824.000
Totaal activa	15.853.000	15.514.000	15.561.000	17.105.000	17.062.000	16.368.000	16.289.000
Passiva							
Eigen Vermogen:							
<i>algemene reserve</i>	2.148.000	1.862.000	2.018.000	2.102.000	2.247.000	2.348.000	2.503.000
<i>bestemmingreserves publiek</i>	5.236.000	5.170.000	5.319.000	5.344.000	5.369.000	5.394.000	5.419.000
<i>bestemmingreserve privaat</i>	70.000	70.000	0	0	0	0	0
Totaal Eigen Vermogen	7.454.000	7.102.000	7.337.000	7.446.000	7.616.000	7.742.000	7.922.000
Voorzieningen	4.041.000	4.293.000	4.326.000	4.342.000	4.304.000	3.659.000	3.575.000
Langlopende schulden	1.969.000	1.794.000	1.619.000	3.150.000	2.975.000	2.800.000	2.625.000
Kortlopende schulden	2.389.000	2.325.000	2.279.000	2.167.000	2.167.000	2.167.000	2.167.000
Totaal passiva	15.853.000	15.514.000	15.561.000	17.105.000	17.062.000	16.368.000	16.289.000

Staat/raming van Baten en Lasten (in € * 1.000), bij ongewijzigd beleid

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Baten							
Rijksbijdrage	17.293	17.860	17.905	17.422	17.576	17.459	17.536
Overige overheidsbijdragen en subsidies	1.070	1.058	1.129	1.129	1.129	1.129	1.129
Overige baten	101	84	47	47	47	47	47
Totaal Baten	18.464	19.002	19.081	18.598	18.752	18.635	18.712
Lasten							
Personeelslasten	15.238	15.786	15.268	15.035	15.064	15.012	15.033
Afschrijvingen	648	673	691	753	836	836	837
Huisvestingslasten	1.115	1.114	1.126	1.032	1.032	1.029	1.029
Overige lasten	1.687	1.777	1.692	1.616	1.604	1.586	1.587
Totaal lasten	18.688	19.350	18.777	18.436	18.536	18.463	18.486
Saldo baten en lasten	-224	-348	304	162	216	172	226
Saldo financiële bedrijfsvoering	-113	-4	-95	-53	-46	-46	-46
Saldo buitengewone lasten en baten	0	0	0	0	0	0	0
Totaal resultaat	-337	-352	209	109	170	126	180
Incidentele baten en lasten in totaal resultaat	0	0	0	0	0	0	0

Ontwikkeling liquide middelen:

Vanwege de kosten van de geplande bouw zullen de liquide middelen tijdelijk dalen, daarna gaan ze weer stijgen. In 2022 staan veel grote onderhoudszaken in de planning, vandaar dat het saldo liquide middelen in dat jaar daalt, in 2023 loopt deze dan weer op.

Ontwikkeling financieringsstructuur:

De langlopende leningen zijn conform het aflossingsschema ingeboekt. Vanaf 2020 zal de school extra geld lenen, vanwege investeringen in (ver)nieuwbouw. Dit zie terug in het saldo langlopende schulden op de balans. Omdat we deze schuld in 20 jaar gaan aflossen, zie je deze schuld weer gestaag aflopen.

Ontwikkeling huisvestings/investeringsbeleid:

De school zal de komende jaren de conciërgewoning, lokaal 13 en de 'oude HBS' vernieuwen. Dit plan is nieuw en afwijkend van het in voorgaande bestuursverslag genoemde huisvestingsbeleid. Verder zal het meerjarenonderhoudsplan vernieuwd worden en een actueel overzicht blijven bieden van de grote onderhoudszaken de komende jaren.

De school verwacht dat de voor deze plannen benodigde doordecentraliseringsgelden de komende jaren stabiel zullen zijn.

Ontwikkeling voorzieningen:

De veruit belangrijkste post hierbij vormt de onderhoudsvoorziening. Het meerjarenonderhoudsplan vormt de basis van waaruit de toekomstige stortingen en onttrekkingen worden berekend. De uitkomsten hiervan zijn vervolgens in de toekomstige balans verwerkt.

Ontwikkeling reserves:

De belangrijkste reserve vormt de renovatiereserve.

Hier werd tot en met 2017 jaarlijks € 198.500 aan toegevoegd vanuit de doordecentralisatiegelden die we jaarlijks ontvangen van de gemeente.

Deze is nu dermate goed gevuld dat hierin vanaf 2018 geen extra storting meer plaats zal vinden.

De overige reserves worden gevuld aan de hand van cijfermatige berekeningen (personeelsreserve aan de hand van de functiemixstreefcijfers) of op basis van uitkomsten uit de risicoanalyse (reserve kwaliteit).

Ontwikkeling baten en lasten:

Rijksbijdrage: deze zal eerst dalen, dit vanwege een verwachte daling van het aantal leerlingen. Daarna neemt deze weer toe, voornamelijk vanwege de nieuwe vereenvoudigde bekostigingssystematiek van het Ministerie.

Personeelskosten: daling als gevolg van een dalend aantal leerlingen en extra maatregelen.

Afschrijvingskosten: stijging vanwege investeringen in gebouwen en inventaris.

Huisvestingslasten: verwachte daling storing onderhoudsvoorziening.

Ontwikkeling resultaat:

De geprognostiseerde resultaten laten een gunstig beeld zien voor de toekomst. Dit komt door de geplande lessenvermindering als gevolg van een aanpassing van het curriculum en door de vereenvoudiging van de bekostiging die vanaf 2021 voor meer inkomsten zorgt. Dit is een positieve trendbreuk in vergelijking met de in het voorgaande jaarverslag genoemde financiële resultaten.

De school moet bij de volgende ontwikkelingen goed de vinger aan de pols houden:

1. Ontwikkeling regio en leerlingaantal
2. Verzuim
3. Nieuw bekostigingsstelsel
4. Bekostiging vanuit samenwerkingsverband
5. Uitwerking gevolgen nieuwe cao's
6. Uitwerking gevolgen functiemix/entreerecht
7. Ontwikkeling GPL
8. Nieuwe lessentabel en de daaruit voortvloeiende berekening van de onderwijstijd

Verandering in het totaalplaatje van deze 8 factoren kunnen tot een disbalans leiden en derhalve bijstelling van ons beleid noodzakelijk maken.

Risicobeheer / In control zijn

In control zijn

In Control Statement is de verantwoording door het bestuur over de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de interne beheersing van de processen. Een organisatie is 'in control' als het management een redelijke mate van zekerheid heeft dat doelstellingen worden gerealiseerd. Doelstellingen hebben te maken met: kwaliteit, doelmatigheid en professionaliteit.

Er zijn interne en externe factoren die van invloed kunnen zijn op "het schoolgebeuren" van 't Rijks. Het is goed en wenselijk om bepaalde risico's vooraf in te schatten, zowel voor de korte als de middellange termijn. Deze factoren kunnen direct financiële consequenties hebben. Er zijn echter ook risicodragers die wel het schoolproces beïnvloeden, maar niet direct financiële consequenties hebben.

Risicobereidheid

We maken het volgende onderscheid in hoe we omgaan met risico's:

- *Accepteren*
De financiële gevolgen van deze risico's proberen we zo goed mogelijk in te schatten. Hiervoor wordt een reserve gevormd.
- *Verminderen*
Risico's die we door middel van het nemen van maatregelen trachten te mitigeren.
- *Negeren*
Risico's die buiten de beïnvloedingssfeer van de school liggen. Deze risico's brengen we zo goed mogelijk in beeld, maar we nemen hiertegen geen maatregelen.

Om meer zicht te hebben op de risico's die de school loopt, wordt er jaarlijks een risicoanalysemodel uitgezet naar verschillende geledingen binnen de school. Zij kunnen hun visie daar ventileren. Alle uitkomsten worden in beeld gebracht en deze vormen een basis voor ons beleid ten aanzien van de financiële reserves.

Een organisatie heeft te maken met vele processen die gevolgd moeten worden om te kunnen functioneren. Je hoopt altijd dat die processen goed werken en na enige tijd ook geolied lopen. In het kader van kwaliteit is het gewenst dat een groot aantal processen nader beschreven wordt, zodat het aan eenieder duidelijk is wat er gebeurt en wat eventuele ongewisse factoren zijn. Tevens geeft het aan anderen een handvat om, bij bijzondere omstandigheden, de aansturing over te nemen, zodat de organisatie kan blijven doordraaien.

De school heeft de bedrijfsprocessen binnen de school beschreven. Hiertoe is een proceskaart gemaakt. We analyseren de deelprocessen. Aan deze processen worden doelstellingen gekoppeld. We toetsen deze met de PDCA cirkel (plan, do, check, act).

Financiële Planning & Controlcyclus

Het proces dat we in beeld hebben gebracht is de planning- & controlcyclus.

Daarbij gaat het om de financiële cijfers. De vragen die je daarbij kunt stellen zijn:

- Weten we waar we financieel staan?
- Zijn we in staat gedurende het jaar bij te sturen?
- Weten we het financiële meerjarenperspectief?
- Zijn onze keuzes voldoende gewaarborgd met de schoolvisie?
- Gaan de financiële keuzes ten koste van de kwaliteit van onderwijs?
- Voldoen we aan de wet- en regelgeving?

Plan:

- schoolvisie opstellen
- strategische doelstellingen vertalen naar budgetten en operationele doelstellingen
- meerjarenbegroting opstellen
- jaarbegroting maken
- formatieplan opstellen

Do:

- maken van financiële maandoverzichten
- jaarlijks tijdens de zomer maken van een meerjarenbegroting met hierbij een bijgestelde begroting van het huidige jaar
- wekelijks beheeroverleg waarin keuzes worden gemaakt

Check:

- analyse financiële maandoverzichten met de begroting van dat jaar
- zijn keuzes beheeroverleg in overeenstemming met de schoolvisie
- opmaken jaarrekening
- goedkeuring jaarrekening

Act:

- bijsturen aan de hand van maandrapportages
- bijstellen begroting en meerjarenbegroting in de zomer
- maken formatieplan in het voorjaar (is zowel plan als act)
- deze drie voorgaande punten door het bijsturen van plannen en strategische keuzes

In deze planning- & controlcyclus vindt regelmatig (vooraf en achteraf) toetsing plaats:

- een financiële toetsing op efficiëntie
- een beleidsmatige toetsing op effectiviteit

53

Verbeterpunt: toevoegen schoolprestaties leerlingen aan de rapportage.

Zodra de nieuwe doelstellingen worden bekrachtigd, zullen we deze intensief gaan monitoren en rapporteren.

Kwaliteit Onderwijs

Vanuit de missie en visie van de school is het plan gemaakt om de schoolprestaties te gaan monitoren en op die manier onze doelstellingen (geformuleerd in de kadernota) te halen. Hierbij staat de vakgroep centraal.

Dit actieplan opbrengstgericht werken gaat als volgt:

Periodiek worden de resultaten van alle klassen en groepen geanalyseerd en – indien nodig – van verbeterplannen voorzien. Dit gebeurt 3 x per jaar, na elke rapportperiode. Elke vaksectie ontvangt dan een overzicht van alle in de zojuist verstreken periode behaalde resultaten (rapportcijfers). Deze worden per vakgroep en tevens per leerjaar en schooltype geanalyseerd. Elke vaksectie rapporteert hierover aan de schoolleiding aan de hand van een vast format, zodat vergelijkingen tussen diverse vaksecties eenvoudig gemaakt kunnen worden. Met alle vakgroepen wordt naar aanleiding van de rapportages overleg gevoerd.

Hiermee is een cyclisch proces (PDCA-cirkel) in gang gezet: het rapport (van de vaksectie) is het Plan; dan volgen de acties (= Do); in december volgt in elke vakgroep de eerste Check (wat heeft ons plan bij het 1e rapport opgeleverd) en daarna wordt het plan desgewenst aangepast (= Act).

Vooraf het laatste staat centraal: ervoor zorgen dat de voornemens en verbeterplannen van de vakgroep worden omgezet in concrete acties.

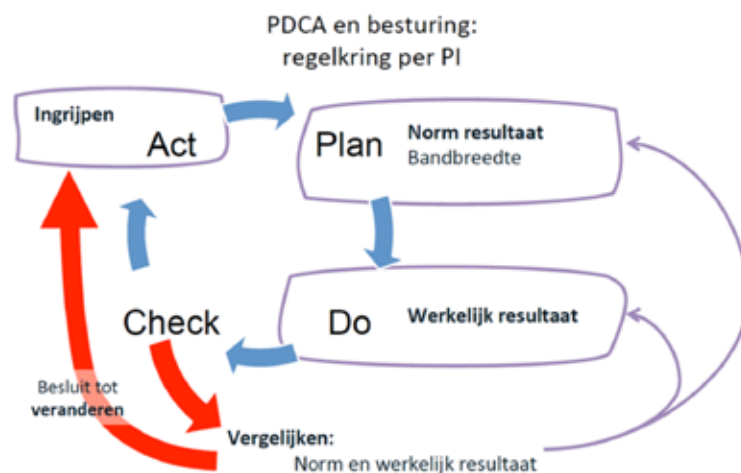
Plan opstellen van een plan van aanpak (= het rapport van elke vakgroep)

Do het omzetten van dit plan in de praktijk

Check monitoren en evalueren: levert het op wat we nastreven

Act eventueel bijstellen van het plan van aanpak

In 2016 hebben we tevens een onderzoek laten doen naar resultaat gericht werken binnen de school. Hierin is ook een plan gemaakt voor het volgen van onze prestatie-indicatoren (PI) uit het schoolplan. Zie het schema hieronder.

Dit alles moet leiden tot verbetering van de resultaten. Hieronder is dat ook duidelijk terug te zien in een stijgende trend van de examenresultaten en bevorderingsresultaten.

Overzicht van de examenresultaten 2018

Schooltype	Aantal kandidaten	Aantal geslaagden	Percentage geslaagden
Vmbo-t	208	197	94,7% (94,2)
Havo	241	212	88,0% (87,3)
Vwo	111	102	91,9% (92,2)
Totaal	560	511	91,3% (91,4)

1) Tussen haakjes staan in de rechterkolom de percentages van vorig jaar.

Het overzicht van de examenresultaten over de afgelopen jaren (in %) ziet er als volgt uit.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Vmbo	94,7	94,2	96,6	95,2	97,8	95,6	96,7	97,9	86,3	91,2
Havo	88,0	87,3	88,8	83,3	80,2	83,3	86,0	76,7	75,7	77,4
Vwo	91,9	92,2	81,7	89,2	77,0	88,9	84,2	76,4	78,3	85,4
Totaal	91,3	91,4	90,4	88,9	85,8	89,0	88,2	82,3	79,4	83,3

Conclusie:

Het percentage geslaagden laat over de jaren heen een mooie stijgende trend zien, echter ons streefpercentage van 93% hebben we nog niet bereikt.

Bevordering schooljaar 2017-2018 (naar 2018-2019)

Klas	Aantal	Bevorderd	%
Brugklas	465	449	96,6
mavo 2	182	171	94,0
havo 2	170	160	94,1
vwo 2	100	97	97,0
Klas 2	452	428	94,7
mavo 3	172	159	92,4
havo 3	158	138	87,3
vwo 3	128	109	85,2
Klas 3	458	406	88,6
havo 4	295	249	84,4
vwo 4	112	87	77,7
vwo 5	123	101	82,1
TOTAAL	1905	1720	90,3

55

Bevordering voorgaande schooljaren

Schooljaar	Aantal leerlingen (zonder examenklassen)	Bevorderd	% Bevorderd
2009-2010	2015	1803	89,4
2010-2011	2065	1903	92,2
2011-2012	2141	1944	90,8
2012-2013	2126	1987	93,5
2013-2014	2176	1971	90,5
2014-2015	2123	1936	91,2
2015-2016	1990	1803	90,6
2016-2017	1950	1736	89,0

Het zittenblijfpercentage (volgens definitie 3) ligt al jaren, met uitzonderings van vorig jaar, net iets onder de 10%, dit is landelijk ook zo. In het sectorakkoord VO is de ambitie uitgesproken het zittenblijfpercentage naar 3,8% terug te brengen (volgens definitie 1). Hierbij worden opstroomers naar een hogere opleiding en afstroomers naar een hoger leerjaar in mindering gebracht. Onze school zit nog wel een tweetal procentpunt boven deze ambitie. Dat ons percentage volgens definitie 3 nu weer onder de 10% is gedaald is fijn.

Belangrijkste risico's en maatregelen

Tijdens de zomervakantie 2018 hebben diverse geledingen binnen de school weer een risico/kansenanalyse ingevuld. De volgende geledingen hebben (een deel van) de analyse ingevuld: MR, sectievoorzitters en directie.

De analyse is samengesteld vanuit zes verschillende perspectieven:

1. organisatie/proces
2. huisvesting
3. leerling/product
4. personeel
5. demografie/omgeving
6. veiligheid/ethiek

Organisatie/Proces

OP1	Verplaatsing van verantwoordelijkheden van de directie naar teamverantwoordelijkheid en individuele verantwoordelijkheid
OP2	Er is duidelijkheid over de wijze waarop en door wie welke informatie wordt verspreid
OP3	De school streeft naar een zo'n klein mogelijke verstoring van het onderwijsproces
OP4	De school laat de onderwijsleerprocessen alsook de logistieke processen effectief en efficiënt verlopen
OP5	De verticale organisatiestructuur met een middenkader t.b.v. onderwijs

Huisvesting

H1	Het schoolmanagement streeft er naar de onderwijsvoorzieningen eigentijds te maken
----	--

Leerling/Product

LP1	De visie Denken, Dromen, Durven, Doen vertaalt zich naar de lespraktijk
LP2	't Rijks heeft een breed aanbod van onderwijs dat wordt ondersteund met goede voorzieningen
LP3	Leerlingen ervaren dat wij in staat zijn te differentiëren
LP4	De school voorziet in de leerbehoeften van de leerlingen, deze behoeften worden bepaald door de leerlingen, hun ouders en de samenleving
LP5	't Rijks is excellente school op alle niveaus (mavo, havo, vwo) en voldoet aan de minimale normen die de inspectie daaraan stelt

Personeel

P1	Er is sprake van een hoog kort frequent verzuim
P2	Er is in Nederland een tekort aan leraren in exacte vakken
P3	De combinatie van krimp en latere pensioenleeftijd zorgt voor kleinere instroom van jonge leraren
P4	De deskundigheidsbevordering (166 klokuur) is essentieel om je goed voor te bereiden op het onderwijs van de 21e eeuw
P5	De belastbaarheid van docenten/medewerkers hangt nauw samen met de persoonlijkheid, de ontwikkeling van competenties en de vraag vanuit de samenleving
P6	In ons nieuwe schoolplan staat klantgericht en resultaatgericht werken centraal
P7	Ieder personeelslid werkt met een beperkte span of control

Demografie/Omgeving

DO1	Daling groep 8 populatie
DO2	Gebiedsontwikkeling van de regio Bergen op Zoom
DO3	De technologische ontwikkeling in Nederland gaat erg snel. Dit heeft invloed op de manier waarop ons personeel werkt
DO4	In onze regio zijn 4 schoolbesturen en 7 onderwijslocaties. Er is een stevige concurrentie tussen scholen. 't Rijks behoudt hierbij haar marktaandeel
DO5	De leerling van de 21 eeuw leert op een andere manier dan de leerling van de 20e eeuw
DO6	We werken samen met diverse partners in de regio; instellingen, bedrijven en overheid

Veiligheid/Ethiek

VE1	Gevoel van veiligheid op deze school
VE2	De gegevens van school staan in een digitaal veilige omgeving
VE3	De school is een zorgzame leef- en leergemeenschap met begrip voor ieders levensovertuiging
VE4	Het bestuur werkt volgens de onderwijscode good governance en legt daarmee zijn maatschappelijke verantwoording af

Personeel

P1	Er is sprake van een hoog kort frequent verzuim
P2	Er is in Nederland een tekort aan leraren in exacte vakken
P3	De combinatie van krimp en latere pensioenleeftijd zorgt voor kleinere instroom van jonge leraren
P4	De deskundigheidsbevordering (166 klokuur) is essentieel om je goed voor te bereiden op het onderwijs van de 21e eeuw
P5	De belastbaarheid van docenten/medewerkers hangt nauw samen met de persoonlijkheid, de ontwikkeling van competenties en de vraag vanuit de samenleving
P6	In ons nieuwe schoolplan staat klantgericht en resultaatgericht werken centraal
P7	Ieder personeelslid werkt met een beperkte span of control

Demografie/Omgeving

DO1	Daling groep 8 populatie
DO2	Gebiedsontwikkeling van de regio Bergen op Zoom
DO3	De technologische ontwikkeling in Nederland gaat erg snel. Dit heeft invloed op de manier waarop ons personeel werkt
DO4	In onze regio zijn 4 schoolbesturen en 7 onderwijslocaties. Er is een stevige concurrentie tussen scholen. 't Rijks behoudt hierbij haar marktaandeel
DO5	De leerling van de 21 eeuw leert op een andere manier dan de leerling van de 20e eeuw
DO6	We werken samen met diverse partners in de regio; instellingen, bedrijven en overheid

Veiligheid/Ethiek

VE1	Gevoel van veiligheid op deze school
VE2	De gegevens van school staan in een digitaal veilige omgeving
VE3	De school is een zorgzame leef- en leergemeenschap met begrip voor ieders levensovertuiging
VE4	Het bestuur werkt volgens de onderwijscode good governance en legt daarmee zijn maatschappelijke verantwoording af

We hebben vervolgens de risico's en/of kansen gevraagd te kwantificeren (schaal 1 t/m 5) op de volgende gebieden:

Bij de risico's:

- de kans dat het risico zich voordoet
- het effect van het risico op de kwaliteit van de organisatie
- het effect van het risico op de continuïteit van de organisatie

Bij de kansen:

- de mate waarin de school deze kans benut
- de mate waarin er bedreigingen zijn voor deze kans

De betekenis van de waarden hierbij zijn:

1 laag risico

3 gemiddeld risico

5 hoog risico

Schoolbreed leverde de risico-analyse	in 2018	in 2017
- de kans dat het risico zichtbare invloed heeft op school	3,0	3,1
- het effect van het risico op de kwaliteit van de organisatie	2,9	3,0
- het effect van het risico op de continuïteit van de organisatie	3,2	3,2

Deze cijfers zijn nagenoeg gelijk, de bovenste twee factoren vertonen een minieme verbetering.

Schoolbreed leverde de kansenanalyse	in 2018	in 2017
- de mate waarin de school deze kans benut	3,3*	3,4
- de mate waarin bedreigingen zijn voor deze kans	2,9	2,8

* het is gunstig dat dit boven de 3 ligt, de school benut de kansen relatief goed, in de totale analyse is dit cijfer omgekeerd evenredig meegeteld (gemiddeld dus met waarde 2,7)

Ook deze cijfers zijn nagenoeg gelijk aan vorig jaar, beide zijn miniem gedaald.

We kunnen dus spreken van een gemiddeld risicoprofiel voor onze school.

De uitkomsten van deze risico-analyse zullen nog met het bestuur en PMR worden besproken.

We zullen alvast de 4 grootste risico's/niet benutte kansen uit het onderzoek en de door ons beoogde aanpak hiervan doornemen.

1. DE BELASTBAARHEID VAN DOCENTEN/MEDEWERKERS HANGT NAUW SAMEN MET DE PERSOONLIJKHEID, DE ONTWIKKELING VAN DE COMPETENTIES EN DE VRAAG VANUIT DE SAMENLEVING 3,5 (VORIG JAAR 2,7)

Dit punt toont een opvallende stijging in vergelijking met vorig jaar en nu ook op 1 in dit onderzoek als grootste zorg binnen school. De ontwikkelingen niet meer bij kunnen benen, er komen steeds meer taken bij, zijn zaken die daarbij worden genoemd.

Deze wordt niet zo zeer vanuit de organisatiestructuur van de school ondervonden (ander onderzocht punt span of control is aanzienlijk gedaald), maar meer vanuit de druk vanuit de samenleving en de technologische ontwikkeling. Dit laatste punt is ook onderzocht en staat nu veel hoger dan vorig (3,2 t.o.v. 2,8).

Coaching, intern samen met collega's en extern, zal handvaten moeten bieden hoe hier mee om te gaan. De onlangs nieuwe afgesloten CAO zou ook wat kunnen helpen, minder voor de klas in ruil voor meer ontwikkeltijd.

2. DE LEERLING VAN DE 21E EEUW LEERT OP EEN ANDERE MANIER DAN DE LEERLING VAN DE 20E EEUW 3,4 (VORIG JAAR 2,8)

Dit punt sluit ook aan op het vorige. We ervaren meer en meer dat de nieuwe tijd een andere manier van lesgeven vergt. De leerling blijven uitdagen, op zoek gaan naar vernieuwende leermethoden, omgaan met de leerling die veel meer 'afleiding' heeft zijn zaken die aandacht behoeven.

Onze leerlingen zijn weliswaar dik tevreden over onze school en de schoolorganisatie, maar de lessen vinden zij over het algemeen niet inspirerend genoeg. Hieraan werken door goede lessen te geven en in te spelen op de verschillen tussen leerlingen is iets waar we elke dag aan werken. Om dit te kunnen doen, zullen we onszelf soms opnieuw moeten uitvinden; onze kennis en vaardigheden vernieuwen en 'up to date' maken is de uitdaging waar we voor staan.

Concreet kun je zien in de paragraaf toekomstplannen hoe we dit willen gaan vormgeven.

3. KORT FREQUENT VERZUIM 3,4 (VORIG JAAR 3,8)

Dit kwam uit de risicoanalyse wederom als zorgpunt naar voren.

Het ziekteverzuim, en dan vooral het kort frequent verzuim, wordt door de gehele school als groot risico gezien. Het is belangrijk dat de schoolleiding hieraan prioriteit verleent. Door middel van individuele gesprekken, monitoring, analyses kort verzuim, analyses wel of niet werkgerelateerd verzuim moet het verzuim bestreden gaan worden. Het is belangrijk dat de schoolleiding hierin meer voortgang boekt.

De scholen voor VO zijn zelf risicodragend. In gevallen van zwangerschapsverlof wordt de uitkering overgenomen door het UWV. Alle overige vervangingen zal de school zelf moeten bekostigen.

De verzuimdoelstellingen zijn in het schoolplan (4,5%) nu vrij marktconform neergezet. In de begroting is gerekend met 5,2% (gemiddelde van de laatste 3 jaar). Het hoger uitkomen dan dit percentage heeft impact op de resultaten en vormt dus een risico.

Dit heeft zich ook concreet in 2018 voorgedaan. Vanwege hoger verzuim is het resultaat € 259.000 lager dan begroot, een combinatie van hoger verzuim en de noodzaak een voorziening te vormen voor onze langdurig zieken.

4. ER IS IN NEDERLAND EEN TEKORT AAN LERAREN IN EXACTE VAKKEN 3,4 (VORIG JAAR 3,3)

Een tekort aan docenten in exacte vakken raakt natuurlijk de kwaliteit van de school.

We merken momenteel aan den lijve hoe moeilijk het is om op dit moment vacatureruimte in te vullen. De mogelijkheden om dit als school zelf aan te pakken zijn beperkt, de overheid speelt hierin een belangrijke rol.

Het probleem wordt groter als er geen actie wordt ondernomen.

- Aanslag continuïteit onderwijsprogramma van de leerlingen
- Collega's uit de vakgroepen van de exacte vakken werken over, waardoor kans op nog meer uitval vergroot wordt.
- Op lange termijn loopt de school hierdoor een negatief imago op, wat minder instroom van nieuwe leerlingen betekent.

Oplossingsmogelijkheden moeten dan ook gezocht worden in:

- Opleidingsmogelijkheden stimuleren voor docenten van 2e naar 1e graads
- Actief op zoek gaan naar personeel vanuit andere sectoren om deze via zij-instroomtraject het onderwijs binnen te halen.
- Actief wervingsbeleid (zowel intern als extern)

Daarnaast moet je de risicobereidheid in ogenschouw nemen.

We maken het volgende onderscheid in hoe we omgaan met risico's:

- *Accepteren*

De financiële gevolgen van deze risico's proberen we zo goed mogelijk in te schatten. Hiervoor wordt een reserve gevormd.

- *Verminderen*

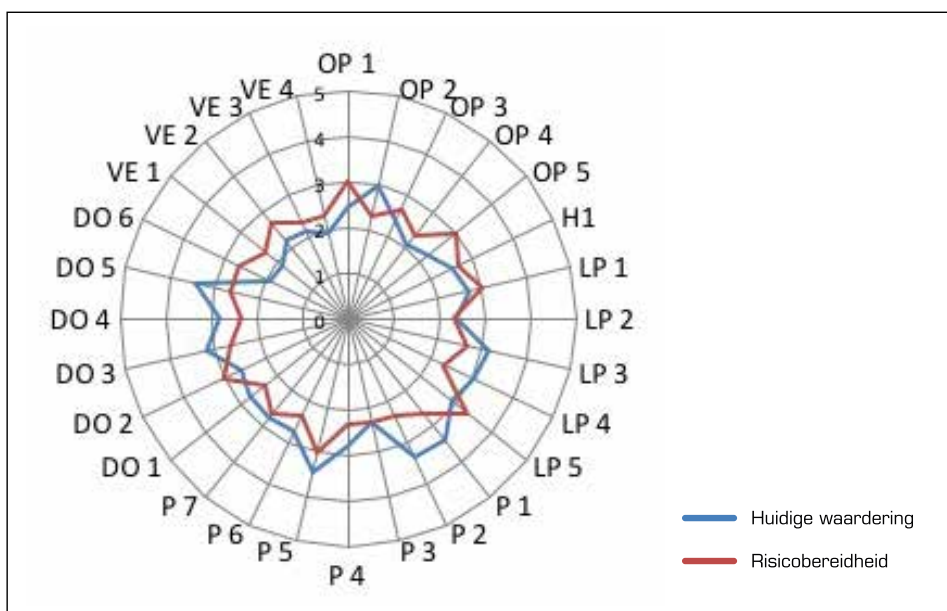
Risico's die we door middel van het nemen van maatregelen trachten te mitigeren.

- *Negeren*

Risico's die buiten de beïnvloedingssfeer van de school liggen. Deze risico's brengen we goed mogelijk in beeld, maar we nemen hiertegen geen maatregelen.

Hiertoe heeft onze uitvoerend bestuurder ook alle onderzochte risico's vanuit dit oogpunt een waarde gegeven. De uitkomsten van het totaalplaatje zie je in de grafiek via het zogenaamde spinnenwebmodel hieronder. Daar waar de blauwe lijn ver positief afwijkt van de rode liggen voor de organisatie de grootste 'problemen'.

Risico-kansen analyse

Overige risico's (niet onderzocht via de risico-analyse):

1. Passend onderwijs

Het passend onderwijs blijft een risico vormen.

Dit behoeft de volgende aandachtspunten:

- * Er is in de regelgeving opgenomen dat er bij een tekort van het samenwerkingsverband de individuele scholen gekort worden op hun lumpsum.
- * Wat betekent passend onderwijs voor onze docenten (leveren van maatwerk in de klas).

2. Onderwijstijd

Met het huidige systeem van vervangingen, de bepaling van het aantal lessen, start en einde schooljaar, is het risico dat we niet voldoen aan de nieuwe wettelijke eis van 1.000 uur vrijwel nul. Het grote voordeel van de wet is dat een leerling aan de gemiddelde norm van 1.000 uur per jaar en 700 uur tijdens zijn examenjaar moet komen. Het is dus in plaats van een horizontale een verticale norm geworden. Nu de nieuwe CAO heeft bepaald dat de lessentabel moet worden teruggedrongen, heeft dat invloed op de onderwijstijd en zullen de nieuwe plannen hiervoor ook langs de maatstaven voor de onderwijstijd gelegd moeten worden.

3. Arbeidsconflicten

Landelijk wordt geadviseerd circa 1% van de totale baten als risicobuffer voor arbeidsconflicten op te nemen. De school voldoet hieraan.

4. Instabiliteit in de bekostiging

Het convenant Leerkracht voorziet in een aantal maatregelen die het beroep van leraar aantrekkelijker moeten maken: o.a. verkorting salarislijnen, salarisaanpassingen en meer LC- en LD-functies (functiemix). De functiemixafspraken zijn vastgelegd in maatwerkafspraken.

De extra kosten voor de entreegerechtigden (benoemingen in LD voor docenten die meer dan 50% in het eerstegraads gebied werken en ook eerstegraads gediplomeerd zijn, éénmalig recht per 1-8-2014) zijn nog meegenomen in de personele lasten. Doordat de LD uitgifte momenteel dichtbij de maatwerkafspraken ligt is het risico veel kleiner geworden, alleen bij een forse krimp kan dit risico opnieuw opdoemen.

Daarnaast heeft de school een personeelsreserve (nodig voor het loopbaanbeleid voor zowel het onderwijzend als het onderwijsondersteunend personeel) die voldoende is om de extra kosten voor de functiemix en het loopbaanbeleid voor onderwijsondersteunend personeel op te kunnen vangen. Daarnaast kunnen de jaarlijkse vrijgevallen bedragen voor de werkelijk gemaakte kosten aan deze reserve worden onttrokken.

Andere keuzes die een kabinet zou kunnen nemen, kunnen invloed hebben op de financiële huishouding van de school. Nu de economie goed draait, is dit risico kleiner geworden.

Daarnaast heeft de school te maken met premiestijgingen (abp en zww) van de pensioen- en sociale lasten. Deze worden nu door de overheid geheel vergoed. Premiestijgingen vormen dan ook een minder groot risico dan in het recente verleden.

5. Renteswap

Ter beperking van de renterisico's op de financieringen van de Rabobank leningen is een renteswap-overeenkomst afgesloten bij de Rabobank tegen 3,74% met einddatum 01-02-2020. De renteswap heeft per 31-12-2018 een negatieve waarde van – € 97.042. Bij een eventuele tussentijdse beëindiging van de renteswap wordt onderling afgerekend op basis van de reële waarde op het moment van beëindiging. Dit vormt een formeel risico. De stichting heeft niet het voornemen om de renteswap tussentijds te beëindigen. Naarmate de einddatum van de swap dichterbij komt wordt dit risico steeds kleiner.

Conclusie risicofactoren:

RSG 't Rijks probeert bovenstaande risico's zo goed mogelijk in te bedden in haar eigen vermogen, door ze onder te brengen in aparte reserves.

Vanuit de reserves kwaliteit, personeel (scholing) en strategische ontwikkeling kunnen plannen vanuit de operatie pincode die niet binnen de begroting vallen, worden opgevangen.

Ons risicoprofiel geeft aan dat we een gemiddeld risicoprofiel hebben.

Plannen voor de toekomst

Organisatie

De organisatie van de schoolleiding en de directie is voldoende geëquipeerd om een school van groter dan 2.000 leerlingen met een breed onderwijsaanbod te leiden.

De correctoren van de afdeling zullen verder gestalte moeten geven aan het integraal leidinggeven aan hun afdeling. Dat vergt een aanpassing van de manier van leidinggeven. Ook hier geldt dat er geïnvesteerd is en zal worden in kwaliteitsverbetering.

Daartoe is in 2014, naar aanleiding van de uitkomsten van een onderzoek over de communicatie binnen onze school, gestart met operatie pincode. De doelstelling van deze operatie is om verbinding te maken tussen het personeel en voor elke medewerker zijn 'span of control' te verkleinen.

Hiertoe is een werkgroep opgericht die op vijf onderdelen onderzoek heeft gedaan.

1. Organisatie- en overlegstructuur
2. Het professioneel werken
3. Beleidsvorming & besluitvorming
4. Informatie & communicatieprocessen
5. Kwaliteit van de werkprocessen

Deze werkgroep heeft in 2015 een advies uitgebracht. Dit plan wordt nu uitgevoerd en anno 2018 vindt nog immer monitoring plaats van deze plannen.

Beleidskeuzes die we maken voor de toekomst met betrekking tot de organisatie

- 1) We leggen verantwoordelijkheden lager in de organisatie. Coördinatie en afstemming vindt plaats op het niveau van de docent. Hierdoor neemt de professionele ruimte toe. We zien dit terug in de onderwijsteams (mavo, havo, vwo en brugklas) o.l.v. de corrector; in de mentorenteams per leerjaar o.l.v. de teamleider; in het klassenteam o.l.v. de mentor; in de vakgroepen en vaksecties o.l.v. de vakgroepleiders; in de ondersteunende diensten o.l.v. het hoofd van dienst en de eerste medewerker.
- 2) We zetten flexibele deskundigheid van buiten in daar waar nodig. Bijvoorbeeld m.b.t. organisatie-ontwikkeling; onderwijsontwikkeling; personeelsontwikkeling; financiën; marketing; communicatie e.d.
- 3) We organiseren meer mogelijkheden voor de medewerker om tijdens kantooruren op school samen te werken aan onderwijsontwikkeling, lesvoorbereiding, curriculumontwikkeling e.d.

Huisvesting

In een krimpende organisatie is het van belang dat ook kritisch naar de onderhoudskosten wordt gekeken. De inkomsten via het OC&W en gemeente zullen namelijk minder worden.

Speerpunt hierbij is om het MOP (meerjarenonderhoudsplan) nog eens kritisch onder de loep te nemen. Wat gaan we wel doen, kan het goedkoper, zijn hierbij vragen die gesteld zullen worden.

Onze verdere toekomstplannen zijn:

- Het digitale netwerk en de digitale leeromgeving wordt overal in school toegankelijk en verrijkt met doeltreffende digitale leermiddelen, zodat fysiek leren en digitaal leren hand in hand gaan.
- De vakvleugels worden herkenbaarder gemaakt in de gangen. Ze worden transparanter. In elke vleugel komen flexibele leer- werkplekken voor leerlingen en collega's. We realiseren in het huidige gebouw op een duurzame manier de lesruimtes van de toekomst.
- De Stafafdeling wordt ondergebracht in de monumentale conciërgewoning en de 19e eeuwse gymzaal (lokaal 13). Daartoe wordt dit gebouwendeel duurzaam verbouwd. Planning, Roosters, Informatie en Communicatie blijft in het hoofdgebouw.
- De hbs uit 1882 wordt duurzaam verbouwd en gerestaureerd waar nodig. Het is de bedoeling dat de binasvakken hierin een plaats krijgen. Daarnaast realiseren we op zolder nieuwe lesruimtes.
- We versterken de gebouwenpositie van onze school door met de gemeente afspraken te maken over het gebruik van het ckb gebouw aan de rijtuigweg en de sportzalen op ons terrein en in de gemeente Bergen op Zoom.

Personeel

De ambitie van RSG 't Rijks is om in de komende jaren verdere ontwikkeling en uitvoering te geven aan het bekwaamheidsdossier in het kader van de wet BIO. Loopbaanontwikkeling en het bieden van perspectief zijn daarbij cruciale factoren. Ook zal er verder inhoud gegeven worden aan het lerarenregister, waar docenten kunnen bijhouden welke scholings- en professionaliseringsactiviteiten ze ondernemen om hun vakbekwaamheid te onderhouden.

In 2014 hebben de PMR en schoolleiding maatwerkafspraken gemaakt over de functiemixpercentages per 1 oktober 2014, deze percentages zijn ook gehaald. Vanwege het zogenaamde entreerecht heeft bovendien een groot aantal extra docenten een LD schaal verkregen. Door maatregelen bij het aannamebeleid voor schooljaar 2017-2018 zitten we nog wel boven de afgesproken percentages voor de LC/LD-functies, maar is het surplus aan LD functies wel met 1% afgenomen. Met het oog op de toekomst (krimp in de regio) is het van belang deze percentages verder richting de afgesproken percentages te doen gaan.

Onderwijs

Het accent in de komende jaren zal op onderwijskundig gebied liggen op het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van de opbrengsten. RSG 't Rijks moet in staat zijn om bij de 10% beste scholen te behoren voor wat betreft opbrengst en rendement (excellente school worden voor alle afdelingen).

Hiertoe willen we structureel werken aan de verbetering van ons lesgeven door concrete doelen te stellen en met de leerlingen te reflecteren op de kwaliteit van de lessen; dat we leren in te spelen op de verschillen tussen leerlingen binnen de klas, zodat zij op maat worden bediend. Het is belangrijk dat we elkaar als docenten feedback geven op ons lesgeven en dat er in de vakgroep leiding wordt gegeven aan dit verbeterproces en het leren van elkaar. Versterking van het leiderschap in de vakgroep is daarvoor nodig. De invoering van passend onderwijs zal ook zijn sporen nalaten in het reguliere onderwijs. Welke type leerling kan en zal 't Rijks faciliteiten kunnen bieden om hier het reguliere voortgezet onderwijs op een goede manier te gaan volgen?

„'t Rijks 2021”

Naar een toekomstbestendige school door herziening van het curriculum en onze lespraktijk

Leren doen mensen door dromen, denken, durven en doen (De leerstijlen van KOLB). Ieder kind heeft een andere aanliegroute. We brengen dat op 't Rijks tot stand door gebruik te maken van de vijf rollen van de docent (CPS-Martie Slooter). Inmiddels is daar de zesde rol aan toegevoegd (CPS Martie Slooter). In de zesde rol staat het inspelen op verschillen binnen het klassenverband centraal (zie ook: CPS, Differentiëren is te leren). Opvallend is dat we binnen het huidige curriculum als vakdocent onszelf weinig professionele ruimte verschaffen. We gaan af op de methode en de leerstof die daarin staat. Hoe anders is dat bij het aanvullend onderwijs. Daar maken we ons eigen curriculum en stellen we de leerdoelen centraal. Hierin willen we verandering brengen.

Ontdekken, onderzoeken, ondernemen en voor je loopbaan leren staan centraal in het nieuwe eigentijdse curriculum van 't Rijks. Kennis, vaardigheden, competenties en attitudes gericht op het MBO, HBO en WO. Burgerschapsvorming en persoonlijkheidsontwikkeling worden doelgericht geleerd. We geven het onderwijs zodanig vorm dat het onze leerlingen inspireert en motiveert om te leren. Voor leerlingen betekent dit; dat we de energie die in hen volop aanwezig is aanboren; dat zij het werk dat ze doen nuttig vinden; dat de tijd voorbij vliegt omdat ze er helemaal in op gaan. Daarvoor moeten we onze programma's herzien, de verbinding maken met de echte wereld om ons heen. We doen dat bij alle reguliere vakken en gaan onze lessen herontwerpen. Door in te spelen op de verschillen tussen kinderen mogen en kunnen leerlingen zelf vaker keuzes maken: Wat wil ik leren? Waar heb ik hulp bij nodig? Wat wil ik ontdekken? Wat wil ik onderzoeken? Wat wil ik ondernemen? Waar wil ik meer van weten? Etc. Dat dit nodig is, ervaren we dagelijks in onze lespraktijk. We kunnen niet blijven doen wat we deden.

“Si tu veux construire un bateau, ne rassemble pas tes hommes et femmes pour leur donner des ordres, pour expliquer chaque détail, pour leur dire où trouver chaque chose... Si tu veux construire un bateau, fais naître dans le cœur de tes hommes et femmes le désir de la mer.”

(Antoine de Saint-Exupérie)

De accenten die we leggen, verschillen per afdeling. De brugklas zal meer nadruk leggen op het leerproces; de mavo op loopbaanontwikkeling; de havo op ondernemend gedrag en ondernemerschap; het vwo op onderzoeken en onderzoek doen. Deze accentverschillen hangen samen met de eigenheid van de afdeling, het type leerling en de vervolgopleidingen. Het additionele onderwijs en de keuzerichtingen op 't Rijks blijven bestaan. Leerlingen die kiezen voor Technasium, kiezen voor meer techniek en technische vraagstukken; leerlingen die kiezen voor wetenschap zetten een extra accent op onderzoeken; leerlingen die kiezen voor tweetalig onderwijs kiezen voor Engelstalig en internationalisering.

Binnen het onderwijs dat we geven, willen we leerlingen meer keuzeruimte geven. Binnen de lessen is nadrukkelijk aandacht voor reflectie en feedback, zowel tussen leerlingen als tussen leerling en docent. We spelen in op de verschillen tussen leerlingen door te differentiëren binnen de klas.

Deze herziening van ons curriculum en de lespraktijk dient verschillende doelen.

1. De motivatie en zelfsturing van de leerling vergroten door meer verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leerproces en in te spelen op de verschillen tussen leerlingen.
2. De professionele ruimte van de docent vergroten door de ontwikkeling van een schooleigen programma en het versterken van het vakmanschap op pedagogisch en didactisch gebied.
3. Helderheid en structuur aanbrengen in de baan van elke docent na vaststelling van de cao '18-'19.
4. In evenwicht brengen van schoolfinanciën door de onderwijstijd aan te passen aan de wettelijke normen. Deze aanpassing hebben wij uitgesteld in het kader van operatie pincode.
5. De pedagogische en didactische werkwijze van onze school aan te laten sluiten bij het primair onderwijs, het vervolgonderwijs (mbo, hbo, universiteit) en de maatschappelijke behoefte in onze samenleving.

Curriculumontwikkeling en onderwijstijd

Vanaf september 2018 hebben de onderwijsteams brugklas, mavo, havo en vwo in een cyclus van drie weken op teamniveau en vakgroepniveau met elkaar gesproken over de wijze waarop we in de toekomst ons onderwijs willen organiseren. Om dit te doen is het van belang het onderwijsconcept van onze school nogmaals helder te formuleren.

"Het ervaringsgericht onderwijs maakt van een mivist geen gymnasiast, maar van desinteresse wel inspiratie"

(Marcel van Herpen)

Als school werken we binnen ons additioneel onderwijs vanuit het wetenschappelijke concept van ervaringsgericht onderwijs¹. Met dit concept hebben we door toepassing bij sport, kunst, technasium, bèta challenge, wetenschapsklassen, tweetalig onderwijs en de vooropleiding ruim 10 jaar ervaring opgedaan in het aanleren van kennis, vaardigheden, competenties en attitudes. In het schoolplan 2016 – 2020, vastgesteld door bestuur, schoolleiding en medezeggenschapsraad, hebben we ons ten doel gesteld dat: *"onze professionals flexibel, snel en gedegen inspelen op de onderwijsbehoeften van leerlingen, ouders en samenleving."* Om dit voor elkaar te krijgen, willen we het concept van ervaringsgericht onderwijs uit ons additioneel onderwijs verbinden met de reguliere schoolvakken. Vanuit dit conceptueel kader kunnen we onze missie² en visie³ op onderwijs realiseren en recht doen aan het waarom van 't Rijks⁴. Het concept van ervaringsgericht leren toepassen in de schoolvakken is nieuw beleid.

Voor onze vier onderwijsafdelingen hebben we verschillende accenten gelegd die passen bij de betrokken afdeling.

1 Marcel van Herpen: ervaringsgericht onderwijs, Antwerpen-Apeldoorn 2007. Zie ook CEGO ervaringsgerichtleren.nl.

2 Missie: In ons onderwijs leggen wij het accent op ieders talent. Wij creëren kansen voor elke leerling en elke professional om boven zichzelf uit te stijgen, zodat zij met plezier leren en werken in een goede school.

3 Visie: Kinderen en collega's leren doordat ze mogen dromen en uitgedaagd worden om boven zichzelf uit te stijgen en het vertrouwen krijgen nieuwe dingen te durven doen. Ons onderwijsaanbod biedt elke leerling en elke professional de kans om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. We geven dit onderwijs vorm samen met onze maatschappelijke partners, in een omgeving die zich kenmerkt door regelmaat en ritme. Zo zorgen we ervoor dat er met plezier kan worden geleerd en gewerkt aan ieders talent in een goed geregelde school.

4 Wij geloven dat het van groot belang is dat leerlingen inzicht krijgen in de eigen ik in relatie tot de omgeving. Vragen als: Wie ben ik? Wie wil ik zijn? Wie ben ik voor de ander? En: Wie wil ik zijn voor de ander? Vinden wij belangrijk. Dit maakt hem/haar bewust vanuit de traditie en kijk op het leven, vanuit welke waarden hij leeft en welke antwoorden hij geeft op zijn levensvragen. Wij willen het beste uit kinderen halen door talenten te ontwikkelen en kinderen te vormen in de zorgzame leef- en leergemeenschap die de school is. Schoolplan 2016-2020, blz 5.

Brugklas

In de brugklas leggen we de nadruk op het leerproces in aansluiting met de basisschool. De leerlingen gaan op zoek naar hun leerstijlen en -gewoonten, naar hun leervaardigheden of het ontbreken daarvan, alsook naar het leerniveau dat het best past. We zetten deze ontwikkelingslijn van de basisschool vanuit groep 7 en 8 voort om te bepalen welke aanpak het beste bij de leerlingen past en in welke afdeling de leerlingen zich verder gaan ontwikkelen vanaf klas 2. Het **procesgericht leren** staat centraal.

Mavo

Op de mavo gaan de leerlingen aan de slag met het ervaren van loopbaanperspectieven. Leerlingen ontdekken waar ze goed in zijn en wat goed voelt. De belangrijkste vraag voor deze leerlingen is: Waar ligt mijn affiniteit? Waar wil ik mee aan de slag? Welke keuzes heb ik? Hoe ga ik deze keuzes maken? De leerlingen gaan daar op een ondernemende en onderzoekende manier mee aan het werk om te bepalen hoe hun (studie)- loopbaan er uit gaat zien. De aan te leren kennis, vaardigheden, competenties en attitudes staan in het perspectief van doorstuderen in een richting op het mbo of de havo. In onze school hebben we hier veel ervaring opgedaan met het Bèta Challenge programma op de mavo. Ook bij sport en kunst is veel know how. We hebben de kennis en kunde in huis. Het **loopbaanleren** staat centraal.

Havo

De havist gaat aan de slag met vraagstukken en onderwerpen die betekenisvol zijn en vragen om een praktische oplossing of antwoord. De leerlingen bestudeert deze vanuit verschillende disciplines en perspectieven. Ook hier vindt een zoektocht plaats naar de affiniteit die er is met bepaalde thema's. Nieuwsgierigheid, creativiteit worden geprikkeld. Het gaat hier niet alleen om het maken van eigen keuzes maar ook om de keuzes vanuit het perspectief van anderen. Welke afweging zou jij daarna maken en waarom? Bekend raken met verschillende perspectieven en verschillende keuzemogelijkheden maakt het voor deze leerling mogelijk om initiatief te nemen; zich verder te verdiepen in een thema of vraagstuk, oplossingen te

bedenken en deze toe te passen of conclusies te trekken en dit te communiceren. Er is aandacht voor het ontwikkelen van een ondernemende houding. De aan te leren kennis, vaardigheden, competenties en attitudes staan in het perspectief van doorstuderen in een studierichting op het hbo of het vwo. Op onze school hebben we hier veel ervaring opgedaan met het Technasium en het kunst en sportprogramma. We hebben de kennis en kunde in huis. Het ondernemend leren staat centraal.

Vwo

De vwo'er gaat aan de slag met onderzoekende vragen die de vwo'er zichzelf stelt of die de docent vanuit de samenleving (bedrijven, maatschappelijke instellingen, overheid, gezin) voorlegt. De vragen mogen betekenisvol zijn; het hoeft niet. Pure nieuwsgierigheid en kennis om de kennis, gewoon omdat je het graag wil weten, kunnen het begin zijn van een onderzoekende vraag. De nieuwsgierige, kritische en onderzoekende houding staat centraal. Vanuit verschillende (wetenschappelijke) disciplines en perspectieven wordt de vraag of de stellingname bestudeerd. De leerling leert vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines aan de hand van verschillende onderzoeksmethoden een onderzoeksvraag te benaderen, logische conclusies te formuleren, oplossingen te bedenken of nieuwe vragen te stellen en deze te communiceren. De aan te leren kennis, vaardigheden, competenties en attitudes staan in het perspectief van doorstuderen in een studierichting op het hbo of de universiteit. Op onze school hebben we hier veel ervaring opgedaan met het tweetalig onderwijs, het Technasium, het kunst-, sport- en het wetenschapsprogramma. We hebben de kennis en kunde in huis. Het onderzoekend leren staat centraal.

Onderwijstijd: programma van eisen

Voor de herziening van het curriculum en onze lespraktijk moeten wij als onderwijsgevers onszelf zowel pedagogisch als didactisch vernieuwen. Onze eigen ontwikkeling is van groot belang om succes te boeken. Tegelijkertijd moeten we het programma zodanig organiseren dat we de omstandigheden en structuren creëren waardoor er tijd en ruimte ontstaat voor de docent en de leerling om goed onderwijs mogelijk te maken. Het beeld dat je hebt van goed onderwijs moet dan helder zijn. Graag schets ik hieronder mijn beeld.

Hoe fijn zou het zijn voor docenten wanneer de leerlingen...

- ✓ ... de les zouden ervaren als 'inspirerend voor de eigen ontwikkeling en groei'
- ✓ ... het schoolwerk zouden ervaren als 'een nuttig onderdeel van het eigen leerproces'
- ✓ ... zich zouden bekwaamen in basisvaardigheden als rekenen, begrijpend lezen en digitale geletterdheid.
- ✓ ... zich zouden bekwaamen in de studievaardigheden die nodig zijn om zichzelf kennis, vaardigheden, competenties en attitudes eigen te maken.
- ✓ ... zouden reflecteren op: Wie wil ik zijn? Waar ben ik goed in? Wat wil ik nog leren?
- ✓ ... van hun docenten feedback zouden krijgen op hun ontwikkeling en groeimogelijkheden.
- ✓ ... van elkaar feedback zouden krijgen op hun ontwikkeling en groeimogelijkheden.
- ✓ ... de basiscompetenties zouden beheersen die nodig zijn voor deelname aan de samenleving.
- ✓ ... De basiscompetenties zouden beheersen die nodig zijn voor deelname aan het vervolgonderwijs.
- ✓ ... zich vakkennis als vanzelfsprekend eigen kunnen maken, omdat de daarvoor benodigde studievaardigheden, basisvaardigheden, competenties en attitudes beheerst worden.
- ✓ ... de ruimte hebben om zich te verdiepen in thema's of vraagstukken waar ze zelf mee aan de slag zouden willen gaan, omdat ze voor hen betekenisvol zijn.
- ✓ ... tijd en ruimte krijgen op school om hun profielwerkstukken en meesterproeven uit te voeren
- ✓ ... hun leraren dagelijks kunnen ontmoeten en bevragen, omdat er tijd voor hen is ingeruimd.
- ✓ ... naar de les komen, omdat het uitdagend is om iets nieuws te gaan leren.
- ✓ ... vragen stellen over de lesinhoud.

Algemeen kader

De kwantitatieve en kwalitatieve kaders die gelden voor elke afdeling (11/9/18)

- Wettelijk vastgestelde normen: 3700 (m), 4700 (h), 5700 (v)
- Reductie van onderwijstijd: totaal 8%. Concreet: 10 % (m) , 9 % (h) , 4,5 % (v)
- In tijd betekent dit: 30 lesuren per week per klas, exclusief SOT en toetsband
- Streven 20% van de onderwijstijd is vakoverstijgend, examenklassen kunnen hiervan uitgezonderd zijn
- De onderwijsconcepten: loopbaanleren (m), ondernemend leren (h) en onderzoekend leren (v), procesgericht leren (bk) zijn duidelijk herkenbaar
- De plusprogramma's blijven behouden
- Vakken en mentoruren blijven overeind
- Samen leren in de klas: het klassenverband blijft belangrijk
- Er is ruimte voor de basis (wat moet = kerndoelen en eindtermen)
- Er is ruimte voor verdieping en extra ondersteuning (wat vinden wij belangrijk)

Voor elke afdeling zijn daar specifieke zaken aan toegevoegd. Deze zaken komen voort uit een verschil in wet- en regelgeving, een verschil in type leerling en het accent dat we willen leggen binnen het concept van ervaringsgericht leren.

Voor de mavo

De profielkeuze op de mavo is geleidelijk opgebouwd. Vanaf leerjaar 2 naar leerjaar 3 en daarna leerjaar 4 mogen leerlingen bepaalde vakken laten vallen. Daarnaast wordt de beroepsgerichte component in 2021 verplicht in mavo 3 en 4. De theoretische leerweg en gemengde leerweg worden in dat jaar samengevoegd.

De mavoleerling is een leerling die graag wil werken om een doel te bereiken. Lekker praktisch. Het doel moet duidelijk zijn. Je moet ook weten wat je moet doen om dat doel te bereiken. Pas dan gaat de mavoleerling gemotiveerd aan de slag. Duidelijkheid en structuur staan voorop. De leerling wil graag vooruit en wil op korte termijn successen boeken. Daarom wil de leerling graag weten wat het oplevert en wat het aan inspanning kost. Doelen moeten haalbaar en realiseerbaar zijn. De leerling werkt om op korte termijn dit of dat voor elkaar te krijgen. Wanneer deze doelen duidelijk gekoppeld zijn aan de nabije of latere toekomst van de leerling, aan zijn of haar loopbaan, dan neemt de motivatie om te werken sterk toe. Dit wordt vergroot door de relatie docent-leerling. Leren door doen is voor deze leerling erg belangrijk. Lekker aan de slag gaan om iets te bereiken. In het loopbaanleren leert de leerling kennis, vaardigheden, competenties en attitudes door aan de slag te zijn. De leerlingen reflecteren en krijgen feedback op hun doen en laten. Dat werkt. Al doende leert de leerling zichzelf te verbeteren en zich te ontwikkelen.

Mavo-kader

- Centraal onderwijsconcept: loopbaanleren
- Leidende competenties: BCP competenties
- Didactiek: BCP didactiek
- Attituden, kennis, vaardigheden: Balans tussen deze drie ; in relatie tot loopbaanleren
- Basis: kerndoelen en eindtermen mavo
- Verbreding: Competenties loopbaanleren
- Verdieping: Mavo + voor elke leerling . Onderwijs op hoger niveau mogelijk maken
- Versnelling: Versneld afronden mogelijk maken
- Vakoverstijgend onderwijs : In samenwerking tussen vakken, vanuit het concept BCP (koppeling vakken met BCP)
- Keuzemogelijkheden: Binnen vakken en tussen vakken
- Flexibiliteit: Ontstaat door keuzemogelijkheden in verbreding, verdieping, versnelling. Binnen de lessen en binnen het rooster (vb. KWT)
- Perspectief in de keten: Portfolio opbouw gedurende de leerjaren 1-4. Regie en verantwoordelijkheid bij de leerling voor het leerproces. Route naar mbo en havo

Voor de havo

De havist is een leerling die graag wil weten waarom hij dingen moet kennen en kunnen. De leerling heeft de potentie om zich kennis en kunde eigen te maken, mits hij deze kan gebruiken in situaties die er in zijn ogen toe doen. Qua regelgeving hebben we te maken met kerndoelen uit de basisvorming, de eindtermen van het schoolexamenprogramma en de eindtermen van het centraal schriftelijk eindexamen. In de onderbouw en in de bovenbouw zullen we een goede balans moeten vinden tussen de ruimte die er is in het schoolexamenprogramma (daar liggen de mogelijkheden voor het leren van kennis, vaardigheden, competenties en attituden) en het centraal schriftelijk examenprogramma waarin de leerlingen worden voorbereid op het c.s.e. Er is ruimte voor het profielwerkstuk en voor praktische opdrachten en handelingsopdrachten. Hierdoor is er voldoende regelruimte om aan de slag te gaan met ondernemend leren bij elk vak.

Havo-kader

- Centraal onderwijsconcept: ondernemend leren
- Leidende competenties: HACO competenties
- Didactiek : Technasium didactiek / HACO didactiek
- Attituden, kennis, vaardigheden: Balans tussen deze drie, in relatie tot ondernemend leren
- Basis: kerndoelen en eindtermen havo
- Verbreding : Competenties ondernemend leren (uitgangspunt HACO)
- Verdieping : Onderwijs op hoger niveau mogelijk maken
- Versnelling : Versneld afronden mogelijk maken
- Vakoverstijgend onderwijs : In samenwerking tussen vakken
- Keuzemogelijkheden : Binnen vakken en tussen vakken
- Flexibiliteit : Ontstaat door keuzemogelijkheden in verbreding, verdieping, versnelling.
Binnen de lessen en binnen het rooster (vb. KWT)
- Perspectief in de keten: Portfolio opbouw gedurende de leerjaren 1-5. Regie en verantwoordelijkheid bij de leerling voor het leerproces. Route naar hbo en vwo.

68

Voor het vwo

De vwo'er is een nieuwsgierige leerling die graag dingen wil weten en doorgronden. De leerling vraagt door en zoekt naar de diepere oorzaken en of betekenissen van bepaalde verschijnselen. Deze nieuwsgierige en kritische houding van de leerling moeten we stimuleren en verder ontwikkelen. De leerling heeft veel potentie om zich kennis en kunde eigen te maken. Kennis om de kennis is de leerling niet vreemd. De waarde van kennis is de leerling niet vreemd. Qua regelgeving hebben we te maken met kerndoelen uit de basisvorming, de eindtermen van het school-examenprogramma en de eindtermen van het centraal schriftelijk eindexamen. In de onderbouw en in de bovenbouw zullen we een goede balans moeten vinden tussen de ruimte die te vinden is in het schoolexamenprogramma (daar liggen de mogelijkheden voor het leren van kennis, vaardigheden, competenties en attituden) en het centraal schriftelijk examenprogramma waarin de leerlingen worden voorbereid op het c.s.e. In de tweede fase is er ruimte Er is ruimte voor het profielwerkstuk en voor praktische opdrachten en handelingsopdrachten. Hierdoor is er voldoende regelruimte om aan de slag te gaan met onderzoekend leren bij elk vak.

VWO-kader

- Centraal onderwijsconcept: onderzoekend leren
- Leidende competenties: WON competenties (Academisch Referentiekader)
- Didactiek: Didactiek van WON en TTO
- Attituden, kennis, vaardigheden: balans tussen deze drie, in relatie tot onderzoekend leren
- Basis: kerndoelen en eindtermen vwo
- Verbreding : Competenties onderzoekend leren (AR van WON)
- Verdieping : Onderwijs op hoger niveau mogelijk maken
- Versnelling : Versneld afronden mogelijk maken
- Vakoverstijgend onderwijs : In samenwerking tussen vakken. En vanuit de vakken
- Keuzemogelijkheden : Binnen vakken en tussen vakken
- Flexibiliteit : Ontstaat door keuzemogelijkheden in verbreding, verdieping, versnelling.
Binnen de lessen en binnen het rooster (vb. keuzewerkijd)
- Perspectief in de keten: route naar het wo. Regie en verantwoordelijkheid bij de leerling voor het leerproces.

10. SLOT

Indien RSG 't Rijks haar marktaandeel kan vasthouden, waarbij het aantal nieuwe brugklassers tussen 30% en 40% zal zijn van de totale uitstroom van het basisonderwijs in deze regio, ziet de toekomst voor de school er goed uit.

Met een gedegen organisatie en een gezond financieel beleid in een goed geoutilleerd gebouw is RSG 't Rijks op de toekomst voorbereid.

drs. L.C.M. de Rond MA,
rector en bestuurder stichting RSG 't Rijks

Juni 2019

JAARREKENING 2018

1. ALGEMEEN

RSG 't Rijks is het bevoegd gezag en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van voortgezet onderwijs in de regio Bergen op Zoom.

RSG 't Rijks is feitelijk gevestigd op Burgemeester Stulemeijerlaan 24, 4611 EG te Bergen op Zoom en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 20122559.

De goedkeuring van de begroting en de vaststelling van de jaarrekening zijn voorbehouden aan het bestuur. Deze moeten nog wel ter instemming worden aangeboden aan het college van B&W van de gemeente Bergen op Zoom.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van RSG 't Rijks zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

De jaarrekening 2018 geeft een goed en getrouw inzicht in de balans en de exploitatie van de school en de rechtmatigheid van de bestedingen van de financiële middelen die door het Ministerie van OCenW ter beschikking zijn gesteld.

Nevenstichting

Op 20 juli 1992 is de stichting Fondsen RSG 't Rijks opgericht.

Hierin worden de bijdragen van de ouders verantwoord.

De stichting heeft ten doel: het behartigen van de materiële en immateriële belangen van de leerlingen van de school, alsmede al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Op 20 juli 1992 is deze notariële akte getekend.

De stichting heeft haar zetel te Bergen op Zoom op het school-adres.

Het bestuur van de stichting bestaat uit 5 leden, die door het bestuur benoemd worden;

- rector
- een persoon op voordracht van de directie
- een persoon op voordracht van de oudercommissie
- een persoon op voordracht van de personeelsgeleding
- een persoon op voordracht van het bevoegd gezag

De stichting Fondsen vormt een gering financieel belang en heeft minder dan 5% invloed op het balanstotaal van de school. Wij volstaan met een vermelding conform model E.

Model E: Overige verbonden partijen

Minderheidsdeelneming en geen beslissende zeggenschap

	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten
Stichting Fondsen	Stichting	Burg. Stulemeijerlaan 24	4
R.S.G. "t Rijks"		4611 EG Bergen op Zoom	

Eigen Vermogen 31-7-2018	Resultaat jaar 2016/2017	Art 2:403 BW	Deelname %	Consolidatie
€ 38.000	€ 0	Ja	100%	Nee

Jaarlijks worden de jaarstukken van de stichting Fondsen door de accountant voorzien van een beoordelingsverklaring en wordt de rekening door het stichtingsbestuur van de Fondsen vastgesteld. Vervolgens worden de resultaten bekend gemaakt en besproken met de oudercommissie. Tevens zal de school, indien nodig, financiële middelen verlenen om Stichting Fondsen Regionale Scholengemeenschap 't Rijks aan haar verplichtingen die voortvloeien uit de reguliere activiteiten te kunnen laten voldoen.

Samenwerkingsverband

Passend onderwijs wil zeggen dat de scholen in een regio er samen verantwoordelijk voor zijn dat elke leerling ondersteuning krijgt die nodig is. Deze samenwerking doen scholen in een samenwerkingsverband. De scholen uit dit samenwerkingsverband staan in de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen, en Woensdrecht. Vanwege de ligging heeft ons samenwerkingsverband de naam Brabantse Wal gekregen. RSG 't Rijks maakt deel uit van dit samenwerkingsverband. Officieel is de naam Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Bergen op Zoom e.o., ook aangeduid als SWV VO 30.01.

Naam:	Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Bergen op Zoom e.o.
Statutaire zetel:	Marslaan 1, 464 CT Bergen op Zoom
Rechtsvorm:	Stichting
Code activiteiten:	4

2. WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Grondslagen voor consolidatie

Stichting Fondsen RSG 't Rijks wordt gekwalificeerd als een dochter van stichting RSG 't Rijks. De activiteiten van de stichting Fondsen 't Rijks bestaan uit het beheren en besteden van ouderbijdragen. Omdat er sprake is van een groepsrelatie bestaat een consolidatieplicht. Stichting RSG 't Rijks maakt gebruik van de consolidatievrijstelling, omdat het balans totaal van Stichting Fondsen RSG 't Rijks niet groter is dan 5% van het geconsolideerde balans totaal (Richtlijn Jaarverslag Onderwijs, toelichtende brochure, ministerie van Onderwijs).

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening 2018 is opgesteld volgens de financiële richtlijnen, zoals deze zijn neergelegd in de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun

oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rapporteringsvaluta

De bedragen vermeld in deze jaarrekening zijn vermeld in euro's.

Pensioenen

De school is aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP, het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs. ABP is een bedrijfstakpensioenfonds met een toegezegdpensioenregeling (multi-employer defined benefit-regeling). Gezien het feit dat de pensioenregeling een multi-employer regeling betreft, is de pensioenregeling en een toegezegde bijdrageregeling (defined contribution-regeling) verantwoord. In geval van een tekort bij het pensioenfonds heeft de stichting geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen (anders dan hogere toekomstige premies).

De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord. De dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds ABP bedraagt per 31-12-2018 97 %.

De belangrijkste elementen van de pensioenregeling en de dekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds (marktwaaarde van de activa uitgedrukt in % van de technische voorziening op basis van de rekenregels van DNB) zijn opgenomen op de website van Stichting Pensioenfonds ABP (www.abp.nl).

Financiële derivaten

't Rijks heeft voor het afdekken van de renterisico's van de leningen een renteswap afgesloten die ervoor zorgt dat de variabele rente wordt omgezet in een vaste rente. De stichting past kostprijs-hedge-accounting toe op basis van generieke documentatie. De winst of verlies van dit financiële derivaat wordt verwerkt in de staat van baten en lasten, afhankelijk van de dekking.

75

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Waardering van gebouwen en terreinen

De school is in 2006 zowel juridisch als economisch eigenaar van de gebouwen en terreinen geworden, derhalve zijn ze opgenomen onder de activa in de balans. De waardering van de gebouwen vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijving vindt lineair plaats op basis van de verwachte levensduur.

De afschrijvingspercentages zijn verdeeld in 3 categorieën:

- Overgenomen gebouwen (afschrijven in 35 jaar, afschrijvingspercentage = 2,857%)
- Nieuwbouw (afschrijven in 40 jaar, afschrijvingspercentage = 2,5%)
- Noodgebouwen (afschrijven in 5 jaar; afschrijvingspercentage = 20%)

Afschrijving vindt plaats vanaf de maand van ingebruikname.

Waardering van de inventaris en apparatuur

De waardering van de inventaris vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingspercentages zijn ontleend aan ervaringscijfers. Op basis van de levensduur wordt het afschrijvingspercentage bepaald.

Inventarisstukken met een waarde van minder dan € 1.000 (bij ICT hardware ligt de grens bij € 350,-) worden niet geactiveerd, maar komen ten laste van de exploitatie. Ook audiovisuele leermiddelen en pc's die via de vaksecties worden aangeschaft, worden geheel ten laste van de exploitatie gebracht en worden dus niet geactiveerd.

De afschrijving van inventaris en apparatuur geschiedt volgens de onderstaande tabel:

	afschrijvingspercentage
Installaties, machines	5%
Kleinere apparatuur, inventaris	10%
Computers + aanverwante apparatuur	14, 28, 20, 25 of 33,33%
Tablets	33,33%
Software + bekabeling	10%
Schoolmeubilair	5%
Kantoormeubilair	10%

Afschrijving bij nieuw aangeschafte inventaris en apparatuur vindt, onafhankelijk van het moment van aanschaf, plaats over het gehele boekjaar.

Afschrijving bij nieuw aangeschafte inventaris en apparatuur vindt, onafhankelijk van het moment van aanschaf, plaats over het gehele boekjaar.

Groot onderhoud

Voor de kosten van groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passivazijde van de balans.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

De vordering op OCW is gevormd op grond van RJ 660.204 en artikel 4 van de Regeling 'Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging VO 2018' en is gemaximeerd op de hoogte van 7,5% van de lumpsumvergoeding personeel en van de overlopende posten vakantiegeld, pensioenpremies en sociale lasten per 31 december 2018.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de vorderingen.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves vormen een buffer ter waarborging van specifieke doeleinden. Toevoeging en onttrekking vinden plaats bij resultaatbestemming.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Spaarvoorziening

Hierbij wordt een onderverdeling gemaakt in 3 subgroepen:

Spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht.

77

Voorziening PB uren

In de CAO 2016 – 2017 is een persoonlijk budget opgenomen van 50 uur voor elke medewerker en een aanvullend budget van 120 uur voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de waarde van de toekomstige uitbetalingen.

Voorziening éénmalige overwerkregeling

Deze voorziening is gevormd uit overuren (stammend uit 2009/2010) van personeelsleden. Dit betreft een éénmalige regeling, welke uren personeelsleden kunnen inzetten op een later moment.

Bij iedere subgroep wordt er gerekend met een jaarlijkse loonstijging van 2,5 %.

Uitgestelde beloningen

Op basis van richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, salaris (inclusief verwachte salarisstijgingen) en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht. Er wordt gerekend met een disconteringsvoet van 2,5 %.

Voorziening langdurig ziekten

De voorziening vanwege loondoorbetaling bij ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd rekening houdend met een percentage van 1% ter dekking van de inflatie. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. Het MOP geeft aan hetgeen de school nodig zal hebben voor groot onderhoud gedurende de periode 2018 tot en met 2035. Er wordt gebruik van de tijdelijke regeling waarbij het voor de boekjaren 2018 en 2019 is toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsplan, gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De langlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld. Het aflossingsbedrag voor het komende jaar is verantwoord onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bij de bepaling van het exploitatieresultaat gelden de volgende beginselen: lasten (en baten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva, zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden, zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

RSG 't Rijks heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Buitengewone baten en lasten

Onder buitengewone baten en lasten worden verstaan baten en lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die duidelijk te onderscheiden zijn van de activiteiten in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening en derhalve naar verwachting zelden zullen voorkomen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Grondslagen financiële instrumenten en risicobeheersing

Rente- en kasstroomrisico

RSG 't Rijks loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt RSG 't Rijks risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt RSG 't Rijks risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Met betrekking tot bepaalde vastrentende schulden (achtergestelde leningen) heeft RSG 't Rijks renteswaps gecontracteerd, zodat zij variabele rente ontvangt en vaste rente betaalt.

Liquiditeitsrisico

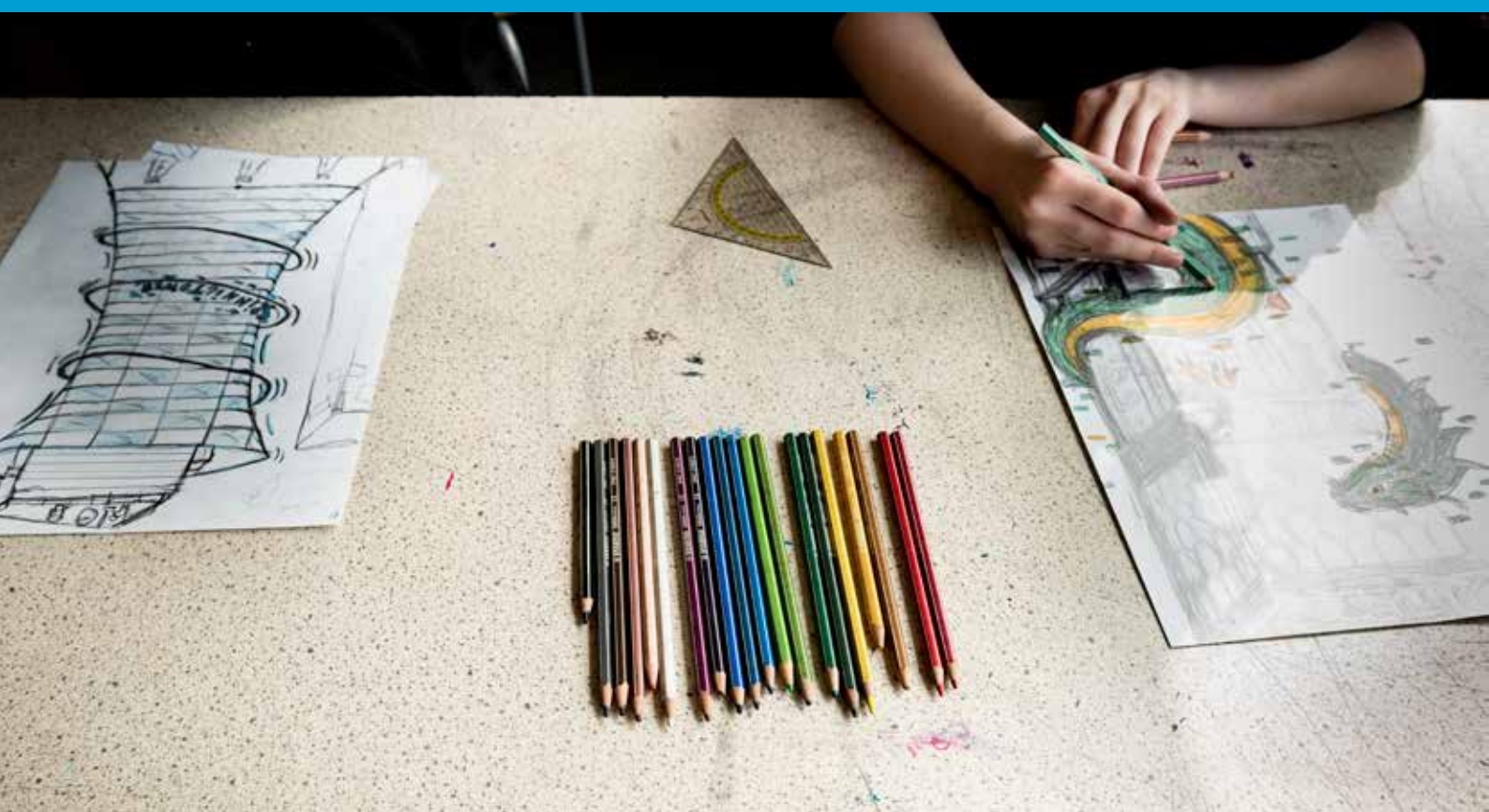
RSG 't Rijks maakt gebruik van banken om over kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

3. BALANS PER 31 DECEMBER 2018

NA RESULTAATBESTEMMING

ACTIVA

	31-12-18	31-12-17
Vaste activa		
1.1 Materiële vaste activa		
1.1.1 Gebouwen en terreinen	9.062.541	9.359.072
1.1.2 Inventaris en apparatuur	1.565.839	1.528.512
Totaal vaste activa	10.628.380	10.887.584
Vlottende activa		
1.2 Vorderingen		
1.2.1 OCW / EL&I	1.067.786	1.036.625
1.2.2 Overige vorderingen	97.061	170.496
1.2.3 Overlopende activa	585.967	649.941
Totaal vorderingen	1.750.814	1.857.062
1.3 Liquide middelen	3.094.920	3.108.221
Totaal vlottende activa	4.845.734	4.965.283
Totaal activa	15.474.114	15.852.867

PASSIVA

	31-12-18	31-12-17
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1 Algemene reserve	1.862.007	2.148.538
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek	5.170.500	5.235.500
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	70.166	70.166
Totaal eigen vermogen	7.102.673	7.454.204
2.2 Voorzieningen		
2.2.1 Personele voorzieningen	1.261.025	1.097.011
2.2.2 Overige voorzieningen	3.031.704	2.943.964
Totaal voorzieningen	4.292.729	4.040.975
2.3 Langlopende schulden		
2.3.1 Kredietinstellingen	1.793.776	1.968.772
2.3.2 Overige langlopende schulden	0	0
Totaal langlopende schulden	1.793.776	1.968.772
2.4 Kortlopende schulden		
2.4.1 Kredietinstellingen	174.996	174.996
2.4.2 Crediteuren	207.486	309.371
2.4.3 OCW/EL&I	1.025	11.047
2.4.4 Belastingen en premies sociale verzekeringen	675.152	649.308
2.4.5 Schulden ter zake van pensioenen	199.084	187.814
2.4.6 Overige kortlopende schulden	237.809	359.743
2.4.7 Overlopende passiva	789.384	696.637
Totaal kortlopende schulden	2.284.936	2.388.916
Totaal passiva	15.474.114	15.852.867

4. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

STAAT VAN BATEN EN LASTEN			
	2018	begroot 2018	2017
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen OCW	17.859.687	17.288.000	17.293.140
3.2 Overige overheidsbijdragen	1.058.491	979.000	1.070.630
3.3 Overige baten	83.966	50.000	115.858
Totaal baten	19.002.144	18.317.000	18.479.628
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	15.785.831	15.004.000	15.252.307
4.2 Afschrijvingen	673.079	657.000	648.542
4.3 Huisvestingslasten	1.113.622	1.099.000	1.115.143
4.4 Overige lasten	1.777.072	1.629.000	1.687.088
Totaal lasten	19.349.604	18.389.000	18.703.080
Saldo baten en lasten	-347.460	-72.000	-223.452
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Rentebaten	108.581	7.000	6.984
5.2 Rentelasten	112.652	110.000	120.105
Saldo financiële baten en lasten	-4.071	-103.000	-113.121
Resultaat gewone bedrijfsvoering	-351.531	-175.000	336.573
6 Buitengewone Bedrijfsvoering			
Buitengewone baten	0	0	0
Buitengewone lasten	0	0	0
Resultaat buitengewone bedrijfsvoering	0	0	0
Netto resultaat	-351.531	-175.000	336.573

5. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

KASSTROOMOVERZICHT RSG 'T RIJKS TE BERGEN OP ZOOM (MODEL C)

		2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		-347.460	-223.452
Aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat:			
Aanpassingen voor afschrijvingen	673.079		648.542
Toename van voorzieningen	251.754		203.133
Totaal van aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat	924.833		851.675
Veranderingen in werkkapitaal:			
Afname (toename) van kortlopende vorderingen	104.320		-165.278
Toename (afname) van kortlopende schulden	-102.721		-76.637
Totaal van veranderingen in werkkapitaal	1.599		-241.915
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		578.972	386.308
Ontvangen interest	110.509		6.621
Betaalde interest	113.911		121.249
Kasstroom uit operationele activiteiten		575.570	271.680
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investeringsactiviteiten			
Investeringen in materiële vaste activa	-413.875		-230.790
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0		0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-413.875	-230.790
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende leningen	-174.996		-174.996
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-174.996	-174.996
Toename liquide middelen		-13.301	-134.106
Beginstand liquide middelen	3.108.221		3.242.327
Mutatie liquide middelen	-13.301		-134.106
Eindstand liquide middelen		3.094.920	3.108.221

6. TOELICHTING OP DE BALANS

1.1 MATERIEËLE VASTE ACTIVA

1.1.1. GEBOUWEN EN TERREINEN

De gebouwen van voor 1994 zijn door het Ministerie van Onderwijs bekostigd en onder supervisie van de Rijksgebouwendienst gebouwd.

Op 1 januari 1997 heeft de Decentralisatie Huisvesting van de schoolgebouwen plaatsgevonden, hierbij zijn de gebouwen overgegaan van de Rijksoverheid naar de gemeente. De gemeente is vanaf die datum economisch eigenaar van de gebouwen en terreinen geworden. Daarna zijn er uitbreidingen geweest van het sportgebouw, is er een nieuwe vleugel bijgebouwd en is er een nieuw kunst- en cultuurgebouw gerealiseerd. Deze zijn gedeeltelijk gefinancierd door de gemeente Bergen op Zoom.

Nadat de school in 2006 de gebouwen heeft overgenomen van de gemeente, zijn er een nieuw technasium en sciencefloor gerealiseerd, is er een kerk aangekocht en hebben er diverse renovaties plaatsgevonden bij de entree en, in verband met de regelgeving, ten aanzien van de gebruiksvergunning.

	Gebouwen en terreinen
Aanschafprijs per 1-1-2018	€ 13.748.214
Afschrijvingen cumulatief 1-1-2018	€ 4.389.142
Boekwaarde per 1-1-2018	€ 9.359.072
Investerings 2018	€ 36.908
Boekwaarde desinvestering 2018	€ 0
Afschrijvingen 2018	€ 333.439
Boekwaarde ultimo 2018	€ 9.062.541
Aanschafprijs per 31-12-2018	€ 13.785.122
Afschrijvingen cumulatief 31-12-2018	€ 4.722.581

Voor de diverse categorieën zijn de boekwaarden als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2018	Investerings 2018	Afschrijvingen 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Gebouwen en terreinen overgenomen				
Gemeente Bergen op Zoom	2.638.093		114.700	2.523.393
K&C gebouw	1.434.011		51.215	1.382.796
Kluisjesruimte	289.167		9.438	279.729
Entree, sciencefloor, vluchtgang	2.245.862		71.147	2.174.715
Technasium	1.690.946		51.872	1.639.074
Kerk	371.247		13.965	357.282
Toiletten+lokaal	255.889		7.955	247.934
Gebruiksvergunning	433.857		13.147	420.710
Vernieuwbouw	0	36.908	0	36.908
	9.359.072	36.908	333.439	9.062.541

Overgenomen gebouwen van de gemeente Bergen op Zoom

Per 1 oktober 2006 zijn de gebouwen met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006 overgedragen aan RSG 't Rijks in het kader van de doordecentralisatie VO onderwijs.

De schoolgebouwen van de gemeente Bergen op Zoom zijn hierbij tegen de boekwaarde overgenomen.

Omdat de overgenomen gebouwen van de gemeente over de periode 1997-2005 lopen en dus gemiddeld zo'n 5 jaar oud zijn, wordt de totale waarde in 35 jaar afgeschreven.

Kunst- en cultuurgebouw

Het kunst- en cultuurgebouw is in 2006 in gebruik genomen en het zelf gefinancierde deel wordt over 40 jaar afgeschreven.

Noodgebouwen

De school heeft 2 noodgebouwen, deze zijn beide geheel afgeschreven.

85

Kluisjesruimte

In 2008 zijn er bij de aula nieuwe ruimtes bijgebouwd, de zogenaamde kluisjesruimtes.

Entree, sciencefloor, vluchtgang

De entree en sciencefloor zijn bij aanvang van het schooljaar 2009/2010 in gebruik genomen.

Technasium

In het schooljaar 2010/2011 is het technasium gereed gekomen.

In 2011 hebben hiervoor nog extra aanvullende werkzaamheden c.q. investeringen plaatsgevonden.

Kerk

In 2009 heeft de school een kerk aangekocht voor € 450.000,-.

Deze kerk is bij aanvang van het schooljaar 2009/2010 in gebruik genomen.

Toiletten + lokalen

In 2009 zijn de toiletten op de begane grond grondig gerenoveerd.

Deze gerenoveerde toiletten zijn bij aanvang van het schooljaar 2009/2010 in gebruik genomen.

In 2010 zijn de voormalige scheikundelokalen van de begane grond grondig gerenoveerd.

Deze zijn bij aanvang van het schooljaar 2010/2011 in gebruik genomen.

Gebruiksvergunning

In 2010 hebben diverse werkzaamheden betreffende de gebruiksvergunning plaatsgevonden.

1.1.2 INVENTARIS EN APPARATUUR

De school heeft in 2018 een nieuw taxatierapport laten uitbrengen. Dit is niet alleen verzekeringstechnisch van belang, maar ook vanwege het feit dat de aanschafwaarde van de inventaris een basis vormt voor de berekening van kengetallen.

Bovendien is er een meerjareninvesteringsplan (MIP). Hierin staan de inventaristukken van de school en is bepaald wanneer de stukken vervangen dienen te worden.

Ook in 2018 is inventaris uit de school gegaan (waarde € 333.656). Deze inventaris was al geheel afgeschreven. De oorspronkelijke aanschafwaarde is per 31-12-2018 in mindering gebracht op de aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen.

	inventaris en apparatuur
Aanschafprijs per 1-1-2018	€ 4.674.526
Afschrijvingen cumulatief 1-1-2018	€ 3.146.014
Boekwaarde per 1-1-2018	€ 1.528.512
Investerings 2018	€ 376.967
Desinvestering 2018	€ 333.656
Afschrijvingen 2018	€ 339.640
Afschrijving op desinvestering 2018	€ 333.656
Boekwaarde ultimo 2018	€ 1.565.839
Aanschafprijs per 31-12-2018	€ 4.717.837
Afschrijvingen cumulatief 31-12-2018	€ 3.152.499

86

De inventaris is ingedeeld in verschillende categorieën met verschillende afschrijvingspercentages. De indeling hiervan is terug te vinden bij de waarderingsgrondslagen.

Voor de diverse categorieën zijn de boekwaarden als volgt:

	Boekwaarde 01-01-18	Investerings 2018	Afschrijvingen 2018	Boekwaarde 31-12-18
Installaties en machines	420.868	50.593	46.639	424.822
Kleine inventaris en apparatuur	62.811	19.314	13.770	68.355
Computers en aanverwante apparatuur	381.403	267.348	195.109	453.642
Schoolmeubilair	637.841	32.902	77.503	593.240
Kantoormeubilair	25.589	6.810	6.619	25.780
Totaal inventaris	1.528.512	376.967	339.640	1.565.839

Inventarisstukken met een waarde van minder dan € 1.000,- (behalve hardware ICT, daar ligt de grens op € 350,-) worden niet geactiveerd, maar komen ten laste van de exploitatie.

1.1.A WOZ- EN VERZEKERDE WAARDE GEBOUWEN EN TERREINEN

	Bedrag	Peildatum
De totale WOZ-waarde van de gebouwen:		
Burg. Stulemeijerlaan 24+26	€ 12.571.000	1-1-2017
Rijtuigweg	€ 3.092.000	1-1-2017
Faurestraat	€ 332.000	1-1-2017
De verzekerde waarde van de gebouwen:	€ 48.315.508	1-1-2019

1.2 VLOTTENDE ACTIVA

1.2.1 VORDERINGEN OCW/EZ

	31/12/2018	31/12/2017
Nog te vorderen deel lumpsum vergoeding	1.067.786	1.034.568
Lerarenbeurs	0	2.057
Totaal vordering Min. OC&W	€ 1.067.786	€ 1.036.625

In artikel II van de Wet Vereenvoudiging Bekostiging Voortgezet Onderwijs is bepaald dat scholen voor de laatste vijf maanden van 2018 aanspraak maken op 32% van de personele bekostiging. Daarmee is het opnemen van een percentage van de totale lumpsum als vordering niet meer mogelijk.

Toch mag de school een vordering opnemen in de jaarrekening, die wordt berekend op basis van de schuld aan het personeel in het kader van vakantiegeld en de sociale lasten over de maand december, zij het met een maximum van 7,5% van de personele lumpsum over 2018.

De school is van mening dat een kortlopende vordering op het Ministerie van OCW moet worden opgenomen, omdat de jaarrekening daardoor een beter inzicht geeft in vermogen en exploitatiesaldo. Immers, in de jaarrekening wordt ultimo boekjaar een overlopende passiefpost opgenomen betreffende door het personeel opgebouwde rechten wegens vakantietoeslag en sociale lasten. Deze posten worden in de exploitatierekening van het boekjaar als lasten verantwoord.

Vanuit het Ministerie heeft een werkgroep dit thema ook uitgediept en is tot dezelfde conclusie gekomen; dit zou een kortlopende schuld op het Ministerie moeten zijn.

Kenmerk van de OCW beschikking:

20-11-2018, beschikingsnummer 861617-1 € 14.237.153 * 7,5 % = € 1.067.786

87

Eind 2017 had de school nog een vordering op het Ministerie vanwege de lerarenbeurs, waarbij de toekenning voor twee van onze personeelsleden niet helemaal goed was gegaan.

Eén toekenning hadden we dubbel ontvangen en één niet. Dit bedrag is in 2018 verrekend.

1.2.2 OVERIGE VORDERINGEN

	31/12/2018	31/12/2017
Samenwerkingsverband	0	95.146
Belastingdienst	1.772	0
Voorschot St. Fondsen	45.720	29.971
Diverse overige vorderingen	49.569	45.379
	€ 97.061	€ 170.496

Eind 2017 hadden we een vordering op het Samenwerkingsverband van zo'n € 95.000. Zij had onze bijdrage over 2017 tijdelijk uitgesteld wegens liquiditeitsproblemen. Dit speelt nu niet meer.

De vordering op de belastingdienst is nieuw. Op grond van nieuwe regelgeving ontvangt de school loonkostenvoordeel op de afgedragen premies over 2018.

Het voorschotbedrag aan de stichting Fondsen betreft een grootboek waarbij de ontvangsten en uitgaven (bv. kasbetalingen) onderling worden verrekend. Dit bedrag fluctueert jaarlijks.

1.2.3 OVERLOPENDE ACTIVA

	31/12/2018	31/12/2017
Fietsregeling personeel *	27.704	21.741
Laptop/desktop/tablet regeling personeel	3.351	3.203
Te ontvangen rente	4.737	6.665
Diverse vooruitbetaalde bedragen	550.175	618.332
	€ 585.967	€ 649.941

* eind december zijn er 58 deelnemers. Dit zijn 9 deelnemers meer dan vorig jaar.

Het hoge bedrag aan vooruitbetaalde bedragen heeft er mee te maken dat de school de boeken voor de leerlingen extern heeft uitbesteed bij Van Dijk schoolboeken. Hierdoor huren we boeken. De betalingen van de totale huur over schooljaar 2018-2019 vindt al in september plaats, waardoor we hier de kosten voor januari tot en met juli 2019 (ruim € 400.000) verantwoorden. Zij vormen daarmee de grootste post in het totaal van vooruitbetaalde bedragen.

1.3 LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen staan vrij ter beschikking en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

1.3.1 TEGOEDEN OP BANK- EN GIROREKENINGEN

	31/12/2018	31/12/2017
Rabo rekening courant	321.996	83.346
Rabo bedrijfsspaarrekening	431	431
Rabo bedrijfsbonuspaarrekening	872.309	1.172.196
Rabo verenigingsspaarrekening	1.900.000	1.850.000
Rabo boekenfonds	184	2.248
totaal	€ 3.094.920	€ 3.108.221

De stand van de liquide middelen is zo goed als gelijk gebleven.

Naast het negatieve resultaat over 2018 zijn er meerdere factoren die de liquiditeit beïnvloeden. In het kasstroomoverzicht op pagina 83 is exact te zien welke factoren tot de verandering in liquiditeit hebben bijgedragen.

2.1 Eigen Vermogen

2.1.1 ALGEMENE RESERVE

	Stand per 1/1/2018	Resultaat 2018	Overige mutaties '18	Stand ultimo boekjaar '18
Algemene reserve	€ 2.148.538	- € 286.531	€ 0	€ 1.862.007

Toelichting algemene reserve:

Om eventuele tegenvallers te kunnen financieren is een algemene reserve noodzakelijk.

Mogelijke tegenvallers zijn echter zo goed als mogelijk gedekt via de bestemmingsreserves.

Deze reserve dient dan ook als financieringsbron voor nieuwe activiteiten en investeringen.

2.1.2 BESTEMMINGSRESERVES (PUBLIEK)

	Stand per 1/1/2018	Resultaat 2018	Overige mutaties '18	Stand ultimo boekjaar '18
Reserve personeel en loopbaanbeleid	900.000	- 37.000	0	863.000
Reserve renovatie	2.855.500	0	0	2.855.500
Reserve ICT	250.000	0	0	250.000
Reserve strategische ontwikkeling	200.000	0	0	200.000
Reserve leerlingenfluctuaties	480.000	0	0	480.000
Reserve kwaliteit onderwijs	150.000	- 28.000	0	122.000
Reserve arbeidsconflict + verlof	400.000	0	0	400.000
	€ 5.235.500	- € 65.000	€ 0	€ 5.170.500
Totaal eigen vermogen publiek	€ 7.384.038	- € 351.531	€ 0	€ 7.032.507

Saldo exploitatie 2018: - € 351.531

Toelichting saldi reserves (afgeronde bedragen):

Personeel en loopbaanbeleid	Deze reserve bestaat ultimo 2018 uit: - Extra uitgaven doordat functiemixpercentages boven de maatwerkafspraken uitstijgen (ivm entreerecht). Hiervoor is nodig t/m 2027, (door lager LD% is er minder nodig dan in het verleden) € 263.000 - Scholing € 300.000 - Extra loopbaanbeleid € 300.000
Renovatie	Bedoeld om toekomstige renovatiewerkzaamheden te kunnen financieren. De vergoeding van de gemeente Bergen op Zoom. Vanuit de doordecentralisatieovereenkomst wordt hiervoor aangewend. De overige inkomsten hiervan worden gebruikt voor afschrijving gebouwen, OZB, rentelasten leningen, verzekering, renovatie en huur ruimtes.
ICT	Nodig om extra te kunnen investeren op het gebied van ICT op de volgende gebieden: - leermogelijkheden van kinderen verder te kunnen verbeteren - beveiliging van de digitale gegevens te kunnen blijven waarborgen
Strategische ontwikkeling	Nodig om nieuwe plannen inhoud te kunnen geven
Leerlingfluctuaties	Gebaseerd op normen rapport VO-raad/commissie Don, zie reserve arbeidsfrictie.
Kwaliteit onderwijs	Nodig om de kwaliteit van ons onderwijs een impuls te kunnen geven. Dit zal gebruikt worden om de doelstellingen uit het nieuwe schoolplan te kunnen verwezenlijken. Ook kan deze reserve worden aangewend om maatregelen te nemen om het risico op een tekort aan docenten in exacte vakken terug te dringen.
Arbeidsfrictie + verlof	Gebaseerd op normen rapportage VO-raad/commissie Don, samen met de reserve leerlingfluctuatie wordt een reserve van 5% van de totale baten geadviseerd, hier voldoen we aan.

2.1.3 BESTEMMINGSRESERVES (PRIVAAT)

	Stand per 1/1/2018	Bestemmings- resultaat '18	Overige mutaties '18	Stand boekjaar '18
Reserve boekenfonds	€ 70.166	€ 0	€ 0	€ 70.166

Met het oog financieel te kunnen bijdragen aan 'bring your own device' wordt deze reserve voorlopig nog in stand gehouden.

De bestemmingsreserves worden door het bestuur gevolgd en conform bestuursbesluit vastgesteld.
De hierboven vermelde bedragen zijn het voorstel voor de bestemming van het resultaat.

2.2 VOORZIENINGEN

2.2.1 PERSONEELSVORZIENINGEN

2.2.1.1. JUBILEUMVOORZIENING

Saldo per 1/1/2018	Storting	Vrijval	Onttrekking	Saldo ultimo boekjaar
€ 368.032	€ 30.863	€ 7.753	€ 40.882	€ 350.260

Als een personeelslid 25 jaar of 40 jaar in overheidsdienst werkzaam is krijgt hij, volgens de CAO, een half respectievelijk heel maandsalaris (inclusief 8% vakantiegeld) als gratificatie.

Bij het in dienst nemen van een personeelslid ontstaat direct een verplichting dienaangaande. Volgens de voorschriften moet elk schoolbestuur voor deze verplichting een voorziening treffen.

Uit de berekening volgt dat eind 2018 een voorziening nodig is van € 350.260. Hierbij is ook rekening gehouden met de pensioenwet, waarbij de pensioenleeftijd meespeelt (uitgangspunten: na 2019 66 jaar en na 2023 67 jaar).

De storting van zo'n € 31.000 komt doordat iedereen weer een jaar extra gespaard heeft en doordat de salarissen zijn gestegen met 2,35%.

De vrijval betreft de kosten van jubileumkosten in de toekomst van langdurig zieken waarvan we verwachten dat ze niet meer terugkeren in het arbeidsproces.

De onttrekking betreft de uitgekeerde gratificaties in 2018.

Het hoge bedrag aan vrijval in 2017 heeft met de volgende twee zaken te maken:

- Er is in 2017 een aantal personeelsleden met een opgebouwd saldo gestopt, vertrokken of met pensioen gegaan. Deze saldi vallen vrij in 2017.
- We hebben nu andere percentages voor wat betreft de blijfkans gebruikt. Deze hebben we toegepast aan de hand van een eigen analyse van gegevens uit het verleden.

Verwachte afwikkeling:

Bedrag looptijd binnen een jaar	€ 9.099
Bedrag looptijd 1-5 jaar	€ 77.962
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	€ 263.199

2.2.1.2. SPAARVOORZIENING

Saldo per 1/1/2018	Storting	Vrijval	Onttrekking	Saldo ultimo boekjaar
€ 634.435	€ 212.384	€ 0	€ 118.603	€ 728.216

In deze voorziening zijn de opgespaarde uren van docenten opgenomen die deelnemen aan drie verschillende regelingen:

- *de spaarverlofregeling*
Aan de hand van hun salarisschaal en het verwachte opnamemoment is een berekening gemaakt.
- *de éénmalige overwerkregeling uit 2009/2010*
De nog niet opgenomen uren uit deze regeling worden hier verantwoord.
- *de gespaarde PB uren*
Dit zijn de gespaarde uren uit het persoonlijk budget (PB).

De onttrekking van 2018 betreft opgenomen rechten uit deze drie regelingen.

De storting in deze voorziening betreft de uren van het personeel dat ervoor gekozen heeft hun PB uren op te sparen.

Verwachte afwikkeling:

Bedrag looptijd binnen een jaar	€ 50.000
Bedrag looptijd 1-5 jaar	€ 170.000
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	€ 508.216

2.2.1.3. VOORZIENING UITKERINGSGERECHTIGDEN

De school is verantwoordelijk is voor (een deel van) de uitkeringslasten van ontslagen / vertrokken medewerkers.

Om een zo goed mogelijk beeld te geven, is er van de ontslagen c.q. vertrokken medewerkers een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van toekomstige uitkeringslasten. Hier draagt de school 25% aan bij.

Saldo per 1/1/2018	Stortingen 2018	Onttrekkingen 2018	Vrijval 2018	Saldo ultimo boekjaar
€ 94.544	€ 12.081	€ 37.935	€ 8.846	€ 59.844

Verwachte afwikkeling:

Bedrag looptijd binnen een jaar	€ 32.350
Bedrag looptijd 1-5 jaar	€ 27.494
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	€ 0

2.2.1.4 VOORZIENING LANGDURIG ZIEKEN

Doordat een aantal personen binnen onze organisatie langdurig ziek is, waarvan de verwachting is dat ze niet in hun functie binnen de school zullen terugkeren, is hiervoor een voorziening gevormd. Hun salariskosten tot en met het 2e jaars ziek zijn, zijn hierin meegenomen.

Saldo per 1/1/2018	Stortingen 2018	Onttrekkingen 2018	Saldo ultimo boekjaar
€ 0	€ 122.705	€ 0	€ 122.705

Verwachte afwikkeling:

Bedrag looptijd binnen een jaar	€ 122.705
---------------------------------	-----------

2.2.2 OVERIGE VOORZIENINGEN

Voorziening groot onderhoud

Deze voorziening wordt gevormd ter egalisatie van de kosten, verbonden aan het meerjarig onderhoud van de materiële vaste activa.

Saldo per 1/1/2018	Stortingen 2018	Onttrekkingen 2018	Saldo ultimo boekjaar
€ 2.943.964	€ 270.500	€ 182.760	€ 3.031.704

De onttrekkingen zijn als volgt uit te splitsen in de volgende projecten:

- schilderwerk	€ 50.782
- project elektriciteitscapaciteit	€ 21.085
- dakwerkzaamheden	€ 28.801
- warmtepompen	€ 29.950
- vloer/tapijt	€ 2.981
- nieuwe computerruimte	€ 39.325
	€ 182.760

Begin 2016 is er een nieuwe update van het MOP (meerjarenonderhoudsplan) opgesteld. Aan de hand van BRHU-gegevens van het Ministerie is per gebouwdeel vanaf 2016 tot en met het jaar 2035 een raming gemaakt van de onderhoudskosten. De school actualiseert deze berekening jaarlijks.

Hierbij worden ontbrekende plannen toegevoegd en plannen, die we via ons regulier onderhoud in eigen beheer aanpakken, geschrapt. Hieruit volgt een jaarlijkse storting van € 270.500.

De jaarlijkse contracten, die ook in het MOP zijn opgenomen, lopen via de jaarlijkse exploitatie. De school streeft ernaar het MOP te volgen, maar kijkt daarbij goed naar de noodzaak van het geplande onderhoud.

Verwachte afwikkeling:

Bedrag looptijd binnen een jaar	€ 21.387
Bedrag looptijd 1-5 jaar	€ 742.433
Bedrag looptijd meer dan 5 jaar	€ 2.267.884

2.3 LANGLOPENDE SCHULDEN

2.3.1 KREDIETINSTELLINGEN

2.3.1 Kredietinstellingen

In 2010 heeft de school een langlopende lening bij de Rabobank van € 3.500.000,- afgesloten. Dit om de overname van de gebouwen van de gemeente Bergen op Zoom destijds te kunnen financieren.

Deze lening heeft een looptijd van 20 jaar en wordt lineair afgelost.

Het gedeelte van de lening dat in 2018 afgelost gaat worden, is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Als zekerheden voor de lening heeft de bank:

- bankhypotheek eerste in rang ad € 5.000.000 met betrekking tot de onroerende goederen op de gebouwen gelegen op de Burg. Stulemeijerlaan 24 en 26 en Zuidzijde Zoom 1 en 3
- pari passu en negative pledge op de overige activa

Ter beperking van de renterisico's op de financieringen van de Rabobank leningen is een renteswap-overeenkomst afgesloten bij de Rabobank tegen 3,74% met einddatum 01-02-2020. De renteswap heeft per 31-12-2018 een negatieve waarde van – € 97.042. Voor de verwerking van de renteswap past de stichting kostprijs-hedge-accounting toe, er is sprake van een effectieve hedge. De kostprijs van de renteswap bedraagt nihil. Bij een eventuele tussentijdse beëindiging van de renteswap wordt onderling afgerekend op basis van de reële waarde op het moment van beëindiging. De stichting heeft niet het voornemen om de renteswap tussentijds te beëindigen. Het formele risico hiervan is ondergebracht bij de risicofactoren.

Rabobank te Bergen op Zoom	
Saldo lening 1/1/2018	€ 2.143.786
Aflossing lening 2018	€ 174.996
Saldo lening 31/12/2018	€ 1.968.790
Bedrag resterende looptijd < 1 jaar	€ 174.996
Bedrag resterende looptijd > 1 jaar	€ 699.984
Bedrag resterende looptijd > 5 jaar	€ 1.093.792

Eind 2018 is de resterende looptijd 11 jaar en 3 maanden. Het rentepercentage ligt 1,5 % boven het euribortarief. Ook hierbij wordt de betaalde euriborrente weer verdisconteerd met de vaste renteswap van 3,74%.

Onze lening is geregistreerd met LEI nummer: 724500UAFJAAKPC5A30. Legal Entity Identifier (LEI) is een nummer om contractpartijen van transacties op de financiële markten -wereldwijd te kunnen identificeren. Daarmee wordt het in de toekomst mogelijk de contractpartijen van transacties op de financiële markten wereldwijd te identificeren. Tevens wordt het voor de regelgevers eenvoudiger om mogelijk systeemrisico's vroegtijdig te herkennen. Het uiteindelijke doel is om financiële risico's beter te kunnen beheersen.

2.4 KORTLOPENDE SCHULDEN

2.4.1 KREDIETINSTELLINGEN

	31/12/2018	31/12/2017
Rabobank, kortlopende deel leningen	€ 174.996	€ 174.996

Dit betreft het totaal aan aflossing voor het komende jaar.

2.4.2 CREDITEUREN

	31/12/2018	31/12/2017
Diverse crediteuren	€ 207.486	€ 309.371

Deze post is lager dan het saldo van 2017. Dit betekent dat er een lager bedrag aan facturen is betaald na de balansdatum die betrekking hadden op het vorige jaar.

2.4.3 OCW/EZ

	31/12/2018	31/12/2017
Terug te betalen lerarenbeurs en nieuwkomer	€ 1.025	€ 11.047

In 2017 was voor een docent een lerarenbeurs toegekend, die tussentijds is vertrokken naar een andere school. Het deel teveel ontvangen subsidie hiervan is nu terugbetaald.

Daarnaast is in 2017 voor een leerling onterecht een vergoeding nieuwkomer aangevraagd (datum vestiging in Nederland bleek anders dan de datum verblijf in Nederland).

Deze staat geregistreerd onder beschikingsnummer: 810843-01 2017 en staat nog open.

2.4.4 BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN

	31/12/2018	31/12/2017
Loonheffing *	504.366 *	490.181
Premies sociale verzekeringen *	170.786 *	159.127
	€ 675.152	€ 649.308

* Deze afdrachten hebben in januari 2019 plaatsgevonden

2.4.5 SCHULDEN TER ZAKE VAN PENSIOENEN

	31/12/2018	31/12/2017
Pensioenen	€ 199.084 *	€ 187.814

* Deze afdracht heeft in januari 2019 plaatsgevonden

Deze ligt hoger dan vorig jaar in verband met de stijging van de pensioenpremies ten opzichte van 2017.

2.4.6 OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN

	31/12/2018	31/12/2017
Personeel	38.171	58.466
Project WON	199.638	301.277
	€ 237.809	€ 359.743

De verplichtingen aan het personeel betreffen diverse salariskosten (standby-uren, uren uit de plusminlijst, overwerk, begeleiding leerlingen, salarissen 13e maand en in te zetten uren uit het persoonlijk budget) over 2018 die in de loop van 2019 worden uitbetaald c.q. ingezet.

Het totaal daarvan ligt lager dan vorig jaar.

Het project WON betreft een landelijk platform van scholen (Wetenschaps Oriëntatie Nederland) die met wetenschap aan de slag gaan. Het doel is om leerlingen van het vwo zo goed mogelijk voor te bereiden op een wetenschappelijke studie en een toekomstige carrière in de wetenschap. Wij voeren hierover het penningmeesterschap en innen contributies en betalen kosten die voor dit doeleinde worden gemaakt.

2.4.7 OVERLOPENDE PASSIVA

	31/12/2018	31/12/2017
Vakantiegeld	505.820	477.452
Bindingstoelage	61.837	54.548
Te betalen interest	13.628	14.887
Vooruitontvangen Min. OCW:		
- geormerkt, lerarenbeurs	84.281	62.354
- geormerkt, POVO	34.839	0
- niet geormerkt, VSV	22.370	22.381
Vooruitontvangen bedragen (subsidies)	66.609	65.015
	€ 789.384	€ 696.637

De gelden aan vakantie-uitkering die eind 2018 opgenomen zijn, betreffen de vakantie-uitkering van juni tot en met december 2018. Deze gelden worden in mei 2019 uitbetaald.

De rechten voor de bindingstoelage betreft extra salarisvergoeding voor docenten en directieleden die het maximum van hun salarisschaal hebben bereikt. Zij krijgen (afhankelijk van hun werktijdfactor) € 1.467,79 in augustus uitbetaald. Ultimo boekjaar zijn de rechten van september tot en met december 2018 opgenomen van degenen die in augustus hun bindingstoelage uitgekeerd hebben gekregen.

Het bedrag aan te betalen interest betreft de rentegelden van de langlopende lening.

De vooruitontvangen subsidies OCW betreffen eind december 2018 nog gelden vroegtijdig schoolverlaten en de geoormerkte bedragen voor lerarenbeurs en POVO (subsidie bevordering doorstroom basis- naar voortgezet onderwijs). De geoormerkte gelden voor de lerarenbeurs, bedoelt voor studieverlof van onze docenten, zijn tevens verantwoord in model G1-A. Zie hieronder.

Model G1-A Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk regeling	Toewijzings-datum	Bedrag van de toewijzing EUR	Ontvangen t/m verslagjaar EUR	Prestatie afgerond
Subsidie voor studieverlof	852591-1	20-09-17	96.178	96.178	J
Subsidie voor studieverlof	856868-1	21-11-17	16.458	16.458	J
Subsidie voor studieverlof	886076-1	20-02-18	2.057	2.057	J
Subsidie voor studieverlof	917689-1	22-05-18	7.372	7.372	J
Subsidie voor studieverlof	929879-1	20-09-18	132.823	132.823	N
Subsidie voor studieverlof	930914-1	22-10-18	11.658	11.658	N
Subsidie Doorstroom-programma POVO	DPOVO18089	30-08-18	124.000	62.000	N

96

De overige vooruitontvangen subsidies zijn voorschotten vanuit het Europees Platform voor projecten betreffende internationalisering (vier lopende projecten).

Resumé kortlopende schulden

		31/12/2018	31/12/2017
2.4.1	Kredietinstellingen	174.996	174.996
2.4.2	Crediteuren	207.486	309.371
2.4.3	OCW/EZ	1.025	11.047
2.4.4	Belastingen en premies sociale verzekeringen	675.152	649.308
2.4.5	Schulden ter zake van pensioenen	199.084	187.814
2.4.6	Overige kortlopende schulden	237.809	359.743
2.4.7	Overlopende passiva:		
	Vakantiegeld	505.820	477.452
	Overige overlopende passiva	283.564	219.185
	Totaal kortlopende schulden	€ 2.284.936	€ 2.388.916

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

De school heeft per balansdatum doorlopende rechten en verplichtingen die niet op de balans zijn opgenomen. Dit zijn onze doorlopende contracten in verband met schoonmaak, kopieerkosten en boeken.

De schoonmaak is in 2014 Europees aanbesteed: contractwaarde per jaar € 161.000.
Het doel hierbij is om voor de school een zo'n goed mogelijke prijs en kwaliteit te kunnen blijven waarborgen.
Dit is gelukt in samenwerking met het DCO.

Met Ricoh is in 2013 een kopieercontract afgesloten. Dit loopt nog tot en met februari 2019 door:
contractwaarde per jaar € 48.000. Het kopieercontract gaat vanaf 1 maart 2019 meelopen met het
Europees aanbestede kopieercontract dat is aangegaan met Canon. De contractwaarde is € 11.000 per jaar
+ opslag per kopie.

Boeken: het contract met Van Dijk is in 2015 Europees aanbesteed en loopt nog door tot 2019. Er is geen
contractwaarde, alleen de verplichting methodes bij Van Dijk af te nemen.

Met Driessen heeft de school een vierjaarscontract afgesloten ten aanzien van de salarisadministratie en de
software van de financiële administratie. Deze dienstverlening loopt tot en met 2019. Contractwaarde vanaf
2019 € 50.318 per jaar.

De school heeft een huurcontract met de Karmel afgesloten voor € 81.000 per jaar.
Dit contract loopt tot september 2019.

De renteswap, afgesloten bij de Rabobank om een vaste rente over de leningen te verkrijgen, heeft per
balansdatum eind december 2017 een negatieve marktwaarde van € 97.042. Deze swap is voor 10 jaar
afgesloten en heeft een looptijd tot 2020. Zie voor verdere informatie de waarderingsgrondslagen en de
toelichting op de langlopende schulden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen gebeurtenissen plaatsgevonden met belangrijke financiële gevolgen.

7. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1 RIJKSBIJDRAGEN

		2018	begroot 2018	2017
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	16.773.540	16.193.000	16.356.166
3.1.2	Overige subsidies OCW	972.863	919.000	824.560
3.1.3	Af: inkomensoverdrachten	- 62.916	- 64.000	- 132.292
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	176.200	240.000	244.706
	Totaal rijksbijdragen	€ 17.859.687	€ 17.288.000	€ 17.293.140

De totale rijksbijdrage komt zo'n € 583.000 hoger uit dan was begroot, dit komt grotendeels door de ophoging van de GPL met zo'n 3,5 % (€ 480.000).

Zie voor een uitgebreide analyse het bestuursverslag, paragraaf 7.

Het lagere bedrag vanuit het Samenwerkingsverband (SMW), komt door een wijziging in de wijze waarop de budgetten binnen het SMW worden verdeeld, waardoor er voor VO scholen minder budget beschikbaar is.

98

3.1.1. RIJKSBIJDRAGEN OCW

	2018	begroot 2018	2017
Normvergoeding:			
Personeel	14.058.064	13.524.000	13.669.399
Materieel	1.912.289	1.879.000	1.892.722
Boeken	803.187	790.000	794.045
	€ 16.773.540	€ 16.193.000	€ 16.356.166

3.1.2. OVERIGE SUBSIDIES OCW

Geormerkte subsidies OCW zijn:

	2018	2017
Lerarenbeurs	129.926	90.577
Doorstroomprogramma POVO	27.161	0
Totaal geormerkte subsidies	€ 157.087	€ 90.577

Het bedrag voor de lerarenbeurs is besteed aan de kosten die het vrijstellen van uren van de docenten, die een lerarenbeurs hebben, met zich meebrengen. Positief is dat steeds meer docenten een beurs aanvragen. Hierdoor is de vergoeding ook flink hoger als vorig jaar.

Niet-geoordeelde subsidies OCW zijn:

	2018	2017
Prestatiebox	746.645	684.450
VSV	44.631	25.033
Havo profielen	24.500	24.500
Totaal niet-geoordeelde subsidies	€ 815.776	€ 733.983

In 2018 is een bedrag in de prestatiebox van RSG 't Rijks gestort van € 746.645,-.

Dit bedrag is besteed aan de volgende doeleinden, die ook terug te vinden zijn in de kadernota van de school:

- vorming van een time-out klas binnen de school
- uren van speciaal aangestelde docenten die rekenen en taal onderwijzen en uren van de werkgroepen taal- en rekenbeleid
- scholing docenten op de genoemde gebieden uit de doelstellingen van de kadernota voor 2018
- tto-afdeling: uren docenten fluency en coördinatoren ten behoeve van de excellente vwo-leerlingen
- toptalent: kosten van de coördinatoren, extra accommodatie van leerlingen, kosten van externe trainers e.d.
- wetenschapsonderwijs: kosten van de coördinator, trainer en opzeturen van deze afdeling
- coördinatoren BCP, K&C, sport, O&O ten behoeve van extra talentontwikkeling binnen de school

Het bedrag voor VSV is besteed aan de vele uren die zowel decanen als ondersteunend personeel als correctoren hebben moeten besteden aan het achterhalen waar leerlingen naartoe zijn gegaan na hun schoolloopbaan bij 't Rijks. Bovendien is veel tijd besteed aan intensief contact met leerlingen ter voorkoming dat zij vroegtijdig de school zouden verlaten.

99

3.1.3. AF: INKOMENSOVERDRACHTEN

	2018	begroot 2018	2017
Gedetacheerde leerlingen	- € 62.916	- € 64.000	- € 132.292

De school heeft met het Kellebeekcollege een samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarbij gezakte leerlingen op detacheringbasis daar hun opleiding vervolgen, de zogenaamde VAVO-leerlingen; voor 2018 betreft dit 18 leerlingen (in 2017 40 leerlingen). Daarnaast zijn hier de kosten en opbrengsten verantwoord van leerlingen die na de 1 oktober telling de overstap van en naar een andere school hebben gemaakt.

3.1.4 ONTVANGEN DOORBETALING RIJKSBIJDRAGE SWV

	2018	begroot 2018	2017
Bijdrage Samenwerkingsverband	€ 176.200	€ 240.000	€ 244.706

Dit betreft voornamelijk de bijdrage voor zware ondersteuning. Nu we een naast een basisbijdrage van € 50.000 ook een variabel bedrag van € 29,- (was € 75) per leerling krijgen voor versterking van de basisondersteuning, pakt dit ongunstiger uit dan vorig jaar. Gelukkig hebben we een aantal incidentele subsidies binnengehaald, waardoor het 'gat' met de begroting minder groot is.

3.2 OVERIGE OVERHEIDSBIDJDRAGEN EN -SUBSIDIES

Vanaf 1 januari 2006 zijn de gelden voor huisvestingsgelden doorgedecentraliseerd van de gemeente Bergen op Zoom naar de school. Dit betekent dat de school jaarlijks op basis van een meerjarenprognose van het aantal leerlingen een bedrag per leerling krijgt.

100

Dit leerlingenaantal is het gemiddeld aantal leerlingen o.b.v. een vijfjaren prognose.
 Dit leerlingenaantal is het gemiddeld aantal leerlingen o.b.v. een vijfjaren prognose.
 In het najaar van 2017 heeft de gemeente een nieuwe prognose gemaakt van ons leerlingenaantal. Dit heeft geleid tot een wijziging van het gefixeerd leerlingenaantal. Voor Vanaf 2018 geldt een gefixeerd leerlingenaantal van 2.448 (voorheen 2.688). Dit leerlingenaantal is berekend uit de leerlingenprognose en is als volgt gewogen:

Jaar	Prognose
2016-2017	2.550
2017-2018	2.503
2018-2019	2.449
2019-2020	2.383
2020-2021	2.353

Als gevolg van nieuwe wetgeving, waarbij een deel van de huisvestingsgelden vanuit het Ministerie direct naar de scholen gaat is er begin 2016 een nieuw addendum toegevoegd aan de doordecentralisatie-overeenkomst met een indexatie door middel van het MEV cijfer. Hierdoor stijgt ons bedrag per leerling in 2018 naar $\text{€ } 398,30 * 1,0856 \text{ (MEV cijfer)} = \text{€ } 432,39$.
 De berekening is als volgt: $2.448 \text{ leerlingen} * \text{€ } 432,39 = \text{€ } 1.058.491$

Dit MEV cijfer was een meevalller, waardoor de inkomsten hoger uitvallen dan begroot.

	2018	begroot 2018	2017
Jaarlijks bedrag doordecentralisatie	€ 1.058.491	€ 979.000	€ 1.070.630

3.3 OVERIGE BATEN

De overige baten bestaat uit de volgende posten:

	2018	begroot 2018	2017
Verhuur conciërgewoning en lokalen	6.605	10.000	13.207
Belastingdienst, LIV	1.772	0	0
Europees Platform, subsidies	22.467	0	47.556
RVO, subsidie verduurzaming	3.500	0	0
Verkeersproject	2.500	0	5.000
St. Schoolinfo, subsidie leerlab	6.955	0	14.734
Detachering	26.629	15.000	14.601
Auris, oude rugzak	11.438	15.000	19.063
Diverse kleine opbrengsten	2.100	10.000	1.697
Totaal overige baten	€ 83.966	€ 50.000	€ 115.858

Er zijn in 2018 minder gymzalen verhuurd dan vorig jaar, bovendien is de conciërgewoning in 2018 niet meer verhuurd, vandaar de lagere opbrengst.

Nieuw is de vergoeding van de belastingdienst voor LIV. Dit is het loonkostenvoordeel op premies voor oudere werknemers. Deze worden het jaar nadien uitgekeerd.

Er zijn in 2018 twee Europese Platform projecten tot een afronding gekomen. Er lopen momenteel vier projecten die in het jaar van afronding worden verantwoord.

Via het RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) hebben we een subsidie ontvangen voor onderzoek naar verduurzamende maatregelen binnen de school.

De vergoeding verkeersproject is bedoeld om de veiligheid voor leerlingen van huis naar school te verbeteren.

Via de stichting Schoolinfo hebben we een subsidie mogen ontvangen voor de activiteiten die wij ontplooiën in het kader van leerlab. Het doel van een leerlab is dat de docenten het gepersonaliseerd leren dat zij voor ogen hebben, ook daadwerkelijk in de praktijk gaan realiseren en verder uitrollen in de school. Dit kan variëren van het gebruik van digitale leermiddelen tot differentiëren in de klas. De opgedane ervaringen op de scholen delen docenten weer binnen het leerlab.

We besteden twee medewerkers uit aan externe organisaties. Hiervoor ontvangen we een vergoeding.

De vergoeding die we via Auris binnenkrijgen, betreft leerlingen met indicatie cluster 2 (dit zijn leerlingen met een auditief/communicatieve beperking), van wie we via het oude rugzakregime een vergoeding krijgen. De reden voor de daling van deze vergoeding komt doordat er bij ons nu minder leerlingen met een cluster 2 indicatie op school zitten.

4 Lasten

Personeelslasten

	2018	begroot 2018	2017
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	11.616.671		11.397.437
4.1.1.2 Sociale lasten	1.511.650		1.442.127
4.1.1.3 Pensioenpremies	1.745.106		1.678.872
4.1.1 Lonen en salarissen	€ 14.873.427	€ 14.349.000	€ 14.518.436
4.1.2 Dotatie jubileumvoorziening	30.863		10.442
Vrijval jubileumvoorziening	- 7.753		- 26.166
Dotatie spaarvoorziening	212.384		175.882
Dotatie voorziening uitkeringsgerechtigden	12.081		75.082
Onttrekking voorziening uitkeringsgerechtigden	- 37.935		
Vrijval voorziening uitkeringsgerechtigden	- 8.846		- 9.201
Dotatie voorziening langdurig zieken	122.705		0
Personeel niet in loondienst	211.519		226.344
Overige personele lasten	412.764		361.584
4.1.2 Overige personeelslasten	947.782	731.000	813.967
4.1.3 Af: Uitkeringen (UWV)	-/- 35.378	-/- 76.000	-/- 80.096
Totaal personele lasten	€ 15.785.831	€ 15.004.000	€ 15.252.307

De kosten voor brutolonen en salarissen (4.1.1.1) zijn dit jaar gestegen ten opzichte van 2017 (€ 219.000). Dit is procentueel een stijging van zo'n 1,92 %.

Toch zijn er onderliggend een aantal verschillen:

- salarisstijging met 2,35 vanaf juni 2018, op jaarbasis is dit 1,37%.
- Stijging aantal fte's, 0,11%
- éénmalige uitkering, dit jaar 1%, vorig jaar € 500, 0,11%
- gemiddeld bruto loon is in 2018 gelijk gebleven aan die van 2017, stijging van de salarisschalen is opgevangen door goedkopere instroom dan uitstroom.
- minder korting seniorenverlof +0,21%
- diverse kleine oorzaken +0,12%

Het aantal uitgegeven fte's is vergeleken met 2017 lichtjes gestegen.

Hieronder volgt de verdeling van de uitgegeven fte's.

	december 2018	januari 2018	gemiddeld 2018	gemiddeld 2017
directie/management	8,90	9,90	9,78	10,48
o.p.	151,29	147,67	149,47	147,22
ondersteunende diensten	36,24	35,88	36,61	37,09
vervangingen	5,28	7,71	5,98	6,80
Totaal	201,71	201,16	201,84	201,60

De sociale lasten zijn in 2018 met zo'n 4,82% gestegen. Naast de salarisstijging van 1,37% is dit dus een extra stijging van 3,45% en wordt veroorzaakt door een optelsom van de volgende oorzaken:

- Daling premie werkhervattingskas (0,58% naar 0,72%), deze wordt per werkgever vastgesteld. Deze bestaat uit twee componenten. De component ziektewetlasten is hierbij gestegen (van 0,31 naar 0,10). Dit heeft te maken met lagere ziektewetlasten in het verleden die de basis vormen voor het percentage in 2018. De component WGA is daarentegen gestegen van 0,27 naar 0,62. Dit heeft te maken met een stijging van (oud) personeelsleden die in de WGA zitten of in het verleden hebben gezeten.
- Premie UFO: gelijk gebleven op 0,78%
- Totaalpremie basispremie WAO/IVA/WGA: deze premie is gestegen van 6,66% naar 6,77%
- Premie zwv: stijging van 6,75% naar 6,90%

Ook de pensioenpremies zijn in 2018 gestegen. De totale premie steeg van 18% naar 18% in 2018.

- Daling keuzepensioen op/np van 15,05 % in 2017 naar gemiddeld 16,03% in 2018.
- De premie overgangsregeling VPL (VUT/prepensioen/levensloop) is in 2017 gelijk gebleven (2,6%).
- De premie AOP bleef gelijk in 2018 (0,35).

Personele lasten naar kostendragers

	2018	2017
DIR	1.054.295	1.088.524
OP	12.234.709	11.735.835
OOP	2.084.063	2.066.364
OVERIG	412.764	361.584
Totaal	€ 15.785.831	€ 15.252.307

De stijging van de dotatie in de jubileumvoorziening ten opzichte van 2017 komt door de loonstijging in 2018 van 2,35% die doorwerkt naar de toekomst toe.

De stijging van de dotatie in de spaarvoorziening ten opzichte van 2017 komt doordat meer mensen hun recht op PB uren hebben gespaard.

De gedaalde dotatie aan de voorziening uitkeringsgerechtigden komt door een lagere maximale bijdrage aan toekomstige uitkeringskosten van ontslagen c.q. vertrokken medewerkers.

Nieuw in 2018 is dat we een voorziening voor langdurig zieken hebben gevormd, dit vanwege langdurig zieke personeelsleden, waarvan we verwachten dat ze niet meer terugkeren als docent.

De overige personele lasten betreffen:

	2018	2017
Kosten bedrijfsgezondheidszorg	62.901	29.967
Scholing en opleidingskosten	197.963	173.549
Overige vergoeding/toelagen	19.243	17.931
Personeelskantine	22.732	23.707
Werkkosten	80.642	83.115
Reis-en verblijfkosten	18.766	18.566
Personeelsadvertenties	6.870	13.834
Personeelsverzekeringen	3.647	3.915
Totaal	€ 412.764	€ 361.584

De verdubbeling van de kosten voor de bedrijfsgezondheidsdienst komt doordat we veel ingezet hebben op verzuimbegeleiding en 2e spoor trajecten.

De stijging van de scholingskosten komt doordat de scholingsbudgetten beter benut worden. Hiermee is een verdere stap gezet in de richting van de uitdaging, die de school zich vanuit de visie van 'lerende organisatie' had gesteld; namelijk dat de scholingsbudgetten optimaal benut worden.

De overige vergoeding/toelagen liggen op hetzelfde niveau als vorig jaar. Hier worden de zogenaamde verplichte gelden voor GOVAK (doorbetaling vakbondsfaciliteiten vanuit de lumpsum vergoeding) en arbeidsmarkt- en opleidingsfonds.

Hieronder volgt een opsomming van zaken die ook onder de werkkostenregeling vallen:

- huur parkeerplaatsen
- sectie uitjes
- kerstpakket
- bruto inhoudingen fiets- en laptopregeling *
- vakbondscontributie *

*voor de school zijn dit geen kosten, maar deze vallen wel onder de vrije ruimte van de werkkostenregeling.

In 2018 hebben we door werving via andere kanalen (bv. Meesterbaan) relatief weinig personeelsadvertenties in kranten hoeven te plaatsen, waardoor de kosten zijn gedaald.

Het lagere bedrag aan uitkeringen (4.1.3) in 2018 was te 'wijten' aan het feit dat we in 2018 minder zwangere docenten hadden, waarvoor we via het UWV een uitkering ontvangen.

4.2 AFSCHRIJVINGEN

De school schrijft af over zijn gebouwen en inventaris.

	2018	begroot 2018	2017
Totaal afschrijvingen	€ 673.079	€ 657.000	€ 648.542

Hieronder volgt de uitsplitsing.

4.2.1 AFSCHRIJVINGSLASTEN MATERIËLE VASTE ACTIVA

4.2.1.1 AFSCHRIJVING GEBOUWEN

De totale afschrijvingslasten voor de gebouwen bedraagt € 333.439,-.

Deze afschrijvingen zijn gebaseerd op 8 gebouwdelen.

Een uitsplitsing hiervan is terug te vinden onder de materiële vaste activa.

De afschrijvingspercentages zijn terug te vinden bij de waarderingsgrondslagen.

	2018	2017
Afschrijvingslasten gebouwen	€ 333.439	€ 333.439

4.2.1.2 AFSCHRIJVINGSLASTEN INVENTARIS

De totale lasten voor 2018 bedragen € 339.640.

Een uitsplitsing hiervan is terug te vinden onder de materiële vaste activa.

De afschrijvingspercentages zijn terug te vinden bij de waarderingsgrondslagen.

De stijging ten opzichte van 2017 komt door de aanschaf van een nieuw wifi-netwerk in 2018.

	2018	2017
Afschrijvingslasten inventaris	€ 339.640	€ 315.103

4.3 HUISVESTINGSLASTEN

	2018	begroot 2018	2017
4.3.1 Huurkosten	109.410	108.000	104.960
4.3.2 Verzekeringen	39.910	36.000	36.941
4.3.3 Onderhoud	153.658	123.000	139.355
4.3.4 Energie en water	186.360	207.000	188.281
4.3.5 Schoonmaakkosten	264.541	250.000	258.120
4.3.6 Heffingen	89.243	86.000	86.486
4.3.7 Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	270.500	289.000	301.000
Totaal	€ 1.113.622	€ 1.099.000	€ 1.115.143

De stijging van de huurkosten komt doordat we in 2018 meer LO-ruimtes hebben gehuurd.

De onderhoudskosten zijn op de volgende manier te splitsen:

	2018	2017
Onderhoud door derden	46.629	49.639
Serviceabonnementen	44.419	42.882
Onderhoud eigen beheer	39.740	26.202
Onderhoud sportveld	22.870	20.632
Totaal	€ 153.658	€ 139.355

De stijging van de onderhoudskosten is voornamelijk toe te schrijven aan de kosten van onderhoud in eigen beheer. Vanwege intensiever onderhoud door eigen personeel zijn de kosten hiervan met 50% gestegen.

De energiekosten lopen mooi in lijn met die van vorig jaar. Er is zo'n 7% minder gas verbruikt en 1% minder elektriciteit als een jaar, daarnaast zijn de prijzen hiervan licht gestegen.

De schoonmaakkosten zijn door indexeringen (CAO schoonmaakpersoneel) licht gestegen.

De dotatie onderhoudsvoorziening is vastgesteld aan de hand van het meerjarenonderhoudsplan van Dyade. Dit is eind 2010 opgesteld en in 2016 door Dyade en door ons zelf verder geactualiseerd. Hierbij is voor de verwachte grote onderhoudskosten voor de komende 18 jaar een jaarlijkse storting nodig van € 270.500. Dit is een aanzienlijke daling ten opzichte van vorig jaar. Dit komt vooral doordat we in 2019 gaan (ver) nieuwbouwen, waardoor een aantal kostenposten uit het meerjarenonderhoudsplan komen te vervallen.

4.4 OVERIGE LASTEN

4.4.1 ADMINISTRATIE EN BEHEERSLASTEN

	2018	begroot 2018	2017
Administratie en beheer	85.144	79.000	90.044
Accountantskosten	26.736	25.000	21.192
Deskundigenadvies	85.972	74.000	53.318
Begeleiding toptalenten	53.163	69.000	63.034
Salaris- en personeelsadministratie	62.273	63.000	61.047
Telefoon- en portokosten	27.675	31.000	42.319
Totaal	€ 340.963	€ 341.000	€ 330.954

De daling van de kosten voor administratie en beheer komt voornamelijk door een daling van de advertentiekosten in de kranten. De publiciteit voor onze informatieavonden gaat nu vaak via andere kanalen.

De accountantskosten zijn in 2018 hoger. Dit komt enerzijds door flinke prijsstijgingen binnen de accountancy. We hebben een voor 2018 een nieuwe aanbesteding uitgezet en de geoffreerde prijzen van alle kantoren lagen een stuk hoger dan wij gewend waren. Anderzijds hebben we twee benchmarkonderzoeken laten verrichten.

Specificatie honorarium:

		2018	2017
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	23.559	19.637
4.4.1.2	Andere controleopdrachten	0	0
4.4.1.3	Fiscale adviezen	0	0
4.4.1.4	Andere niet controledienst	3.177	1.555
Totaal		€ 26.736	€ 21.192

De stijging van de kosten van deskundigenadvies komt doordat er extra is ingezet op de nieuwe opzet van het curriculum.

De daling van de kosten voor de begeleiding toptalenten komt voornamelijk door meer budgetbewuste keuzes die in de programma's van de toptalenten op gebied van cultuur en sport worden gemaakt.

De daling van de kosten voor telefoon- en porto komt voornamelijk op het conto van de telefoonkosten. We profiteren van het gebruik van voip (digitalisatie van spraak) en een goedkoper contract voor mobiele telefonie.

4.4.2 INVENTARIS, APPARATUUR EN LEERMIDDELEN

	2018	begroot 2018	2017
Materialen leerlingbegeleiding	13.058		9.336
Inventaris en apparatuur	15.546		13.511
Leer- en hulpmiddelen	65.504		61.991
Leermiddelen boeken	808.808		774.975
Leermiddelen licenties boeken	21.567		26.865
Kosten t.b.v. subsidieprojecten	51.733		29.252
Licenties	112.294		107.483
Kosten ICT	54.882		44.906
Reproductie/drukkosten	108.970		98.722
Totaal	€ 1.252.362	€ 1.137.000	€ 1.167.041

De kosten voor leerlingbegeleiding zijn toegenomen. Dit komt voornamelijk door de gestegen kosten voor Kurzweil. Dit is hulpsoftware voor leerlingen met dyslexie.

De kosten voor leer- en hulpmiddelen zijn gestegen, de budgetten die de verschillende secties binnen school krijgen toebedeeld zijn zo goed als opgemaakt.

De leermiddelen voor boeken zijn gestegen met zo'n € 34.000 gestegen ten opzichte van 2017. Dit terwijl het aantal leerlingen ongeveer gelijk is gebleven. De oorzaken hiervan liggen op meerdere gebieden:

- extra havo tto (relatief duurdere boeken)
- indexering van 2,5%
- duurdere werkboeken met digitale licentie

In 2018 zijn de kosten hoger vanwege een groot project voor de doorstroom van PO naar VO. Hiervoor zijn in 2018 ruim € 27.000 kosten gemaakt.

De stijging van de post licenties in 2018 komt voornamelijk door de aanschaf van nieuwe Adobe software met meer technische mogelijkheden.

De stijging van de kosten voor ICT heeft te maken dat we in 2017 slechts voor een klein bedrag aan hardware onder de activeringsgrens hadden aangeschaft. Dit jaar verliep dit weer volgens budget.

De stijging van de reproductiekosten ten opzichte van 2018 komt doordat we qua volume boven het contract uitkwamen, hiervoor wordt een meerprijs in rekening gebracht.

4.4.3 OVERIGE LASTEN

	2018	begroot 2018	2017
Abonnementen en contributies	6.075		5.783
Representatie	12.318		19.364
Testen en toetsen	27.458		23.784
Lasten bestuur	51.745		59.762
Lasten themaklassen	36.708		37.130
Lasten overig	49.443		43.270
Totaal	€ 183.747	€ 151.000	€ 189.093

De daling van de kosten van de representatie heeft te maken met een éénmalige bijdrage in 2017 van € 10.000 aan het leerlingenfeest t.b.v. ons 135-jarig jubileum.

De kosten van testen en toetsen zijn gestegen ten opzichte van 2017, maar zijn wel binnen ons daarvoor vastgestelde budget gebleven.

De daling van de lasten van het bestuur komt doordat in 2017 een landelijke advertentie ter werving van een nieuwe voorzitter is geplaatst.

De lasten van de themaklassen zijn afgenomen doordat de bijdrage aan de kosten van de cultuurklas op nul zijn gezet. Hier staat tegenover dat alle materialen voor de cultuurklas nu via het budget leermiddelen lopen.

Onder de overige lasten boeken we onder andere de kosten voor netwerken. Een voorbeeld hiervan is Ondernemend leren voor Scholen voor onze Havo afdeling. Zij dagen hun leerlingen uit om ondernemend en actief in het leven te staan. Initiatief, nieuwsgierigheid, creativiteit en uniciteit zijn daarbij de kernwoorden. De scholen geven hun leerlingen meer eigenaarschap over hun eigen leertraject. Op basis van de persoonlijke leerdoelen en vaste onderwijsdoelen bepalen de leerlingen hun eigen leerroute. Ondernemende projecten, al dan niet zelfbedacht door leerlingen, verbeteren de betrokkenheid en motivatie. Er wordt veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van o.a. de 21e eeuwse vaardigheden.

Een ander voorbeeld is Samen in de regio. Dit is een platform, in zowel Bergen op Zoom als Steenbergen bedoeld voor Maatschappelijk Betrokken Ondernemen. Dit groeiende netwerk bestaat uit bedrijven, verenigingen, stichtingen en (semi-)overheid. Ze vertegenwoordigen de meest uiteenlopende vakgebieden, maatschappelijke doelen en projecten maar hebben één ding gemeen. Ze zien de waarde in van iets betekenen voor elkaar en voor de samenleving.

Zij helpen elkaar met gesloten beurzen, dat is het bijzondere aan Samen in de Regio. Wij koppelen mensen en organisaties graag aan elkaar wanneer ze iets voor elkaar kunnen doen.

Resumé

	2018	begroot 2018	2017
4.4.1 Administratie en beheerslasten	340.963	341.000	330.954
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.252.362	1.137.000	1.167.041
4.4.3 Overige	183.747	151.000	189.093
Totaal overige lasten	€ 1.777.072	€ 1.629.000	€ 1.687.088

5 Financiële baten en lasten

	2018	begroot 2018	2017
Saldo financiële baten en lasten	- € 4.071	- € 103.000	- € 113.121

Hieronder volgt de uitsplitsing van het saldo.

5.1 FINANCIËLE BATEN

	2018	begroot 2018	2017
Rente uitstaande gelden	4.821		6.984
Overige financiële baten	103.760		0
Totaal	€ 108.581	€ 7.000	€ 6.984

Ondanks dat het saldo liquide middelen van de school zo goed als gelijk gebleven is, zijn door verdere rentedalingen van de bank de rente-inkomsten in 2018 gedaald.

Het onafhankelijk onderzoek naar onze in 2009 afgesloten rentederivaat is afgerond. We ontvangen een compensatie van € 103.760.

5.2 FINANCIËLE LASTEN

	2018	begroot 2018	2017
Rentelasten	109.118		118.630
Overige financiële lasten	3.534		1.475
Totaal	€ 112.652	€ 110.000	€ 120.105

Door de aflossing op onze lening zijn de rentekosten hierover (rentepercentage voor 10 jaar vastgezet op 3,74%, daarnaast zit op de lening een liquiditeitsopslag van 1,5%) verminderd.

De overige financiële lasten zijn gestegen door het aangaan van een contract met Simplified Card, waarmee bankpassen aan personeel worden meegegeven waarmee zij tijdelijk een vooraf ingegeven saldo ter beschikking hebben.

8. WNT

(Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke sector en semi publieke sector)

Complexiteitspunten		Punten
complexiteitspunten gemiddeld totale baten	5-25 miljoen	4
complexiteitspunten aantal leerlingen	2500-10000	3
complexiteitspunten aantal onderwijssoorten	vmbo, havo, vwo	3
totaal aantal complexiteitspunten		10
bezoldigingsklasse	(9-12 complexiteitspunten)	D
bezoldigingsmaximum		146.000
afwijkende bezoldigingsklasse	niet van toepassing	

WNT Topfunctionarissen

WNT Vermelding bezoldiging topfunctionarissen	
Leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functieervulling of gewezen topfunctionarissen, specificatie EUR Bedragen: x 1	
Volgnummer	1
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja
Aanhef	De heer
Voorletters	L.C.M.
Tussenvoegsel	de
Achternaam	Rond
Functie(s)	uitvoerend bestuurder en rector
Aanvang functie	01-01
Einde functie	31-12
Taakomvang (fte)	1,00
Leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.930
Beloning betaalbaar op termijn	17.827
Subtotaal bezoldiging	126.757
Onverschuldigd betaald en niet terug ontvangen bedrag bezoldiging	0
Totale bezoldiging	126.757
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering	
Individueel toepasbaar bezoldigingsmaximum	146.000
Motivering overschrijding bezoldigingsnorm	niet van toepassing
Toelichting overschrijding maximum	
Aanvang functie vorig verslagjaar	01-01
Einde functie vorig verslagjaar	31-12
Taakomvang (fte) vorig verslagjaar	1,00
Dienstbetrekking vorig verslagjaar	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar	106.992
Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	16.691
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	123.683
Individueel toepasbaar bezoldigingsmaximum vorig verslagjaar	141.000
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	
Onverschuldigd betaald en niet terugontvangen deel uitkeringen	
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	
Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in het verslagjaar	
Individueel toepasselijk maximum uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	
(Voorgaande) functies	
Jaar einde dienstverband	
Motivering overschrijding uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	
Toelichting overschrijding uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	

Toezichthoudend topfunctionarissen, specificatie EUR Bedragen: x 1			
Volgnummer	1	2	3
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Aanhef	De heer	De heer	Mevrouw
Voorletters	C.P.M.	N.G.M.	H.A.M.
Tussenvoegsel	van		van
Achternaam	Oorschot	Hoyschuur	Oorschot
Functiecategorie	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang functie	01-01	01-01	01-01
Einde functie	31-12	31-12	31-12
Beloning			
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloning betaalbaar op termijn			
Subtotaal bezoldiging			
Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging			
Totale bezoldiging			
Afwijkend WNT-maximum			
Individueel WNT-maximum	21.900	14.600	14
Motivering overschrijding bezoldigingsnorm			
Toelichting overschrijding bezoldiging			
Aanvang functie vorig verslagjaar		01-01	0
Einde functie vorig verslagjaar		31-12	3
Beloning in vorig verslagjaar			
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen in vorig verslagjaar			
Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar			
Totale bezoldiging in vorig verslagjaar			
Uitkering wegens beëindiging dienstverband			
Onverschuldigd betaald bedrag ontslaguitkering			
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband			
Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in het verslagjaar			
Individueel WNT-maximum ontslaguitkering			
(Voorgaande) functies			
Jaar einde dienstverband			
Motivering overschrijding ontslaguitkeringsnorm			
Toelichting overschrijding ontslaguitkeringsnorm			

14.600	14.600	14.600	14.600	14.600	14.600	2.433
--------	--------	--------	--------	--------	--------	-------

Datum vaststellen van de jaarrekening: 19-6-2019

De heer C.P.M. van Oorschot

voorzitter bestuur

Mevrouw Y.J.J.M. Kammeijer-Luycks

secretaris

De heer L.C.M. de Rond MA

De heer L.G.M. van der Beek

De heer P.W.J. Hoek

Mevrouw H.A.M. van Oorschot

Mevrouw I.S.M. Pekelaer

De heer C.J.M. van Geel

De heer M.J.M. Franken

OVERIGE GEGEVENS

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het intern toezichthoudend orgaan van
Stichting RSG 't Rijks
Burg Stulemeijerlaan 24
4611 EG BERGEN OP ZOOM

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting RSG 't Rijks te BERGEN OP ZOOM gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting RSG 't Rijks op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2018;
- (2) de staat van baten en lasten over 2018; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting RSG 't Rijks zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 (j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven **postadres**
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

Wij communiceren met het intern toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 17 juni 2019
Wijs Accountants

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Kenmerk: 2019.0135.conv

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

BIJLAGEN

1. GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Stichting RSG 't Rijks
Burg. Stulemeijerlaan 24
4611 EG Bergen op Zoom

telefoon:	0164-242150
e-mail:	info@rsgrijks.nl
internetsite:	www.rsgrijks.nl
bestuursnummer:	6041555
BRIN-nummer:	10 LU
KvK nummer:	20122559

Contactpersoon:

Naam:	De heer Arjo Kousemaker
Functie:	controller

2. AANSLUITING RIJKSBIJDRAGE

AANSLUITING JAAROVERZICHT 2018 DUO MET JAARREKENING RSG 'T RIJKS

Totaal inkomsten RSG 't Rijks volgens DUO Gefis jaaroverzicht	17.675.476
Totaal inkomsten jaarrekening RSG 't Rijks	17.871.439
Vershil	-195.963
Verklaring:	
Bestede geormerkte subsidies vorig jaar	-62.354
Subsidie doorstroom vmbo-havo (via DUS* in plaats van DUO)	-24.500
Subsidie POVO (via DUS* in plaats van DUO)	-27.161
Niet bestede geormerkte subsidies	84.281
Bestede niet geormerkte subsidies voorgaande jaren	-22.381
Niet bestede niet geormerkte subsidies	22.370
Gedetacheerde leerlingen	62.916
Ontvangen doorbetaling SWV	-187.952
Terugbetaalde lerarenbeurs	-10.022
Correctie i.v.m. onevenwichtig betaalritme Ministerie OCW, vordering 1 leerling en vordering lerarenbeurs:	
2018	-1.067.786
2017	1.036.626
	-195.963

* Ministerie splitst de subsidies OCW in DUO en DUS

DUO = Dienst Uitvoering Onderwijs

DUS = Dienst Uitvoering Subsidies

4. OVERZICHT HOOFD- EN NEVENFUNCTIES

(gedurende kalenderjaar 2018)

L.C.M. de Rond

Hoofdfunctie: rector/bestuurder st. RSG 't Rijks, bezoldigd

Nevenfuncties, alle nevenfuncties onbezoldigd:

- Raad van toezicht poppodium
- Raad van advies hogeschool Zeeland
- Bestuurslid tune techniek Brabant
- Bestuurslid Beta Challenge consortium
- Secretaris Samenwerkingsverband Bergen op Zoom
- Lid Regiegroep voortijdig Schoolverlaten regio Breda e.o
- Penningmeester Wetenschapsoriëntatie Nederland;

C.P.M. van Oorschot

Hoofdfunctie: directeur Van Oorschot Advies BV

Nevenfuncties:

- Lid van de investeringscommissie van het Groen Ontwikkel fonds Brabant BV
- Lid Raad van Toezicht Dongemond College in Raamsdonksveer.
- Bestuurslid VVD, afdeling Woensdrecht.
- Lid Raad van Commissarissen van Woningstichting Clavis in Terneuzen.
- Lid Raad van Commissarissen Stichting Woonvisie in Ridderkerk.

N.G.M. Hooyschuur

Hoofdfunctie: geen

Nevenfuncties:

- coach: leerkrachten en directeuren in primair onderwijs, bezoldigd
- (incidenteel) ondersteunende activiteiten bij Join, onderwijs en opvoeding in Halsteren, bezoldigd
- secretaris van het bestuur van de Stichting Waterputten Kwasiakan, onbezoldigd

P.W.J. Hoek

Hoofdfunctie: wethouder gemeente Tholen, bezoldigd

Nevenfuncties, alle onbezoldigd:

- Lid algemeen bestuur SaBeWa Zeeland
- Lid algemeen bestuur VZG
- Lid algemeen bestuur Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio
- Lid adviescommissie Veilig Thuis Zeeland
- Lid dagelijks bestuur (stuurgroep) CZW-bureau Zeeland
- Lid Regionaal Platform fraudebestrijding Zuidwest Nederland
- Vertegenwoordiger college AVA Delta N.V. en ontwikkelmaatschappij VOF Tholen Stad

M. J.M. Franken

Hoofdfunctie: geen

Nevenfuncties, alle onbezoldigd:

- bestuurslid KBO afdeling Bergen op Zoom / BAS (Bergse Actieve Senioren)
- secretaris KBO Kring Bergen op Zoom
- voorzitter St. OBOZ (St. Ouderen Overleg Bergen op Zoom)
- voorzitter St. Leergeld afd Bergen op Zoom
- lid bestuur Vereniging Leergeld Nederland
- bestuurslid Lionsclub Bergen op Zoom e.o.

C.J.M. van Geel

Hoofdfunctie: wethouder gemeente Tholen, bezoldigd, tot 1 juni 2018

Nevenfuncties, alle onbezoldigd:

- voorzitter van de Heemkundekring Nieuw-Vossemeer; onbezoldigd
- lid van het alg. bestuur en het dagelijks bestuur van Openbare Gezondheidszorg West-Brabant
- lid van het alg. bestuur van de Reg. Ambulancevoorziening Midden- West Brabant
- lid van verbonden in de zorg
- lid van de commissie kleinschalig collectief vervoer
- lid van het algemeen bestuur van het zorg en veiligheidshuis het Markiezaat
- lid van zorgplatform West –Brabant;

L. van der Beek

Hoofdfunctie: Wethouder Sociaal Domein gemeente Woensdrecht

Nevenfuncties, bezoldigd:

- ATEA-groep, hoofd commerciële zaken & arbeidstoeleiding
- Nevenfuncties, onbezoldigd:
- Stichting Werk aan de Wijk in Breda, bestuurslid
 - Intergemeentelijke Sociale dienst Brabantse Wal, bestuurslid
 - Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant, bestuurslid
 - Stichting Samen Werken, bestuurslid
 - Gemeenschappelijke regeling Openbare gezondheidszorg. GGD West Brabant, bestuurslid
 - Cycling Ambassadors West-Brabant, lid
 - Natuurpodium Bergen op Zoom, Ambassadeur

I.S.M. Pekelaer

Hoofdfunctie: HR Country Manager bij Neste Oil Netherlands B.V.

Nevenfunctie:

- bestuurslid basketbalvereniging de Clams uit Tholen, onbezoldigd

H.A.M. van Oorschot

Hoofdfunctie: Directeur en accountant bij DRV Accountants en Adviseurs Bergen op Zoom

Nevenfuncties, alle onbezoldigd:

- St Hubert Beckersfonds, penningmeester
- St Bergen op Zicht, penningmeester
- St Vrienden van het Markiezenhof, algemeen lid

Y.J.M.M Kammeijer-Luyks

- Voorzitter van Stichting Natuurpodium Brabantse Wal, onbezoldigd

5. OVERZICHT KENGETALLEN

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Publicatie Financiële Gegevens

Beleidssterrein: VO
Bevoegd gezag: 41555

Naam: Stichting RSG 't Rijks'
Plaatsnaam: BERGEN OP ZOOM
Code: SSG3

Legenda grafieken
Instelling
gemid. groepering

Balans (* Eur 1000,-)	2013	2014	2015	2016	2017
Activa					
Immateriële vaste activa					
Materiële vaste activa	12.544	12.018	11.781	11.305	10.888
Financiële vaste activa					
Totaal vaste activa	12.544	12.018	11.781	11.305	10.888
Voorraden					
Vorderingen	1.335	1.375	1.292	1.691	1.857
Effecten					
Liquide middelen	1.817	2.238	3.282	3.242	3.108
Totaal vlottende activa	3.152	3.613	4.574	4.934	4.965
Totaal activa	15.696	15.631	16.355	16.239	15.853
Passiva					
Eigen vermogen	6.768	6.927	7.473	7.791	7.454
Voorzieningen	3.612	3.879	4.046	3.838	4.041
Langlopende schulden	2.840	2.465	2.319	2.144	1.969
Kortlopende schulden	2.477	2.361	2.517	2.467	2.389
Totaal passiva	15.696	15.631	16.355	16.239	15.853

Exploitatierekening (* EUR 1000,-)	2013	2014	2015	2016	2017
Baten					
Rijksbijdragen	17.285	17.088	17.639	17.519	17.293
Overige Overheidsbijdrager	1.300	1.311	1.322	1.110	1.071
College-, cursus-, les- en e					
Baten in opdracht van derd					
Overige baten	110	188	148	112	116
Totaal baten	18.695	18.587	19.109	18.741	18.480
Lasten					
Personeelslasten	14.512	14.872	14.894	15.123	15.252
Afschrijvingen	668	632	675	643	649
Huisvestingslasten	1.168	1.181	1.177	1.219	1.115
Overige lasten	1.628	1.600	1.690	1.320	1.687
Doorbetalen aan school					
Verstrekte subsidies					
Totaal lasten	17.975	18.285	18.435	18.306	18.703
Saldo Baten en Lasten	720	302	674	435	-223
Financiële baten en lasten	-169	-143	-127	-117	-113
Gerealiseerde herwaarderir					
Resultaat	551	159	546	318	-337
Belastingen					
Resultaat uit deelnemingen					
Resultaat na belastingen	551	159	546	318	-337
Aandeel van derden					
Nettoresultaat	551	159	546	318	-337
Buitengewone baten					
Buitengewone lasten					
Buitengewone resultaat					
Totaal resultaat	551	159	546	318	-337
Investerings (* EUR 1000,-)					
Gebouwen en terreinen			0		
Inventaris en apparatuur	259	106	439	167	231
Andere bedrijfsmiddelen					
Vaste bedrijfsact. in uitvoer					
Niet ad bedrijfsuitoef. diens					
Materiële vaste activa	259	106	439	167	231

Kengetallen	2013	2014	2015	2016	2017	Gem SSG3
Kengetallen financiële positie						
Solvabiliteit I	0,43	0,44	0,46	0,48	0,47	0,51
Solvabiliteit II	0,66	0,69	0,7	0,72	0,73	0,67
Liquiditeit current ratio	1,27	1,53	1,82	2	2,08	2,28
Rentabiliteit	2,9%	0,9%	2,9%	1,7%	-1,8%	0,9%
Kengetallen overig						
Weerstandsvermogen ex MVA	-33,4%	-29,8%	-24,4%	-20,1%	-19,9%	4,3%
Weerstandsvermogen	36,2%	37,3%	39,1%	41,5%	40,3%	27,5%
Kapitalisatiefactor	26,8%	28,4%	33,1%	34,9%	35,1%	39,7%
Liquiditeit quick ratio	1,27	1,53	1,82	2	2,08	2,28
Huisvestingsratio	8,6%	8,3%	8,1%	8,4%	7,7%	6,2%
Personeelslaste/Rijksbijdragen	84,0%	87,0%	84,4%	86,3%	88,2%	84,9%
Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten	80,7%	81,3%	80,2%	82,0%	81,0%	80,1%
Personeelslasten/Totaal Baten plus financiële baten	77,6%	80,0%	77,9%	80,6%	82,5%	79,4%
Algemene reserve / totaal baten plus financiële baten	7,9%	9,9%	10,4%	11,5%	11,6%	15,3%
Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten	19,3%	20,9%	21,2%	20,5%	21,9%	9,0%
Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten	92,5%	91,9%	92,2%	93,4%	93,5%	93,6%
Overige overheidsbijdragen en - subsidies / Totaal baten plus financiële baten	7,0%	7,1%	6,9%	5,9%	5,8%	1,3%
Investering huisvesting/totale baten plus financiële baten			0,0%			2,5%
Beleggingen ten opzichte van eigen vermogen	1,4%	0,6%	2,3%	0,9%	1,2%	1,7%
Netto Werkkapitaal	3,6%	6,7%	10,8%	13,2%	13,9%	16,6%
Investerings inventaris en apparatuur / totaal baten plus financiële baten						0,0%
Contractactiviteiten / Totaal baten plus financiële baten						0,1%
Contractactiviteiten / Rijksbijdragen						0,1%

Organisatie ten opzichte van het gemiddelde van de SSG3 instellingen

